

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky

**Program starostlivosti
o Chránené vtáčie územie Dolné Považie
na roky 2018 - 2047**

9. februára 2018

Spolufinancované z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja a štátneho rozpočtu v rámci projektu: „Vypracovanie programov starostlivosti o vybrané chránené vtáčie územia – 2. etapa“

OBSAH

ÚVOD.....	4
1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE.....	5
1.1. Číslo podľa štátneho zoznamu	5
1.2. Príslušnosť k európskej sústave chránených území	5
1.3. Kategória a názov územia.....	5
1.4. Platný právny predpis o vyhlásení chráneného územia	5
1.5. Celková výmera chráneného územia	5
1.6. Súčasný stav predmetu ochrany	6
1.6.1. Prírodné pomery	6
1.6.2. Stručný opis predmetu ochrany	12
1.6.3. Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorít ochrany	13
1.6.3.1. Súčasný stav druhov	13
1.6.3.1.1. Definovanie stavu sokola červenonohého v CHVÚ Dolné Považie	13
1.6.3.1.2. Definovanie stavu krakľa belasej v CHVÚ Dolné Považie	16
1.6.3.1.3. Definovanie stavu kane močiarna v CHVÚ Dolné Považie	201920
1.6.3.1.4. Definovanie stavu ľabtušky poľnej v CHVÚ Dolné Považie	22
1.6.3.1.5. Definovanie stavu strakoša kolesára v CHVÚ Dolné Považie	25
1.6.3.1.6. Definovanie stavu ďateľ hneďkavého v CHVÚ Dolné Považie	28
1.6.3.1.7. Definovanie stavu rybárika riečného v CHVÚ Dolné Považie.....	31
1.6.3.1.8. Definovanie stavu penice jarabej v CHVÚ Dolné Považie	33
1.6.3.1.9. Definovanie stavu pipíšky chochlatej v CHVÚ Dolné Považie	35
1.6.3.1.10. Definovanie stavu prepelice poľnej v CHVÚ Dolné Považie	37
1.6.3.1.11. Definovanie stavu prhlaviara čiernohlavého v CHVÚ Dolné Považie	38
1.6.3.2. Stav druhov vtákov a ich biotopov, na ochranu ktorých sa vyhlasuje CHVÚ.....	40
1.6.3.2.1. Sokol červenonohý	40
1.6.3.2.2. Krakľa belasá.....	40
1.6.3.2.3. Kaňa močiarna	40
1.6.3.2.4. Ľabtuška poľná.....	40
1.6.3.2.5. Strakoš kolesár.....	40
1.6.3.2.6. Ďateľ hneďkavý.....	41
1.6.3.2.7. Rybárik riečny.....	41
1.6.3.2.8. Penica jarabá.....	41
1.6.3.2.9. Pipíška chochlatá	41
1.6.3.2.10. Prepelica poľná.....	41
1.6.3.2.11. Prhlaviar čiernohlavý	41
1.6.3.3. Cieľový stav druhu	41
1.6.3.3.1. Cieľový stav druhu sokol červenonohý.....	41
1.6.3.3.2. Cieľový stav druhu krakľa belasá	424142
1.6.3.3.3. Cieľový stav druhu kaňa močiarna	42
1.6.3.3.4. Cieľový stav druhu ľabtuška poľná	42
1.6.3.3.5. Cieľový stav druhu strakoš kolesár	42
1.6.3.3.6. Cieľový stav druhu ďateľ hneďkavý	42
1.6.3.3.7. Cieľový stav druhu rybárik riečny	42
1.6.3.3.8. Cieľový stav druhu penica jarabá	42
1.6.3.3.9. Cieľový stav druhu pipíška chochlatá	434243

1.6.3.3.10. Cieľový stav druhu prepelica poľná	43
1.6.3.3.11. Cieľový stav druhu prhľaviar čiernohlavý	43
1.6.3.4. Osobitné záujmy	43
1.6.3.4.1. Osobitné záujmy u druhu sokol červenonohý	43
1.6.3.4.2. Osobitné záujmy u druhu krakľa belasá	43
1.6.3.4.3. Osobitné záujmy u druhu kaňa močiarna	43
1.6.3.4.4. Osobitné záujmy u druhu ľabtuška poľná	44
1.6.3.4.5. Osobitné záujmy u druhu strakoš kolesár	44
1.6.3.4.6. Osobitné záujmy u druhu ďateľ hnedkavý	44
1.6.3.4.7. Osobitné záujmy u druhu rybárik riečny	44
1.6.3.4.8. Osobitné záujmy u druhu penica jarabá	44
1.6.3.4.9. Osobitné záujmy u druhu pipíška chochlatá	45
1.6.3.4.10. Osobitné záujmy u druhu prepelica poľná	45
1.6.3.4.11. Osobitné záujmy u druhu prhľaviar čiernohlavý	45
1.6.4. Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území	45
1.7. Výsledky komplexného zisťovania stavu lesa	464647

2. SOCIOENOMICKÉ POMERY (VYUŽÍVANIE ÚZEMIA A JEHO OKOLIA), POZITÍVNE A NEGATÍVNE FAKTORY

2.1. Historický kontext	484849
2.2. Stručný opis aktuálneho stavu	484849
2.3. Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany	505054
2.3.1. Návrh zásad pre jednotlivé predmety ochrany	505054
2.3.1.1. Návrh zásad a opatrení pre sokola červenonohého	505054
2.3.1.2. Návrh zásad a opatrení pre krakľa belasú	515152
2.3.1.3. Návrh zásad a opatrení pre kaňu močiarnu	525253
2.3.1.4. Návrh zásad a opatrení pre ľabtušku poľnú	53
2.3.1.5. Návrh zásad a opatrení pre strakoša kolesára	535354
2.3.1.6. Návrh zásad a opatrení pre ďateľ hnedkavého	535354
2.3.1.7. Návrh zásad a opatrení pre rybárika riečneho	545455
2.3.1.8. Návrh zásad a opatrení pre penicu jarabú	545455
2.3.1.9. Návrh zásad a opatrení pre pipíšku chochlatú	555455
2.3.1.10. Návrh zásad a opatrení pre prepelicu poľnú	555556
2.3.1.11. Návrh zásad a opatrení pre prhľaviara čiernohlavého	555556
2.3.2. Návrh zásad a opatrení pre CHVÚ Dolné Považie	56
2.3.2.1. Poľnohospodárstvo	56
2.3.2.2. Lesné hospodárstvo	575758
2.3.2.3. Rekreačia a šport	575758
2.3.2.4. Poľovníctvo a rybárstvo	575758
2.3.2.5. Ťažba nerastných surovín	585859
2.3.2.6. Využitie vody	585859
2.3.2.7. Ďalšie využitie	595960
2.3.2.8. Kultúrne dedičstvo a náboženské aktivity	606064

3. CIELE STAROSTLIVOSTI A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE

3.1. Stanovenie dlhodobých cieľov starostlivosti	606064
3.2. Stanovenie operatívnych cieľov	636364
3.3. Rámcové plánovanie a modely hospodárenia pre lesné biotopy	646364

3.4. Navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich plnenie, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia	696970
4. SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PLNENIA PROGRAMU STAROSTLIVOSTI	929293
5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ	104104105
6. PRÍLOHY	108108109
6.1. Mapa predmetov ochrany	108108109
6.2. Mapa identifikácie vlastnícko-užívateľských vzťahov.....	109109110
6.3. Mapa využitia územia	110110111
6.4. Iná dokumentácia	111111112
6.4.1. Mapa prekryvu Chráneného vtáčieho územia Dolné Považie s územiami európskeho významu	111111112
6.4.2. Porastové mapy - Porastová mapa 1	112112113
6.4.2. Porastové mapy - Porastová mapa 2	113113114
6.4.2. Porastové mapy - Porastová mapa 3	114114115
6.4.2. Porastové mapy - Porastová mapa 4	115115116
6.4.2. Porastové mapy - Porastová mapa 5	116116117
6.4.2. Porastové mapy - Porastová mapa 6	117117118

ÚVOD

Hoci pôvodný krajinný ráz Dolného Považia s charakteristickým vidieckym osídlením, meandrujúcimi riekami, mokraďami a lesmi sa postupom času premenil na prevažne poľnohospodársky využívanú krajinu, stále sa v tejto oblasti zachovali miesta, ktoré slúžia ako útočisko pre viaceré vzácne a ohrozené druhy vtáctva v dôsledku menšej intenzity hospodárenia v týchto častiach územia. Práve pre ochranu druhov, akými sú sokol červenonohý¹, krakľa belasá, kaňa močiarna, ľabtuška poľná, penica jarabá, pipíška chochlatá, strakoš kolesár, prepelica poľná, príhľaviar čiernohlavý, rybárik riečny a ďateľ hnedkavý, bolo v roku 2006 vyhlásené Chránené vtáčie územie Dolné Považie (CHVÚ Dolné Považie alebo CHVÚ). CHVÚ Dolné Považie má rozlohu 31 195,5 ha a nachádza sa v Nitrianskom kraji, v okresoch Komárno a Nové Zámky.

Cieľom programu starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie je vytvorenie vhodného dlhodobého rámca pre zabezpečenie starostlivosti o toto hodnotné územie na obdobie ďalších 30 rokov. V dokumente sú stanovené ciele ochrany, ako aj opatrenia na ich dosiahnutie a vyčíslené finančné prostriedky a predpokladané zdroje financovania. Ciele a opatrenia vychádzajú z podrobného hodnotenia stavu 11 druhov vtáctva, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ Dolné Považie.

Prijatím programu starostlivosti sa nemení súčasný právny stav, ktorý je upravený podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, vo vyhláske Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 593/2006 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Dolné Považie, ako aj v ďalších predpisoch na úseku ochrany prírody, starostlivosti o lesy, poľovníctva, rybárstva, územného plánovania a iných. Spresňujú sa však zásady využívania a stanovujú sa opatrenia na dosiahnutie cieľov ochrany vtáctva.

K hlavným cieľom programu starostlivosti patrí zlepšenie nepriaznivého stavu druhov sokol červenonohý, krakľa belasá, ľabtuška poľná a strakoš kolesár, udržanie priaznivého stavu ostatných 7 druhov vtáctva a tiež zvýšenie ekologického povedomia miestnych obyvateľov a zlepšenie spolupráce s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva.

Do prípravy programu starostlivosti boli prostredníctvom prerokovaní zapojení aj dotknutí vlastníci a správcovia. Schválením programu starostlivosti budú vytvorené podmienky pre systematickejšiu realizáciu opatrení z fondov EÚ, hlavne z Operačného programu Kvalita životného prostredia 2014 – 2020, ako aj pre spoluprácu s dotknutými subjektmi pri ich realizácii. Opatrenia budú realizované v miere danej alokovanými finančnými prostriedkami.

¹ V programe starostlivosti je použité slovenské meno „sokol červenonohý“ v súlade s vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „MŽP SR“) č. 593/2006 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Dolné Považie, ako aj s prílohou č. 4 k vyhláske MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška 24/2003 Z. z.“).
V aplikatívnej praxi sa používa aj názov „sokol kobcovitý“, ktorý je uvedený v prílohe č. 32 k vyhláske MŽP SR č. 24/2003 Z. z.

1. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1. Číslo podľa štátneho zoznamu

CHVÚ Dolné Považie je evidované v štátnom zozname osobitne chránených častí prírody a krajiny **pod č. A/5**.

1.2. Príslušnosť k európskej sústave chránených území

CHVÚ Dolné Považie je **súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000²** a prekrýva sa s 10 územiami európskeho významu (podrobnosti sú uvedené v časti 1.6.4) a mapovej prílohe č. 6.4.1.

1.3. Kategória a názov územia

Príslušnosť k európskej sústave chránených území:	Natura 2000
Kód územia:	SKCHVU005
Kategória:	Chránené vtáčie územie
Názov územia:	Dolné Považie

1.4. Platný právny predpis o vyhlásení chráneného územia

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky. č. 593/2006 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Dolné Považie (ďalej len „**vyhláška MŽP SR č. 593/2006 Z. z.**“) je účinná od **15. novembra 2006**.

1.5. Celková výmera chráneného územia

Celková rozloha CHVÚ Dolné Považie, stanovená vo vyhláške MŽP SR č. 593/2006 Z. z., je **31 195,5 ha**.

Tabuľka č.1: Výmera v členení podľa druhov pozemkov

Kód pozemku	Druh pozemku	Zastúpenie v %
2	orná pôda	78,48
4	vinica	0,96
5	záhrada	0,08
6	ovocný sad	1,12
7	trvalé trávne porasty	6,16
10	lesný pozemok	5,27
11	vodná plocha	3,75
13	zastavaná plocha a nádvorie	1,78
14	ostatná plocha	2,40
Spolu		100,00

Výmery sú spracované podľa stavu katastra nehnuteľností k 1. máju 2015. [Mapa využitia územia je v prílohe č. 6.3.](#)

² § 28 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov

1.6. Súčasný stav predmetu ochrany

1.6.1. Prírodné pomery

Geografická poloha a vymedzenie územia

CHVÚ Dolné Považie sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenskej republiky (SR), **v Nitrianskom kraji, v okresoch Komárno a Nové Zámky.**

CHVÚ je rozsiahle a členité územie, ktoré tvoria dve samostatné časti. Menšia severná časť sa nachádza západne od mesta Šurany, pričom južnou hranicou obchádza Tvrdošovce a na severe siaha po Rastislavice. Južná časť sa nachádza približne medzi mestami Komárno na juhu, Hurbanovo na východe, Kolárovo na západe a Nové Zámky v centrálnej časti na severe, pričom smerom na severozápad pokračuje výbežok až po Palárikovo a na severovýchod po Šurany. Z územia sú vyňaté zastavané územia obcí.

Prístup do územia je možný z Nových Zámkov a z miest po obvode územia. Priamo územím CHVÚ prechádza zo severu na juh cesta 1. triedy I/64 Nitra – Komárno a zo severozápadu na východ I/75 Galanta – Šahy a sieť ciest nižšej triedy. Cez územie prechádzajú železničné trate Nitra - Komárno a Bratislava – Štúrovo, ktoré sa križujú v Nových Zámkoch.

Klíma

CHVÚ je súčasťou **teplej klimatickej oblasti**, teplého, veľmi suchého okrsku s miernou zimou s teplotou v januári nad -3°C , s počtom letných dní nad 50. Podľa údajov z meteorologickej stanice Hurbanovo je priemerná ročná teplota 10°C , v januári $-1,5^{\circ}\text{C}$, v júli nad 20°C . Priemerný ročný úhrn zrážok je 500 - 550 mm, v júli pod 20 mm, v januári 30 až 40 mm, absolútne denné maximum 81,8 mm. Počet dní so snehovou prikrývkou je menej ako 40, priemerná výška pokrývky je 8,9 cm. Územie patrí k priemerne inverzným polohám, prevláda juhovýchodné prúdenie vzduchu s rýchlosťou 4 až 5,3 m/s, menej severozápadné 3,4 až 4,3 m/s.

Geologické podmienky a formy reliéfu

V rámci regionálneho geologického členenia Slovenska (Vass, 1988) je CHVÚ súčasťou oblasti **Vnútrohorské panvy a kotliny, jednotky Podunajská panva.**

Podložie územia CHVÚ tvorí neogén – sivé a pestré íly, prachy, piesky, štrky, slojky lignitu, sladkovodné vápence a polohy tufitov (brodské, gbelské, kolárovske, volkovské a čečehovské súvrstvie).

V nadloží sú kvartérne, prevažne fluvialne sedimenty nivné humózne hliny alebo hlinito-piesčité až štrkovito-piesčité hliny dolinných nív; lokálne vo východnej časti sa vyskytujú aj eolické sedimenty naviatych pieskov (vápnitých a nevápnitých).

V rámci geomorfologického členenia SR (Mazúr, Lukniš, 1986) patrí CHVÚ do **Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina, celku Podunajská rovina; severovýchodná časť územia zasahuje okrajovo do celku Podunajská pahorkatina, podcelku Nitrianska niva.**

Geomorfologické pomery charakterizujú negatívne morfoštruktúry Panónskej panvy, mladé poklesávajúce s agradáciou. Zastúpený je **reliéf rovín a nív**. Nadmorská výška je v priemere od 110 m v južnej časti po 125 m v severnej časti územia.

Z hľadiska výskytu geodynamických javov ide o stabilné územie bez náchylnosti na deformácie, nie sú tu evidované lokality archívnych ani recentných svahových porúch. Makroseizmická intenzita dosahuje stupeň 7°, v južnej časti 8° MSK-64.

Hydrologické pomery

Územie CHVÚ leží **na rozhraní povodia Váhu** (západná časť), **povodia Dunaja** (juhovýchodná časť) **a povodia Nitry** (severovýchodná časť). Ide o vrchovinno-nížinnú oblasť s dažďovo-snehovým typom režimu odtoku a akumuláciou v mesiacoch december –

január, vysokou vodnatosťou vo februári až apríli, maximom v marci a minimom v novembri. CHVÚ v severnej časti odvodňuje predovšetkým rieka Nitra, ktorá umelým kanálom ústi do Váhu v Komoči, a jej väčšie pravostranné prítoky Malá Nitra a Dlhý kanál, z ľavej strany Chrenovka a Žitava. V južnej časti preteká územím Stará Nitra, ktorá ústi do Váhu pri Komárne a jej ľavostranný prítok Stará Žitava. Súčasné odtokové pomery v území sú zmenené vodohospodárskymi úpravami na tokoch a vybudovaním sústavy umelých vodných kanálov.

Južná časť CHVÚ patrí do hydrogeologického regiónu: **kvartér dunajských terás na úpätí Hronskej pahorkatiny; severozápadná časť je súčasťou regiónu kvartér medziriečia Podunajskej roviny; severovýchodná časť je súčasťou regiónu kvartér Nitry od mesta Nitry po Nové Zámky.** Pre všetky zastúpené hydrogeologické regióny je určujúci typ medzirnovej priepustnosti. Hydrogeologické pomery charakterizuje prevažne vysoká prietočnosť a hydrogeologická produktivita, v severovýchodnej časti mierna.

Územie leží na rozhraní perspektívnych oblastí geotermálnych vôd (centrálne depresia podunajskej panvy a dubnícka depresia) s kolektorom v neogénnych pieskoch, pieskovočoch a zlepencoch.

V dôsledku malých rozdielov v nadmorskej výške a poklesávajúceho terénu sa na viacerých miestach pri vyšších úhrnoch zrážok tvoria rozľahlejšie poľné mláky a jazerá, ktoré sú významným loviskom pre niektoré výberové vtáčie druhy, resp. za vhodných podmienok aj hniezdiskom. Tieto poľné mláky môžu súhrnne zaberáť rozlohu niekoľko sto hektárov pozemkov.

Pôdy

V západnej časti územia CHVÚ **prevládajú čiernice kultizemné karbonátové**, sprievodné čiernice černozemné, čiernice glejové karbonátové stredné a ťažké, lokálne čiernice modálne karbonátové, organozeme modálne a glejové nasýtené až karbonátové, v najsevernejšej časti aj sporadicky slančové až slaniskové a slaniská až slance; z karbonátových aluviálnych sedimentov. Prevládajú neskeletnaté pôdy ťažších zmitostných tried – ílovito-hlinitá až ílovitá, lokálne íly.

Vo východnej časti prevažujú černoze kultizemné, karbonátové stredné a ľahké, sprievodné regozeme kultizemné karbonátové ľahké, lokálne modálne z karbonátových pieskov, miestami s prekryvom spraší. Ide prevažne o pôdy hlinito-piesčité až piesčito-hlinité, bez skeletu.

Pôdy majú prevažne strednú až veľkú retenčnú schopnosť a strednú, v západnej časti iba malú priepustnosť. Prevládajú mierne vlhké pôdy. Prevládajú nekontaminované, resp. mierne kontaminované pôdy. Náchylnosť na vodnú eróziu aj aktuálna erózia v území je slabá.

Flóra a fauna

CHVÚ Dolné Považie je jedno z najväčších vtáčích území situované prevažne v poľnohospodárskej krajine čiastočne stepného charakteru na Slovensku. Nížinatá krajina v tomto území je popretkávaná riekami, kanálmi a súvisiacimi mokraďami, stromoradiami s výskytom menších lesov, pieskových dún a slanísk.

Väčšinu územia tvorí intenzívne využívaná poľnohospodárska pôda, ale v porovnaní s inými oblasťami je tu skladba biotopov, a teda aj rastlinných druhov, pestrejšia v dôsledku stále relatívne významného zastúpenia trávnych porastov, úhorov. K tejto diverzite prispieva aj zastúpenie ďalších krajinných prvkov, ktorými sú stromoradia, úhory, pasienky či mokrade. Mnohé ekotony na okrajoch mokradí, poľných ciest, lesov, úhorov, sadov sú charakteristické porastom krovín, ktoré sú významné pre hniezdenie druhov ako je penica jarabá.

Vyššia diverzita krajiny v území bola dôvodom na vyhlásenie viacerých území európskeho významu s cieľom ochrany vzácnych druhov rastlín a biotopov. V nich sú spomedzi vzácnejších druhov zastúpené napríklad bohaté porasty lekna bieleho, leknice žltej, hviezdovca bodkovaného, silenky mnohokvetej, kosatca pochybného, na slaniskách paliny slanomilnej, astričky panónskej (panónskeho endemitu), skorocelu prímorského, skorocelu tenkokvetého, lobody pobrežnej, hadokoreňu sivého, pichliača úzkolistého.

Toto rôznorodé zastúpenie biotopov priamo súvisí aj s vysokou diverzitou živočíchov, z ktorých viaceré sú takisto cieľmi ochrany v územiach európskeho významu. Spomedzi výskytu vzácnejších živočíchov v území tak možno spomenúť výskyt lopatky dúhovej, hrúza bieloplutvého, číka európskeho, karasa zlatého, kuny červenobruchej, vydry riečnej, hraboša severského panónskeho, bobra vodného. Spomedzi bezstavovcov sa na území vyskytuje roháč obyčajný a druhy viazané na slaniská, ako je napríklad kobylka šúrova, koník šťihly, koník žltý či svrček púšťový.

Spomedzi stavovcov sú však v území druhovo najbohatšie zastúpené vtáky. Doposiaľ bolo len na základe aktuálnych údajov zaznamenaných 239 druhov vtákov, z toho 111 hniezdičov (Gúgh & Lengyel 2014). Spomedzi vzácných druhov, ktoré v súčasnosti v CHVÚ Dolné Považie nie sú predmetmi ochrany, ale toto územie je často ich jedinými hniezdiskom na Slovensku, možno spomenúť napríklad hniezdenie kačice ostrochvostej, šišíly bocianovitej a šablarky modronohej na poľných mlákach.

Vymedzenie a opis biotopov druhov

Predmetom ochrany CHVÚ je 11 druhov vtákov – sokol červenonohý (*Falco vespertinus*), krakľa belasá (*Coracias garrulus*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), ľabtuška poľná (*Anthus campestris*), strakoš kolesár (*Lanius minor*), d'ateľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*), rybárik riečny (*Alcedo atthis*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), pipiška chochlatá (*Galerida cristata*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*) a pŕhlaviar čiernohlavý (*Saxicola rubicola*). Mapa predmetov ochrany je v prílohe č. 6.1.

Hniezdnymi biotopmi sokola červenonohého sú oblasti v otvorenej stepnej a lesostepnej krajine, ďalej v rovinách alebo pahorkatinách so skupinkami stromov a alejami (Hudec a Šťastný 2005). V Európe a Ázii hniezdi v biotopoch podobného charakteru. Vyskytuje sa najmä v stepiach a lesostepiach, sekundárne v agrocenózach a na pasienkoch. Preferuje nižinné oblasti so skupinkami stromov, napr. brehové porasty, vetrolamy, stromoradia, kde nocuje a hniezdi (Orta a Kirwan 2014). Na Slovensku sa hniezdiská nachádzajú v nížinách, v otvorených stepných alebo poľnohospodárskych biotopoch Podunajskej a Východoslovenskej nížiny, s dostatkom veľkých druhov hmyzu. Hniezdi v stromoradiach, v poľných lesíkoch a vetrolamoch. Druh je naviazaný na hniezdne kolónie havranov, menej často hniezdi aj v hniezdach strák a vrán. V súvislosti s prenasledovaním krkavcovitých vtákov v otvorenej krajine a zmenami využívania agrárnej krajiny, v posledných rokoch takmer vymizol tento typ biotopu na Slovensku (SOS/BirdLife 2013). V rámci CHVÚ Dolné Považie obsadzuje sokol červenonohý agrocenózy s poľnými lesíkmi alebo stromoradiami. Preferuje blízkosť trvalých trávnych porastov (TTP), slanísk a mokradí. V minulosti hniezdil v kolóniách havranov čiernych (*Corvus frugilegus*). Známe boli hniezdiská napr. v kolónii havranov v Tvrdošovciach (topoľový lesík) a pri Palárikove (Ľudovítov), v agátovom lesíku. Ďalej druh obsadzoval v minulosti aj stračie hniezda (*Pica pica*) v agátových poľných remízkach (napr. niekdajšie hniezdiská – Šurany, Akomáň, Tvrdošovce – smer Nové Rastislavice). V roku 2013 už neboli obsadené ani tieto hniezdiská. Hniezdenie druhu v inštalovaných polobúdkach v území doposiaľ nebolo zistené (2010 - 2013). Potravné biotopy druhu zahŕňajú rôzne časti CHVÚ, najmä v blízkosti lucernových polí a strnísk.

Hniezdnymi biotopmi krakle belasej sú oblasti v otvorenej krajine s rozptýlenou stromovou vegetáciou, solitérnymi stromami, malými lesíkmi a starými ovocnými sadmi s dostatkom hniezdných dutín (Slobodník 2002). Vo svete hniezdi v teplých, slnečných oblastiach v otvorenej krajine s plochami dubových alebo starých borovicových porastov, ďalej v ovocných sadoch, širokých riečnych údoliach a v členitých rovinách s roztrúsenými krovinami alebo listnatými stromami (Fry et al. 2014). Na Slovensku obýva otvorené biotopy v rovinách alebo pahorkatinách s menšími lesíkmi, sadmi alebo alejami s dostatkom stromov s dutinami (Hudec a Šťastný 2005). V minulosti druh hniezdil v panónskych hájoch, starých dúbavách,

parkových zárastoch v inundačnom území riek alebo v oblastiach s pestrou krajinou štruktúrou extenzívne obhospodarovanej vidieckej krajiny (napr. ovocné sady, vinice, polia so stromoradiami alebo roztrúsenými búľtavými stromami, hlavové vrby). Krakle hniezdili v prirodzených dutinách, menej dutinách po d'atľoch, ojedinele aj dierach v hradoch (napr. Oponice, Turček ex Ferienc 1979) a v zachovalých budovách (Sládek ex Ferienc 1979). V súčasnosti sa potenciálne hniezdne biotopy nachádzajú v agrocenózach, ktoré sú popretkávané sieťou stromoradií, zavlažovacích kanálov alebo vodných tokov s brehovou vegetáciou. Podmienkou hniezdenia je prítomnosť starších stromov (topole, duby) s prirodzenými dutinami alebo s dutinami po d'atľoch (Slobodník 2002). V rámci CHVÚ Dolné Považie bola krakľa belasá v minulosti viazaná na poľnohospodársku krajinu, kde sa mozaikovo striedali kosené lúky a zazemňujúce riečne meandre. Takéto hniezdiská boli známe napr. v okrese Komárno – Lándor, Martovce, Hurbanovo alebo v okrese Nové Zámky – Palárikovo (Horné Križovany). Hniezda boli umiestnené v korunách solitérnych topoľov alebo v topoľových alejach – hlavne v topoľoch kanadských (*Populus x canadensis*, forma *robusta*), topoľoch bielych (*Populus alba*), topoľoch sivých (*Populus x canescens*) a topoľoch čiernych (*Populus nigra*). Potravné biotopy zahŕňali širokú škálu plôch od kosených lúk, hrádzí, nezarastených poľných ciest po plochy rôznych druhov poľnohospodárskych kultúr (napr. mladé kukuričné a obilné polia). V pohniezdnom období boli pre vylietané rodiny veľmi dôležité nezorané obilné strniská (júl až október). Vylietané mláďatá a dospelé vtáky často lovili potravu z liniek 22 kV vedení alebo zo suchých konárov drevín, ktoré sú významnými posedmi pri love.

Hniezdnymi biotopmi kane močiarenej sú rôzne typy mokradí so stojatou alebo pomaly tečúcou vodou a porastmi trstí, pálky alebo aspoň ostríc (Karaska et al. 2002). Vo svete obýva druh vodné biotopy so sladkou alebo brakickou vodou; napr. močiare, bažiny, a lagúny s hustým porastom ostríc a pálky. Menej sa vyskytuje v oblastiach bez vodných plôch alebo len v blízkosti mokradí; napr. na pasienkoch a iných plochách s nízkou vegetáciou, ryžových a iných obilných poliach. Ako potravný biotop využíva poľnohospodársku krajinu; preferuje krmoviny (napr. lucerna), spravidla neďaleko mokradí. Počas migrácie sa vyskytuje aj v atypických biotopoch, napr. preletuje ponad lesnú krajinu a pohoria (zaznamenaná vo výške 3000 m n. m v západnom Kamerune) (Orta et al. 2015). Na Slovensku hniezdi kaňa močiarna v rovinatých oblastiach a kotlinách južného Slovenska. Menej obýva širšie údolia riek v predhorí Karpát alebo vnútrokarpatské kotliny. Viazanosť na rovinaté oblasti vyplýva zo špecifických nárokov druhu na hniezdný biotop – preferuje najmä močiare, brehy rybníkov, mŕtvych ramien a štrkoviská. Vzácnejšie hniezdi aj na suchej zemi (napr. vyschnuté močiare s tršou alebo pálkou) a v poľnohospodárskej krajine (obilné lány) (Karaska et al. 2002). Okrem umiestnených hniezd nad vodou ojedinele hniezdi aj v kríkoch (Východoslovenská nížina, Matušík in litt.). Lovnými biotopmi na Slovensku sú územia s mozaikou mokradí a poľnohospodársky obrábanej pôdy (Karaska et al. 2002). V rámci CHVÚ Dolné Považie hniezdi kaňa močiarna v mokradiach a agrocenózach. V mokradiach preferuje trvalo zaplavené plochy s porastmi trstí (*Phragmites australis*), pálky (*Typha latifolia*, *T. angustifolia*), ostríc (*Carex* sp.) a škripinca (*Schoenoplectus lacustris*). Hniezdi aj v periodicky zaplavovaných slaniskových mokradiach, ktoré sú prítomné napr. v severných častiach CHVÚ. Tu si zakladá hniezda v porastoch *Bolboschoenus maritimus* (Tvrdošovce, Palárikovo). Menej obsadzuje litorálne porasty na brehoch pomaly tečúcich riek (napr. Žitava, Bešeňov – Dolný Ohaj). Po roku 2000 sú zisťované hniezdenia v sekundárnych biotopoch v agrocenózach. Hniezda sú zakladané v porastoch obilnín a menej repky (napr. Šurany – Mumľov, Dolný Ohaj – Hermína). Potravné biotopy zahŕňajú plochy trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, kosných lúk a úhorov v širšom okolí CHVÚ.

Hniezdnymi biotopmi ľabtušky poľnej sú suché, teplé a otvorené oblasti s nízkou a riedkou vegetáciou s výskytom krovín (na piesku, štrku) alebo poľnohospodárske plochy (Danko 2002). Vo svete hniezdi v suchých (piesočné duny, suché travinové biotopy, rúbaniská) a umelých biotopoch (napr. štrkoviská) stepných a polopúštnych oblastí (Tyler

a Christie 2012). Na Slovensku hniezdi ľabtuška poľná v južných častiach štátu, v oblastiach stepného charakteru. Ide predovšetkým o suchšie biotopy agrárnej krajiny, napr. parcely s nízkou a riedkou vegetáciou – jariny, nízke žito, ďalej kukurica, dyňové polia, neobrábané polia, strniská a vinice. Obsadzuje aj duny, buldozérmi odkryté plochy (stavba ciest), štrkové lavice, hrádze (napr. odkalisko elektrárne Vojany, protipovodňové hrádze) a riedko porastené kopce s kameňolomami (Danko 2002). V CHVÚ Dolné Považie časť hniezdnej populácie obsadzuje trvalé trávne porasty (TTP) a slaniská (napr. Tvrdošovce – Panské lúky, Šurany – Akomáň) a druhá časť agrocenózy, predovšetkým v miestach s výskytom piesčitých pôd. Druh obsadzuje aj riedke zárusty obilia (hlavne porasty nízkosteblových odrôd jačmeňa), mladé kukuričné polia (s obnaženým povrchom pôdy), resp. rozhranie viacerých druhov poľnohospodárskych kultúr (často okraje lucernovísk). Potravné biotopy zahŕňajú plochy na aktívne využívaných poľných cestách, v areáloch s ťažbou pieskov a štrkopieskov, na TTP, strniskách a úhoroch.

Hniezdnymi biotopmi strakoša kolesára je otvorená krajina s roztrúsenými krovínami a stromami vrátane parkov a sadov. Vyskytuje sa predovšetkým v nížinách a teplejších oblastiach (Šťastný a Hudec 2011). Vo svete obýva biotopy podobného charakteru – najmä otvorenú krajinu s roztrúsenými stromami alebo ich skupinkami, menej kroviny. Hniezdne biotopy v Európe zahŕňajú oblasti s extenzívne obhospodarovanými sadmi, malými poličkami (melóny, repa, zemiaky), ďalej tabakové polia, vinice a pasienky. Podmienkou hniezdenia je prítomnosť vyšších stromov a dostatočná potravná ponuka (väčšie druhy hmyzu) (Yosef 2008). Na Slovensku hniezdi v otvorených, bohato štruktúrovaných biotopoch s množstvom roztrúsené rastúcich vysokých stromov (ovocné dreviny, topole) s výškou približne nad 8 m. Typickými hniezdnymi biotopmi sú oblasti so starými sadmi, obklopené pestrou škálou biotopov (polička, pasienky, záhrady, hospodárske dvory). Potravné biotopy predstavujú miesta s dostatkom veľkých druhov hmyzu (kobylky, svrčky, bystrušky; Krištín 2002a). V rámci CHVÚ Dolné Považie bol strakoš kolesár viazaný na poľnohospodársku krajinu, kde hniezdil v korunách solitérnych topoľov kanadských (*Populus x canadensis*, forma *robusta*), resp. v riedkych topoľových alejoch. Druh vyžadoval najmä prítomnosť trávnatého podrastu, bez krovín. Takéto aleje a solitérne stromy boli obsadené napr. v Šuranoch – Nitriansky Hrádok, Palárikove, Tvrdošovciach a Hurbanove. Ďalej druh preferoval aj solitérne agáty a riedke agátové aleje (napr. v Tvrdošovciach, Nových Rastislaviciach, Šuranoch). V minulosti boli známe hniezdiská aj v blízkosti slanísk (napr. Šurany, Akomáň). V súčasnosti väčšina hniezdisk v CHVÚ zanikla v dôsledku intenzifikácie poľnohospodárstva a zmeny kvality biotopov.

Hniezdnymi biotopmi ďateľ hneďkavého je kultúrna krajina v nížinách a pahorkatinách do 600 - 800 m n. m. so solitérnymi drevinami, stromoradiami, záhradami, sadmi a menšími lesíkmi (Pavlík 2002). Vo svete obýva otvorenú krajinu so zalesnenými oblasťami, častý je v plantážach všetkých druhov, vrátane olivových hájov, v pekanových (*Carya*) a avokádových plantážach v južných častiach Európy a vo viniciach strednej Európy. Hniezdi aj v stromových alejoch pozdĺž ciest, v skupinkách stromov, často v blízkosti ľudských sídel. Častý je aj v nížinných ihličnatých lesoch Turecka (Winkler et al. 2014). Na Slovensku je viazaný na nížinnú kultúrnu krajinu. Hniezdi predovšetkým v intravilánoch miest a obcí, kde obsadzuje dreviny v parkoch, záhradách a cintorínoch (Pavlík 2002). V rámci CHVÚ Dolné Považie je hlavná časť hniezdnej populácie viazaná na intravilány obcí a miest, ktoré sú vyňaté z územia CHVÚ. Tu hniezdia v starších orechoch vlašských (*Juglans regia*) a v ovocných stromoch (napr. marhule, hrušky, jablone). Druhá časť hniezdnej populácie, ktorá hniezdi v CHVÚ, je rozptýlenejšia. Osídľuje agrárnu krajinu s riedkymi stromoradiami, starými solitérnymi stromami, malými poľnými lesíkmi alebo samotami s ovocnými sadmi a záhradami (napr. okolie Palárikova, Tvrdošoviec, Nesvád a Martoviec). Vo voľnej krajine hniezdi ďateľ hneďkavý aj v starých riedkych agátových alejoch v okolí poľných ciest (napr. Tvrdošovce, Nové Rastislavice), v riedkych alejoch s orechmi vlašskými a v starých alejoch s topoľmi kanadskými (*Populus x canadensis* forma *robusta*). Známe sú tiež hniezdiská

v malých poľných lesíkoch s porastom topoľa euroamerického (*Populus x euroamericana*) v riedkom spone, často s polosuchými jedincami stromov (napr. hniezdisko pri Tvrdošovciach, kde hniezdia tiež so žlnou sivou a d'atľom veľkým). Osídľuje tiež líniové drevinové biotopy pozdĺž riek, ako je napr. rieka Žitava (napr. Dolný Ohaj - Bešeňov), s pobrežnými vrbovými porastmi. Potravné biotopy druhu zahŕňajú oblasti podobné ako hniezdne biotopy.

Hniezdnymi biotopmi rybárika riečneho sú oblasti s kolmými hlinitými alebo piesčitými stenami (vyhrabávanie nôr) a čistými stojatými alebo tečúcimi vodami s dostatkom potravy (rybky) (Karaska a Slobodník 2002). Vo svete obýva biotopy podobného charakteru; napr. stojaté alebo pomaly tečúce rieky s dostatkom vhodnej potravy (malé ryby) a brehmi pre vyhrabávanie nôr. V tropických oblastiach sa vyskytuje aj v dolných tokoch riek, často s husto porastenými brehmi, v mangrovových porastoch, vlhkých pasienkoch a veľkých záhradách. Hniezdna nora môže byť umiestnená aj 250 m od loviska (Woodall 2001). Na väčšine územia Slovenska druh hniezdi pri pomaly tečúcich vodách od najnižších polôh až po 800 m n. m. Podmienkou je prítomnosť kolmých hlinito-piesčitých, alebo štrkovopiesčitých stien, kde vyhrabáva hniezdne nory. Menej často hniezdi na stojatých vodných plochách – napr. na rybníkoch, štrkoviskách, pieskovniach a rybníčných sústavách alebo v lesných porastoch neďaleko lovísk (napr. v koreňových vývratoch). Ak nemá možnosť hniezdiť v blízkosti vôd, vyhľadáva aj ťažobne štrkopieskov, hlíny, ale aj kolmé zárezy lesných a poľných ciest vzdialené niekoľko sto metrov od lovísk. V prípade nedostatku potravy na vodnom toku, kde hniezdi, preletuje na lov na inú vodnú plochu. Zvolenému hniezdisku je obyčajne verný viac rokov, pokiaľ je zachovaná kolmá stena a dostatok potravy v blízkosti. Zimuje pri nezamŕzajúcich častiach vodných tokov (napr. pod priehradami; Hudec a Šťastný 2005; Karaska a Cichocki 2014). K významným hniezdiskám v rámci CHVÚ Dolné Považie patria rieky Nitra a Žitava v úsekoch s vhodnými obnaženými brehmi, lokálne aj štrkoviská, bagroviská a vodné nádrže s kolmými brehmi (Gúgh a Lengyel 2014).

Hniezdnymi biotopmi penice jarabej sú krovité porasty na južne exponovaných stráňach a rovinách v teplých nížinných a podhorských oblastiach (Krištín 2002). V Európe a Ázii druh obýva biotopy podobného charakteru, najmä kroviny a krovinovú formáciu približne do 3 m od lesných okrajov, hustých trnitých krovín, čistín s hustým podrastom po mladé porasty plantáží, húštiny pri riekach, živé ploty pozdĺž ciest, pasienky, lúky, parky a sady (Aymí et al 2015). *Druh častejšie hniezdi v suchých oblastiach, ale vo vhodných porastoch môže byť aj v blízkosti vody.* Obsadzuje aj svetlé listnaté lesy a ihličnaté lesy s podrastom (Šťastný a Hudec 2011). Na zimoviskách v Afrike obýva suchú otvorenú krajinu s krovinami, kde dominujú akáciové porasty (*Acacia*) a porasty *Commiphora*; vyskytuje sa aj v suchej savane (Aymí et al. 2015). Na Slovensku hniezdi v otvorenej krajine so skupinami alebo pásmi hustých trnitých krovín. Spravidla vyžaduje prítomnosť aspoň jednotlivých stromov alebo vyšších kríkov, ktoré využíva ako miesto pre spev (Šťastný a Hudec 2011). Obýva napr. strelnice v bývalých vojenských priestoroch (Lešť), mladé topoľové porasty v spoločenstve *Asparago-Crataegetum* (Podunajsko, Bohuš ex Krištín 2002) a agátové lesíky (Krištín 2002). Preferuje aj sekundárne biotopy, napr. zarastajúce výsypky, sady, pasienky s krovinami, okraje viníc a svetlých lesov. V rámci CHVÚ Dolné Považie hniezdi druh v roztrúsených kríkoch v poľnohospodárskej krajine, popri lúkach, pasienkoch a vodných tokoch (Gúgh a Lengyel 2014).

Pipíška chochlatá hniezdi v otvorených urbánnych a suburbánnych biotopoch (Krištín 2002b). Vo svete je druh typickým obyvateľom suchej otvorenej krajiny so sporou vegetáciou. Pôvodnými biotopmi boli pravdepodobne oblasti v polopúšti a stepiach, sekundárne hniezdi v človekom premenenej krajine. Biotopy zahŕňajú otvorenú poľnohospodársku krajinu v severnom Stredomorí, kavyľové stepi (*Stipa tenacissima*), púšte v severnej Afrike a na Strednom východe, piesky polopúští a suchých agroceenóz v Indii a savany v afrotropickej oblasti. Vyžaduje vysoký podiel obnaženej pôdy, mal by pokrývať až

50 % povrchu. Takéto suché miesta zahŕňajú aj oblasti pozdĺž ciest a železničných násypov (de Juana a Suárez 2004). Na Slovensku je pipíška výhradne synantropným druhom. Typickými hniezdnymi biotopmi sú medze a okraje ciest v nížinách a kotlinách. Ďalej hniezdi aj v poľnohospodárskych dvoroch, kde preferuje najmä aktívne družstvá s extenzívnym pasením dobytka. Obýva aj neobrobené alebo čiastočne obrábané pozemky. Hniezdnym prostredím sú aj intravilány miest, napr. trávnaté plochy sídlisk, letiská, okolie väčších podnikov a panelových štvrtí (Krištín 2002b).

Pôvodnými **biotopmi prepelice poľnej** sú stepi a lesostepi. V súčasnosti sú hniezdnymi biotopmi druhu najmä oblasti v otvorenej poľnohospodárskej krajine, napr. obilné polia, krmoviny, menej okopaniny, lúky a pasienky (Demko 2002). Vo svete obýva najmä otvorenú kultúrnu krajinu, roviny alebo miesta s mierne zvlneným povrchom. Podmienkou hniezdenia je prítomnosť hustej vegetácie, ktorá však nie je vyššia ako 1 m. V severovýchodnej Tanzánii sa vyskytuje aj v menej narušených pasienkoch. Vyhýba sa holej pôde (McGowan et al. 2013). V podmienkach Slovenska hniezdi prepelica poľná najmä v agrocecnózach; vyskytuje sa napr. v obilných a repkových poliach, kde obzvlášť preferuje miesta s podrastom tráv, burín alebo krmovín. Najpočetnejšia je na lúkach, ktorými vystupuje až do horských polôh (napr. Hruštínska hoľa, cca 1100 m n. m., Kubínska hoľa, cca 1300 m n. m.). Zriedkavejšie ju možno zastihnúť aj v suchších častiach slatinných rašelinísk a vo väčších ruderaloch. Preferuje najmä otvorenejšiu krajinu. Menším plochám s nízkym porastom v lesoch sa vyhýba. Na druhej strane bola registrovaná aj na rozľahlejších rúbaniach v ranom štádiu sukcesie. Ďalej obsadzuje aj zaplavované a suché lúky, neobrábané trávnaté plochy (úhory), okraje mokradí, ruderalne biotopy a letiská. Počas migrácie sa vyskytuje aj v mestách; často ju počuť ozývať sa aj zo striech domov (Demko 2002; Hudec a Šťastný 2005; Karaska a Cichocki 2014).

Hniezdnymi biotopmi prhl'aviara čiernohlavého sú suchšie travinové porasty, často s podielom voľných plôch alebo riedkou vegetáciou a s rozptýlenými krovínami. Ďalej hniezdi aj v rôznych typoch sekundárnych biotopov (ruderalne plochy, strelnice, skládky, tankodromy) (Šťastný a Hudec 2011). Vo svete obýva podobné biotopy v otvorenej krajine. V Európe najmä otvorenú krajinu s rôznou výškou krovín alebo umelé biotopy, akými sú kamenné múry, ploty a vedenia. Častý je aj v oblastiach so zvlneným terénom a bylinným porastom rôznej výšky (vysokohorské planiny, vresoviská, zatrávené časti pohorí, suché roviny, krovité pasienky, vždzyelené kroviny; Collar 2005). Podobné biotopy obýva prhl'aviar čiernohlavý aj na Slovensku. Jeho typickým prostredím je trávnatá bezlesá krajina s rozptýlenou drevinovou vegetáciou a s vysokými bylinami. Obvykle sa vyskytuje na suchých tepľých, na juh orientovaných stanovištiach; napr. železničné násypy, skládky odpadov, väčšie staveniská s riedkou vegetáciou a často s obnaženou pôdou, zaburinené areály poľnohospodárskych družstiev, ruderalizované stanovišťa s vysokými bylinami, často aj v priekopách pozdĺž ciest, v medzihrádzových priestoroch a nivách riek. Ojedinele obýva aj okraje rašelinísk a zamokrené lúky s vysokými bylinami (Krištín 2002c, Karaska a Cichocki 2014).

1.6.2. Stručný opis predmetu ochrany

Účelom CHVÚ Dolné Považie je **zabezpečenie priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov sokola červenonohého, krakle belasej, kane močiarnej, ľabtušky poľnej, strakoša kolesára, datľa hnedkavého, rybárika riečného, penice jarabej, pipíšky chochlatej, prepelice poľnej a prhl'aviara čiernohlavého.**

V prípade krakle belasej ide o posledné potvrdené hniezdisko druhu na Slovensku, kde hniezdila pravidelne do roku 2011. Pre kaňu močiarnu je CHVÚ Dolné Považie spolu s CHVÚ Senianske rybníky druhým najvýznamnejším územím pre ochranu tohto druhu po CHVÚ Medzibodrožie. Pre ochranu ľabtušky poľnej bolo dokonca Dolné Považie

v čase vymedzovania sústavy CHVÚ **najvýznamnejším na Slovensku** z pohľadu veľkosti populácie. Podobne **veľmi veľký význam malo v čase vymedzovania sústavy CHVÚ aj pre strakoša kolesára**, keďže v danom čase tu hniezdila po CHVÚ Poľana druhá najväčšia populácia na Slovensku. V dôsledku prudkého poklesu populácie strakoša kolesára na Slovensku však už dnes toto konštatovanie neplatí.

Pre sokola červenonohého, krakľu belasú, kaňu močiarnu, ľabtušku poľnú, strakoša kolesára a ďatľa hnedkavého patrí Dolné Považie medzi päť CHVÚ na Slovensku, kde bola zistená najvyššia populácia týchto druhov. Pre rybárika riečneho, penicu jarabú, pipíšku chochlatú, prepelicu poľnú a prhlviara čiernohlavého patrí toto územie medzi významné lokality, keďže tu hniezdi viac ako 1 % celej ich národnej populácie.

1.6.3. Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorít ochrany

Pri zhodnotení stavu predmetov ochrany sa vychádzalo z hodnotenia priaznivého stavu druhov, ktoré sú predmetmi ochrany v jednotlivých CHVÚ na základe dát z monitoringu z rokov 2010 - 2012. Pre potreby hodnotenia stavu druhu je potrebné zohľadniť nielen stav populácie, ale aj biotopov a ohrození, preto sú pri hodnotení kritériá populácie, biotopov a ohrození uvedené v programe starostlivosti v celom rozsahu. Pre zhodnotenie naplňania programu starostlivosti bude potrebné zisťovať zmeny stavu druhov tými istými kritériami, akými bol hodnotený ich stav v roku 2010 - 2012. Len takéto zisťovanie stavu zabezpečí porovnateľné vyhodnotenie stavu pri neskoršom hodnotení. Z tohto dôvodu sa pre každý predmet ochrany uvádza v kapitole 1.6.3.1. celá tabuľka hodnotenia priaznivého stavu.

Stručné, súhrnné, celkové zhodnotenie stavov predmetov ochrany je uvedené v kapitole 1.6.3.2., stanovenie cieľových stavov druhov v kapitole 1.6.3.3. a osobitných záujmov u dotknutých druhov v kapitole 1.6.3.4.

1.6.3.1. Súčasný stav druhov

1.6.3.1.1. *Definovanie stavu sokola červenonohého v CHVÚ Dolné Považie*

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ Dolné Považie:

V CHVÚ Dolné Považie ide v súčasnosti o vzácne hniezdiaci druh dravca, ktorý obsadzuje v podmienkach daného CHVÚ agrocenózy s poľnými lesíkmi, stromoradiami. Oblubuje tiež blízkosť trvalých trávnych porastov (TTP), slanísk, mokradí. V agrocenózach z trofického hľadiska preferuje predovšetkým lucernoviská a obilné polia (lov hlodavcov, ale i hmyzu, predovšetkým veľkých druhov kobylek). V minulosti hniezdieval v CHVÚ v kolóniách havranov čiernych (*Corvus frugilegus*). Známe bolo hniezdisko napr. v kolónii havranov v Tvrdošovciach (topolový lesík s kolóniou havranov) a pri Palárikove (Ľudovítov), v agátovom lesíku s havraňou kolóniou. Druh v minulosti obsadzoval aj stračie hniezda (*Pica pica*) v agátových poľných remízkach (napr. niekdajšie hniezdiská – Šurany, Akomáň, Tvrdošovce – smer Nové Rastislavice), tieto hniezdiská však už v roku 2013 neboli obsadené. Hniezdenie druhu v inštalovaných polobúdkach v území doposiaľ nebolo zistené (2010 - 2013). **Ako priemerný počet hniezdiacich párov v CHVÚ Dolné Považie sa uvádza 5,5 párov.** Rybanič et. al. (2004) uvádzajú pre dotknuté CHVÚ populačné minimum 3 páry a populačné maximum 8 párov. V rokoch 2011 - 2013 už hniezdenie druhu v území nebolo potvrdené. Po roku 2000 došlo postupne k výraznej redukcii hniezdnej populácie druhu. Pravdepodobne to súvisí i s postupným zánikom hniezdných kolónií havranov v danom CHVÚ po roku 2000 (v súčasnosti existuje k roku 2013 už len jediná hniezdna kolónia havranov pri Tvrdošovciach). Počas jarnej a jesennej migrácie sa druh vyskytuje v rôznych častiach CHVÚ, častejšie napr. v blízkosti a na lucernových poliach. Počas migrácie bývajú jedince často pozorované pri odpočinku a love potravy na 22 kV až 110 kV elektrických vedeniach.

Definovanie stavu druhu v CHVÚ Dolné Považie:

Tabuľka č. 2. Definovanie stavu druhu sokol červenonohý

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	6 a viac hniezdiacich párov	3 - 6 hniezdiacich párov	Menej ako 3 hniezdiace páry
	1.2. Populačný trend	Populácia vzrástla za obdobie 5 rokov o 5 párov	Populácia je v období 5 rokov stabilná alebo mierne vzrástla (o 3 páry)	Populácia za obdobie 5 rokov klesla o 50 %
	1.3. Hniezdna úspešnosť	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je 3 až 5 vyletených mláďat na pár so započatým hniezdením	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok sú 2 – 3 vyletené mláďatá na pár so započatým hniezdením	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je menej ako 1 – 2 vyletené mláďatá na pár so započatým hniezdením
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Dostatočné zastúpenie vetrolamov a poľných lesíkov s hniezdami havranovitých vtákov (<i>Pica pica</i> a <i>Corvus corax</i>); v území sú aspoň 2 aktívne kolónie havranov poľných	Primerané zastúpenie vetrolamov a poľných lesíkov s hniezdami havranovitých vtákov (<i>Pica pica</i> a <i>Corvus corax</i>); v území je aktívna aspoň 1 kolónia havranov poľných	Nedostatočné zastúpenie vetrolamov a poľných lesíkov s hniezdami havranovitých vtákov (<i>Pica pica</i> a <i>Corvus corax</i>), ktorých početnosť v území výrazne poklesla; v území nie je aktívna ani jedna kolónia havranov poľných
	2.2. Potravný biotop	Lovné teritórium (zóna do 3 km od hniezda/kolónie) obsahuje minimálne 20 až 30 % trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, kosných lúk, úhorov a obilných porastov spolu a v jesennom období obsahuje minimálne 50 % nepooraných plôch strnísk	Lovné teritórium (zóna do 3 km od hniezda/kolónie) obsahuje minimálne 15 až 20 % trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, kosných lúk, úhorov a obilných porastov spolu a v jesennom období obsahuje minimálne 30 až 50 % nepooraných plôch strnísk	Lovné teritórium (zóna do 3 km od hniezda/kolónie), ktoré neobsahuje trvalé trávne porasty, má pod 5 %, pasienkov, lucerny, kosných lúk, úhorov a obilných polí spolu a má naopak vysoký podiel monokultúr druhov nevhodných z hľadiska predmetu ochrany (kukurica, repka) a v jesennom období obsahuje menej ako 30 % nepooraných plôch strnísk

ohrozenia	3.1. Priame ohrozenie druhu	Počas hniezdneho obdobia nedochádza k žiadnym negatívnym antropickým vplyvom na hniezdiskách, vstup na hniezdiská je eliminovaný, monitoring je uskutočňovaný z bezpečnej vzdialenosti počas hniezdneho obdobia, druh nie je ohrozovaný zástrelom, vystrelovaním hniezd	Počas hniezdneho obdobia dochádza k antropickým vplyvom bez úmyslu priameho ohrozovania hniezd, napríklad pri poľnohospodárskych prácach, obhospodarovaní okolitých pozemkov, jeden vstup do kolónie/na hniezdisko počas hniezdnej doby v čase minimálneho negatívneho dopadu za účelom monitoringu počas hniezdneho obdobia, druh nie je ohrozovaný zástrelom na hniezdiskách alebo loviskách	Intenzívne a úmyselné vyrušovanie na hniezdiskách (opakované návštevy hniezdiska/hniezdnej kolónie a pohyb v hniezdnej kolónii), úmyselné plašenie na hniezdiskách a loviskách, marenie hniezdenia, nevhodne organizované fotografovanie a filmovanie), priame zástrelly druhu a vystreľovanie hniezd
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdneho a potravného biotopu	Hniezdne lokality/kolónie sú bez antropických vplyvov počas celého roka (bezzásahové poľné lesíky, stromoradia a solitérne stromy), cieľový manažment len za účelom eliminácie invázných druhov drevín a rastlín alebo zlepšenia štruktúry hniezdneho biotopu počas mimohniezdneho obdobia bez ohrozenia existencie kolónie/hniezdnej lokality; hniezdny biotop má drevinové zastúpenie so zdravými a vitálnymi stromami, s dostatočným počtom hniezd havranovitých druhov vtákov	Hniezdne lokality/kolónie sú bez antropických vplyvov počas celého roka, cieľový manažment len za účelom eliminácie invázných druhov drevín a rastlín počas mimohniezdneho obdobia; hniezdny biotop s dostatočným počtom hniezd havranovitých druhov vtákov	Hniezdny biotop je intenzívne narušovaný antropickými vplyvmi, celoplošnou mechanickou a chemickou likvidáciou stromových porastov, dochádza k zmenám v druhoch pozemkov na hniezdných lokalitách, dochádza k zmene funkčného využívania hniezdných biotopov

Tabuľka č. 3. Vyhodnotenie súčasného stavu sokola červenonohého (body):

	Kritérium	Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	1	3	3
	1.2. Populačný trend	1	3	3
	1.3. Hniezdna úspešnosť	1	3	3
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	2	3	6
O	3.1. Priame prenasledovanie druhu	1	2	2
	3.2. Ohrozenie potravného biotopu	2	3	6

Možný počet bodov	60
Dosiahnuté body	29

Body pre jednotlivé kritériá môžu dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

P – populácia, B – biotop, O - ohrozenia

Tabuľka č. 4. Celkové percentuálne zhodnotenie súčasného stavu sokola červenonohého

A	B	C
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
		48 %

Stav v CHVÚ Dolné Považie možno zhodnotiť k roku 2013 ako **veľmi nepriaznivý** (celkové hodnotenie 48,3 %), nakoľko populácia markantne poklesla po roku 2000. V roku 2013 v území už nehniezdil ani jeden pár. Tento jav môže súvisieť s výraznou redukciou hniezdných kolónií havranov, v súčasnosti vo voľnej krajine v Dolnom Považí už existuje len jediná kolónia v topoľovom poľnom lesíku v Tvrdošovciach (pri slanisku Panské lúky). Populácie strák sú v území stabilné a lokálne je vysoká ponuka stračích hniezd, ako napr. v rokoch 2012 - 2013 na lokalite Akomáň (Šurany). Napriek rozvešaniu hniezdných polobúdok na vybraných lokalitách v Dolnom Považí tieto neboli obsadené sokolmi červenonohými (Šurany, Tvrdošovce, Nesvady a pod.). Vo významnejšej miere ich obsadzoval sokol myšiar (*Falco tinnunculus*) a myšiarka ušatá (*Asio otus*).

Na prudký pokles hniezdnej populácie druhu v CHVÚ má pravdepodobne vplyv i súčasný stav poľnohospodárstva, sústavne sa znižuje výmera trvalých trávnych porastov, lucernovísk, úhorov a podobne. Taktiež často prevláda pestovanie menej vhodných poľnohospodárskych kultúr, ako napríklad repky alebo kukurice. Takéto kultúry sú pre sokola červenonohého z trofického hľadiska menej vhodné. Pravdepodobne aj sústavné znižovanie potravných ponuky (hraboš poľný, veľký hmyz a pod.) má za následok nepriaznivý vývoj populácie a zrejme i zlý stav na migračných trasách a zimoviskách (odlov, odstrel, úhyny na elektrických vedeniach).

1.6.3.1.2. Definovanie stavu krakle belasej v CHVÚ Dolné Považie

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ Dolné Považie:

V CHVÚ Dolné Považie ide v súčasnosti o druh s výrazne klesajúcim trendom hniezdnej populácie, resp. v posledných rokoch už nebol zistený ani jeden hniezdiaci pár (2011 - 2013). Druh bol tradične viazaný na poľnohospodársku krajinu, mozaikovito sa striedajúcu s kosenými lúkami, zazemňujúcimi sa riečnymi meandrami, napr. niekdajšie hniezdiská v okrese Komárno – Lándor, Martovce, Hurbanovo, alebo v okrese Nové Zámky – Palárikovo (Horné Križovany). Druh hniezdieval hlavne v korunách solitérnych topoľov alebo v topoľových alejach – jednalo sa hlavne o topole kanadské (*Populus x canadensis*, forma *robusta*), topole biele (*Populus alba*), topole sivé (*Populus x canescens*), topole čierne (*Populus nigra*), vid' napr. Bohuš (2008). Potravne druh využíval širšie spektrum biotopov, či už kosené lúky, hrádze, ale i mäkké nezarastené poľné cesty, či rôzne druhy poľnohospodárskych kultúr, ako napr. mladé kukuričné polia, obilné polia. V pohniezdnom období boli pre vylietané rodiny v letnom období (VII. - VIII. až IX.) veľmi dôležité nezorané obilné strniská. Vylietané juvenilné krakle ale i adulty často lovievali potravu z liniek 22 kV vedení alebo zo suchých konárov krov a drevín, ktoré sú významnými posedmi pri love. Predovšetkým po roku 2010 nastáva markantný pokles početnosti hniezdnej populácie, čo

môže súvisieť s viacerými faktormi (stav populácie počas migrácie, na zimoviskách, zmena kvality hniezdných biotopov, intenzifikácia poľnohospodárstva a podobne). V minulosti bol priemerný počet hniezdiacich párov uvádzaný 6,5 párov (2003). V území sa tiež uvádza veľkosť hniezdnej populácie 2 až 11 hniezdiacich párov (Rybanič et al. 2004) z obdobia, kedy bola kraklia populácia v optimálnom stave. Bohuš (2007) v južnej časti CHVÚ (oblasť obce Martovce a širšie okolie) uvádza veľkosť lokálnej hniezdnej populácie medzi 2 až 4 párami (v rokoch 2001 až 2006).

V rokoch 2007 až 2011 bolo v južnej časti CHVÚ registrovaných celkom 5 hniezdení na 2 lokalitách, pričom bolo úspešne vyvedených 20 mláďat a hniezdna úspešnosť bola 87%. Posledné úspešné hniezdenie bolo zistené v roku 2010. V roku 2011 už hniezdenie nebolo zistené, iba 1 pár sa zdržiaval v oblasti v okrese Komárno mimo známych hniezdísk (Bohuš 2011). Bohuš (2008) bližšie analyzuje hniezdenie posledných párov kraklí v južnej časti CHVÚ z hľadiska obsadzovania stromových dutín. Krakle obsadzovali najčastejšie dutiny ktoré urobili d'atľovité druhy vtákov ako žlna zelená (*Picus viridis*) a tesár čierny (*Dryocopus martius*).

Definovanie stavu druhu v CHVÚ Dolné Považie:

Tabuľka č. 5. Definovanie stavu druhu krakľa belasá

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	10 a viac hniezdiacich párov	5 až 10 hniezdiacich párov	Menej ako 5 hniezdiacich párov
	1.2. Populačný trend	Populácia sa zvýšila za obdobie 5 rokov o 5 hniezdiacich párov	Populácia je v období 5 rokov stabilná alebo mierne vzrástla (o 3 hniezdiace páry)	Populácia za obdobie 5 rokov klesla o 50 %
	1.3. Hniezdna úspešnosť	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je na úrovni 80 % a viac	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je 50 až 80 %	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je menej ako 50 %
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Prítomné sú vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým topoľové aleje, vhodné vysoké solitérne stromy; podrast pod stromami je pravidelne kosený a sukcesné zárasty krovísk sa priebežne odstraňujú; periodicky sú odstraňované porasty invázných druhov drevín, ktoré druh nevyužíva (<i>Negundo aceroides</i> , <i>Ailanthus altissima</i> a pod.); na vhodných miestach sú vysádzané solitérne stromy a stromové aleje vo vhodnom spone	Prítomné sú vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým topoľové aleje, vhodné vysoké solitérne stromy; podrast pod stromami je pravidelne kosený a sukcesné zárasty krovísk sa priebežne odstraňujú	Nedostatočné zastúpenie hniezdných biotopov, dochádza k výrubom hniezdných alejí a hniezdných soliterných stromov; nie je realizovaná výsadba nových hniezdných biotopov – stromových alejí a soliterných stromov

	2.2. Potravný biotop	Potravné biotopy sú dostatočne zastúpené, a to porasty poľnohospodárskych plodín s dlhodobou obnaženým pôdnym povrchom, kde druh loví potravu – hmyz (repové polia, porasty mladej kukurice a slnečnice, porasty nízkych odrôd jačmeňa); v dostatočnej miere sú zastúpené ďalšie potravné biotopy (pravidelne kosené lucernoviská, lúky, pasienky, slaniská a pod.); dostatočne sú zastúpené i mäkké poľné cesty s kosenými okrajmi, na ktorých druh loví terestrický hmyz	Potravné biotopy sú dostatočne zastúpené, a to porasty poľnohospodárskych plodín s dlhodobou obnaženým pôdnym povrchom, kde druh loví potravu – hmyz (repové polia, porasty mladej kukurice a slnečnice); v dostatočnej miere sú zastúpené ďalšie potravné biotopy (pravidelne kosené lucernoviská, lúky, pasienky, slaniská a pod.)	Potravné biotopy sú nedostatočne zastúpené; absentujú pestované plodiny s obnaženým pôdnym povrchom, chýbajú biotopy ako lucernoviská, lúky, pasienky; väčšina nespevnených poľných ciest je rozoraná
ohrozenia	3.1. Priame ohrozenie druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	Počas hniezdneho obdobia nedochádza k žiadnym negatívnym antropickým vplyvom na hniezdiskách, monitoring je uskutočňovaný z bezpečnej vzdialenosti počas hniezdneho obdobia alebo sú hniezda spočítané po hniezdnom období, druh nie je ohrozovaný zástrelom, nelegálnym odchytom a pod.	Počas hniezdneho obdobia dochádza k antropickým vplyvom bez úmyslu priameho ohrozovania hniezd, napríklad náhodnou rekreáciou alebo rôznym pohybom osôb počas hniezdneho obdobia v blízkosti alebo priamo na hniezdisku; jeden vstup k hniezdnemu stromu počas hniezdnej doby v čase minimálneho negatívneho dopadu za účelom monitoringu počas hniezdneho obdobia; druh nie je ohrozovaný zástrelom alebo nelegálnym odchytom na hniezdiskách alebo loviskách	Intenzívne a úmyselné vyrušovanie na hniezdiskách (opakované návštevy hniezdisk), úmyselné plašenie na hniezdiskách a loviskách, marenie hniezdenia, fotografovanie a filmovanie, likvidácia druhu strelnými zbraňami, alebo nelegálne odchyty vtákov

	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdného a potravného biotopu	Hniezdne lokality bez antropických vplyvov počas celého roka (bezzásahové hniezdne aleje stromov a solitérnych stromov), cielený manažment je len za účelom eliminácie invázných druhov drevín v hniezdných biotopoch len počas mimohniezdného obdobia bez ohrozenia existencie hniezdiska; hniezdny biotop má stabilnú porastovú štruktúru stromov	Hniezdne lokality počas hniezdného obdobia bez antropických vplyvov, vodná hladina je zabezpečená počas celej hniezdnjej sezóny, najmä na mokradiach a rybníkoch s regulovaným vodným režimom, biotop nie je narušovaný vypaľovaním, výrubom porastov odvodňovaním	Hniezdny biotop intenzívne narušovaný vypaľovaním, celoplošnou mechanickou a chemickou likvidáciou stromových a krovinových porastov
--	---	---	--	--

Tabuľka č. 6. Vyhodnotenie súčasného stavu krakle belasej (body):

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	1	3	3
	1.2. Populačný trend	1	3	3
	1.3. Hniezdna úspešnosť	2	3	6
B	2.1. Hniezdny biotop	1	3	3
	2.2. Potravný biotop	1	3	3
O	3.1. Priame prenasledovanie druhu	2	2	4
	3.2. Ohrozenie potravného biotopu	1	3	3
Možný počet bodov				60
Dosiahnuté body				25

Body pre jednotlivé kritériá môžu dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

P – populácia, B – biotop, O – ohrozenia

Tabuľka č. 7. Celkové percentuálne zhodnotenie súčasného stavu krakle belasej

A	B	C
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
42 %		

Stav krakle belasej v CHVÚ Dolné Považie možno zhodnotiť k roku 2013 ako **nepriaznivý**, nakoľko populácia po roku 2010 markantne poklesla a v rokoch 2011 - 2013 už nebol zistený ani jeden hniezdaci pár. Klesajúci trend populácie druhu zrejme súvisí predovšetkým s intenzívnym poľnohospodárstvom a pestovaním menej vhodných poľnohospodárskych kultúr. V posledných rokoch taktiež prebiehala ťažba viacerých hniezdných alejí a hniezdných stromov³ (topoľov), resp. viaceré sa zrútili počas veterných búrok. Negatívom je, že stromové aleje sa často nedosádzajú a neobnovujú. Nastal úbytok počtu vhodných

³ Hniezdny strom je drevina, na ktorej dochádza k hniezdzeniu chráneného vtáčieho druhu. To môže byť jednak v korune stromu, ale aj v dutine. Podľa nárokov jednotlivých druhov ide o postavenie hniezda chráneným vtáčim druhom, alebo využitie hniezda či dutiny iného (i nechráneného) druhu chráneným vtáčim druhom, či o hniezdo vybudované človekom (napr. búdka, umelé hniezdo).

starších stromov so stromovitými dutinami po dŕavovitých druhoch vtákov. Sukcesne tiež zarastajú okraje súčasných poľných ciest, alebo sú naopak okraje ciest často rozorávané, nezriedka sú zaorávané celé poľné cesty, na ktorých krakle lovili potravu (napr. k. ú. Vrbová nad Váhom, časť Kindeš). Nepriaznivý vplyv zrejme bude mať i súčasné používanie chemických látok v poľnohospodárstve a postupné znižovanie potravinnej ponuky pre krakle. Klesajúci populačný trend bude súvisieť pravdepodobne i s negatívnymi antropickými vplyvmi počas migrácie druhu a na zimoviskách. Je známe, že druh sa loví brokovými zbraňami na Arabskom polostrove a inde.

1.6.3.1.3. Definovanie stavu kane močiarnej v CHVÚ Dolné Považie

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ Dolné Považie:

V CHVÚ Dolné Považie ide o relatívne bežne hniezdiaci druh dravca, ktorý obsadzuje jednak typické hniezdne biotopy – mokrade a druhotne aj agrocnózy. Hniezdenia bývajú zisťované v trvalých mokradiach, pričom si stavia hniezda v porastoch *Phragmites australis*, *Typha latifolia*, *T. angustifolia*, ďalej v porastoch *Carex* (sp.), *Schoenoplectus lacustris*. Hniezdi i v periodicky zaplavovaných slaniskových mokradiach, ktoré sú prítomné napr. v severných častiach CHVÚ, pričom tu si zakladá hniezda i v porastoch *Bolboschoenus maritimus* (Tvrdošovce, Palárikovo). Občas obsadzuje i litorálne porasty na brehoch pomaly tečúcich riek (napr. Žitava, Bešeňov – Dolný Ohaj). Predovšetkým po roku 2000 boli zistené i hniezdenia v sekundárnych biotopoch v agrocnózach, pričom hniezda boli zakladané hlavne v porastoch obilnín a menej tiež repky (napr. Šurany – Mumľov, Dolný Ohaj – Hermína). Tieto hniezdenia však zväčša bývajú neúspešné (spravidla dochádza k zničeniu – vykoseniu hniezd počas žatevných prác).

V dotknutom území došlo predovšetkým koncom 90. rokov 20. storočia k výraznejšiemu nárastu hniezdnej populácie druhu, pričom bol zistený i vysoký počet nehniezdiacich jedincov v agrocnózach (nedospelé jedince). K ustáleniu hniezdnej populácie došlo približne po roku 2010, odkedy badať aj čiastočný pokles nehniezdiacich jedincov.

Známe sú niektoré zistené nocoviská druhu, a to jednak stále (napr. slaniská Akomáň – Šurany) alebo periodické, závislé na druhu poľnohospodárskych kultúr, napr. porasty burín v repe (Tvrdošovce) alebo lucernoviská (napr. Bánov, Nové Zámky). Známe je tiež nocovanie v mokradových porastoch, predovšetkým vo vysokých ostriciach.

Priemerný počet hniezdiacich párov v CHVÚ Dolné Považie je podľa výsledkov aktuálneho monitoringu 30 párov. Rybanič et. al. (2004) uvádza pre dotknuté CHVÚ minimum 19 a maximum 40 párov.

Definovanie stavu druhu v CHVÚ Dolné Považie:

Tabuľka č. 8. Definovanie stavu druhu kaňa močiarna

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	30 a viac hniezdiacich párov	15 - 30 hniezdiacich párov	Menej ako 15 hniezdiacich párov
	1.2. Populačný trend	Populácia vzrástla za obdobie 20 rokov o 10 hniezdiacich párov	Populácia je v období 20 rokov stabilná alebo sa mierne zvýšila (o 5 hniezdiacich párov)	Populácia za obdobie 20 rokov klesla o 50 %

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

	1.3. Hniezdna úspešnosť	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je 3 až 5 vyletených mláďat na pár so započatým hniezdením	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok sú 2 – 3 vyletené mláďatá na pár so započatým hniezdením	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je menej ako 1 – 2 vyletené mláďatá na pár so započatým hniezdením
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Stále zastúpenie stálych mokradí (so stabilizovaným vodným režimom) na 20 % územia, zastúpenie periodických mokradí minimálne na 10 % z celkovej rozlohy CHVÚ	Stále zastúpenie stálych mokradí (so stabilizovaným vodným režimom) na 10 – 20 % územia, zastúpenie periodických mokradí minimálne na 5 – 10 % z celkovej rozlohy CHVÚ	Stále zastúpenie stálych mokradí (so stabilizovaným vodným režimom) na menej ako 10 % územia, zastúpenie periodických mokradí na menej ako 5 % z celkovej rozlohy CHVÚ
	2.2. Potravný biotop	Lovné teritórium obsahuje minimálne 20 až 30 % trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, kosných lúk a úhorov spolu a v jesennom období obsahuje minimálne 50 % nepooraných plôch strnísk	Lovné teritórium obsahuje minimálne 15 až 20 % trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, kosných lúk a úhorov spolu a v jesennom období obsahuje minimálne 30 až 50 % nepooraných plôch strnísk	Lovné teritórium, ktoré neobsahuje trvalé trávne porasty, má pod 5 %, pasienkov, lucerny, kosných lúk a úhorov spolu a má naopak vysoký podiel monokultúr druhov nevhodných z hľadiska predmetu ochrany (kukurica, repka) a v jesennom období obsahuje menej ako 30 % nepooraných plôch strnísk
ohrozenia	3.1. Priame ohrozenie druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	V hniezdnom teritóriu nedochádza k vyrušovaniu v miere ohrozujúcej inkubáciu a výchovu mláďat; územie bez rizika zástrely, vysušovania mokradí, poklesu vodnej hladiny v hniezdnom období (hlavne v čase inkubácie znášok), likvidácie litorálnych porastov na ploche 80 % hniezdisk	V hniezdnom teritóriu nedochádza alebo len čiastočne k vyrušovaniu v miere ohrozujúcej inkubáciu a výchovu mláďat, územie bez rizika zástrely, vysušovania mokradí, poklesu vodnej hladiny v hniezdnom období (hlavne v čase inkubácie znášok), likvidácie litorálnych porastov na ploche 60 – 80 % hniezdisk	V hniezdnom teritóriu dochádza k vyrušovaniu v miere ohrozujúcej inkubáciu a výchovu mláďat, územie bez rizika zástrely, vysušovania mokradí, poklesu vodnej hladiny v hniezdnom období (hlavne v čase inkubácie znášok), likvidácie litorálnych porastov na ploche menej ako 60 % hniezdisk
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdného a potravného biotopu	Nedochádza k priamemu ohrozovaniu mokradí a ich vodného režimu v rámci dobrého priaznivého stavu; potravné biotopy predovšetkým v letnom a jesennom období obsahujú minimálne 70 % nepooraných plôch strnísk a lucernovísk	Sú vytvorené mechanizmy na udržanie stability prirodzených hniezdných biotopov v rámci priemerného priaznivého stavu; potravné biotopy predovšetkým v letnom a jesennom období obsahujú minimálne 50 % nepooraných plôch strnísk a lucernovísk	Nedostatočné mechanizmy pre udržanie stability prirodzených hniezdných biotopov; potravné biotopy predovšetkým v letnom a jesennom období obsahujú menej ako 50 % nepooraných plôch strnísk a lucernovísk

Tabuľka č. 9. Vyhodnotenie súčasného stavu kane močiarnej (body):

	Kritérium	Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	3	3	9
	1.2. Populačný trend	3	3	9
	1.3. Hniezdna úspešnosť	2	3	6
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	3	3	9
O	3.1. Priame prenasledovanie druhu	2	2	4
	3.2. Ohrozenie potravného a hniezdného biotopu	2	3	6
Možný počet bodov				60
Dosiahnuté body				49

Body pre jednotlivé kritériá môžu dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

P – populácia, B – biotop, O – ohrozenia

Tabuľka č. 10. Celkové percentuálne zhodnotenie súčasného stavu kane močiarnej

A	B	C
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
82 %		

Stav kane močiarnej v CHVÚ Dolné Považie možno zhodnotiť k roku 2013 **ako dobrý (resp. vyhovujúci)**, nakoľko populácia za posledných 10 rokov markantne nepoklesla. Druh je v území relatívne málo ohrozený priamym prenasledovaním. Hniezdiská sú pomerne zachovalé a len v malej miere sú ohrozené loviská. Hniezdna úspešnosť je do značnej miery závislá od hydrologického režimu na hniezdných lokalitách. V prípade poklesu vôd dochádza k predácii hniezd s mláďatami (napr. lasicovité predátory, potkany a podobne). V roku 2010 bola hniezdna úspešnosť negatívne poznačená dlhodobými a intenzívnymi zrážkami v hniezdnom období. Bolo zistené, že časť hniezdnej populácie sa preorientovala na hniezdenie v agrocenózach, tu je však hniezdenie limitované výraznými antropickými vplyvmi (zničenie hniezd počas žatevných prác). Rozšírovanie mokraďových biotopov by napomohlo stabilizácii a zvýšeniu počtu hniezdných párov, a tiež i hniezdnej úspešnosti.

1.6.3.1.4. Definovanie stavu ľabtušky poľnej v CHVÚ Dolné Považie

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ Dolné Považie:

V CHVÚ Dolné Považie sa v súčasnosti jedná o druh s klesajúcim trendom hniezdnej populácie. Časť hniezdnej populácie obsadzuje trvalé trávne porasty, slaniská (napr. Tvrdošovce – Panské lúky, Šurany – Akomáň). Druhým typom obsadzovaného hniezdného prostredia sú agrocenózy, predovšetkým v miestach s výskytom piesčitých pôd, kde môžu hniezdne páry vytvárať až voľné zoskupenia, ako napr. Nesvady (Líščie diery s príľahlým lúčnym úhorom). Druh obsadzuje i riedke zárusty obilia (hlavne porasty nízkosteblových odrôd jačmeňa), mladé kukuričné polia (s obnaženým povrchom pôdy), resp. rozhranie viacerých druhov poľnohospodárskych kultúr (často okraje lucernovísk). Druh obľubuje

obnažený pôdny substrát. Rád vyhľadáva potravu i na aktívne využívaných poľných cestách. S obľubou využíva i areály s ťažbou pieskov, štrkopieskov a podobne, kde je množstvo obnaženého substrátu.

Priemerný počet hniezdiacich párov v CHVÚ Dolné Považie je uvádzaný 70 hniezdiacich párov. Rybanič et al. (2004) uvádzajú veľkosť hniezdnej populácie na 50 až 90 hniezdiacich párov. **V súčasnosti je populačný trend výrazne klesajúci a početnosť je odhadovaná pod 10 hniezdiacich párov.** Príčiny poklesu hniezdnej populácie nie sú celkom známe, pravdepodobne však súvisia so súčasným intenzívnym poľnohospodárstvom.

Definovanie stavu druhu v CHVÚ Dolné Považie:

Tabuľka č. 11. Definovanie stavu druhu ľabtušky poľnej

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	70 a viac hniezdiacich párov	30 – 70 hniezdiacich párov	menej ako 30 hniezdiacich párov
	1.2. Populačný trend	Populácia má dlhodobý rastúci trend za obdobie posledných 5 rokov (stúpila minimálne o 10 %)	Populácia je v období 5 rokov stabilná alebo mierne kolíše (o 5 - 10%)	Populácia má dlhodobý klesajúci trend, za obdobie posledných 5 rokov klesla pod 50 %
	1.3. Hniezdna úspešnosť	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je na úrovni 80 % a viac	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je 50 až 80 %	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je menej ako 50 %
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým trvalé trávne porasty, lúky, úhory, slaniská, okraje ťažobných priestorov štrkopieskov a pieskov, agroceenózy s vhodnými, riedkymi a nižšími plodinami (jačmeň, mladé kukuričné a slnečnicové polia, repoviská a pod.) a obnaženou pôdou, sú prítomné aspoň na 5 % rozlohy CHVÚ	Vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým trvalé trávne porasty, lúky, úhory, slaniská, okraje ťažobných priestorov štrkopieskov a pieskov, agroceenózy s vhodnými riedkymi plodinami (jačmeň, mladé kukuričné a slnečnicové polia, repoviská a pod.) a obnaženou pôdou aspoň na 3 – 5 % rozlohy CHVÚ	Nedostatok vhodných hniezdných príležitostí, vhodné hniezdne biotopy na ploche menej ako 3 % rozlohy CHVÚ
	2.2. Potravný biotop	Potravné biotopy (loviská) obsahujú minimálne 20 – 30 % trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, úhorov, riedkych poľnohospodárskych plodín s obnaženou pôdou, nespevnené poľné cesty, a v jesennom období obsahujú minimálne 50 % nepooraných plôch strnisk po rôznych poľnohospodárskych kultúrach (hlavne obilnín, repky a pod.)	Potravné biotopy obsahujú minimálne 15 - 20 % trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, úhorov, riedkych poľnohospodárskych plodín s obnaženou pôdou, nespevnené poľné cesty a v jesennom období obsahujú minimálne 30 – 50 % nepooraných plôch strnisk po rôznych poľnohospodárskych kultúrach (hlavne obilnín, repky a pod.)	Potravné biotopy majú pod 5 % pasienkov, lucerny, a úhorov spolu a majú naopak vysoký podiel monokultúr nevhodných druhov plodín (kukurica, repka) a v jesennom období obsahujú menej ako 30 % nepooraných plôch strnisk po rôznych poľnohospodárskych kultúrach (hlavne obilnín, repky a pod.)

ohrozenia	3.1. Priame ohrozenie druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	V hniezdnom teritóriu nedochádza k vyrušovaniu v miere ohrozujúcej inkubáciu a výchovu mláďat, územie bez rizika negatívnych vplyvov a iných foriem vyrušovania, viac ako 80 % hniezdisk je v priaznivom stave	V hniezdnom teritóriu nedochádza alebo len čiastočne k vyrušovaniu v miere ohrozujúcej inkubáciu a výchovu mláďat, územie bez rizika negatívnych vplyvov a iných foriem vyrušovania, 50 – 80 % hniezdisk je v priaznivom stave	V hniezdnom teritóriu dochádza k vyrušovaniu v miere ohrozujúcej inkubáciu a výchovu mláďat, územie je s rizikom negatívnych vplyvov a iných foriem vyrušovania, menej ako 50 % hniezdisk je v priaznivom stave
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdného a potravného biotopu	Viac ako 70 % hniezdných biotopov je bez priameho ohrozenia (napr. rozorané, zástavba, zmena druhu pozemkov a pod.); viac ako 70 % potravných biotopov je vo vyhovujúcom stave a s dostatočnou potravnou ponukou (nie sú zastavané, rozorané v hniezdnom období a pod.)	50 – 70 % hniezdných biotopov je bez priameho ohrozenia (napr. rozorané, zástavba, zmena druhu pozemkov a pod.). 50 – 70 % potravných biotopov je vo vyhovujúcom stave a s dostatočnou potravnou ponukou (nie sú zastavané, rozorané v hniezdnom období a pod.)	Viac ako 50 % hniezdných biotopov je v priamom ohrození (napr. rozorané, zástavba, zmena druhu pozemkov a pod.); viac ako 50 % potravných biotopov je v nevyhovujúcom stave a s nedostatočnou potravnou ponukou (sú napr. zastavané, rozorané v hniezdnom období a pod.)

Tabuľka č. 12. Vyhodnotenie súčasného stavu ľabtušky poľnej (body):

	Kritérium	Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	1	3	3
	1.2. Populačný trend	1	3	3
	1.3. Hniezdna úspešnosť	2	3	6
B	2.1. Hniezdny biotop	1	3	3
	2.2. Potravný biotop	1	3	3
O	3.1. Priame prenasledovanie druhu	1	1	1
	3.2. Ohrozenie potravného a hniezdného biotopu	2	3	6
Možný počet bodov				57
Dosiahnuté body				25

Body pre jednotlivé kritériá môžu dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

P – populácia, B – biotop, O – ohrozenia

Tabuľka č. 13. Celkové percentuálne zhodnotenie súčasného stavu ľabtušky poľnej

A	B	C
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
44 %		

Stav labtušky poľnej v CHVÚ Dolné Považie možno zhodnotiť k roku 2013 ako **nepriaznivý (hodnota 44 %)**, nakoľko populácia markantne poklesla po roku 2000. V roku 2013 v území hniezdili na jednej lokalite (Líščie diery, Nesvady) len 2 páry a v ďalších častiach CHVÚ už druh nebol potvrdený (interné mapovanie, ŠOP SR). Klesajúci trend populácie druhu zrejme súvisí predovšetkým s intenzívnym poľnohospodárstvom, pestovaním menej vhodných poľnohospodárskych kultúr, sukcesným zarastaním brehov areálov na ťažbu pieskov a štrkopieskov, rozorávaním nespevnených poľných ciest, kde si labtušky často zvykli vyhľadávať potravu. Sukcesne tiež zarastajú okraje súčasných poľných ciest, alebo sú naopak okraje ciest často rozorávané. Nepriaznivý vplyv zrejme bude mať i súčasné používanie chemických látok v poľnohospodárstve a postupné znižovanie potravinovej ponuky pre labtušky.

1.6.3.1.5. Definovanie stavu strakoša kolesára v CHVÚ Dolné Považie

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ Dolné Považie:

V CHVÚ Dolné Považie sa v súčasnosti jedná o druh s výrazne klesajúcim trendom hniezdnej populácie. Druh bol tradične viazaný na poľnohospodársku krajinu, kde s obľubou hniezdieval hlavne v korunách solitérnych topoľov kanadských (hlavne *Populus x canadensis*, forma *robusta*), resp. v riedkych topoľových alejách (*Populus x euroamericana*), vždy však viac-menej s absenciou krovitého podrastu, a s prítomným trávnatým podrastom (napr. Šurany – Nitriansky Hrádok, Palárikovo, Tvrdošovce, Hurbanovo). Okrem topoľov boli známe hniezdenia na solitérnych agátoch (*Robinia pseudoacacia*), resp. v riedkych agátových alejách (napr. Tvrdošovce, Nové Rastislavice, Šurany). Známe boli v minulosti hniezdenia napr. v blízkosti slanísk (napr. Šurany, Akomáň). Predovšetkým po roku 2010 nastal markantný pokles početnosti hniezdnej populácie, čo môže súvisieť s viacerými faktormi (stav populácie počas migrácie, stav na zimoviskách, zmena kvality hniezdných biotopov, intenzifikácia poľnohospodárstva a podobne). Priemerný počet hniezdiacich párov v CHVÚ Dolné Považie je uvádzaný 70 hniezdiacich párov (k roku 2013). Rybanič et al. (2004) uvádzajú veľkosť hniezdnej populácie v počte 50 – 90 párov. **Po roku 2010 početnosť v území klesla pod 10 párov a trend je dlhodobou klesajúci.**

Definovanie stavu druhu v CHVÚ Dolné Považie:

Tabuľka č. 14. Definovanie stavu druhu strakoš kolesár

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	70 a viac hniezdiacich párov	30 - 70 hniezdiacich párov	Menej ako 30 hniezdiacich párov
	1.2. Populačný trend	Populácia stúpla za obdobie 5 rokov o 5 hniezdiacich párov	Populácia je v období 5 rokov stabilná alebo mierne stúpla (o 3 páry)	Populácia za obdobie 5 rokov klesla o 50 %
	1.3. Hniezdna úspešnosť	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je na úrovni 80 % a viac	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je 50 – 80 %	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je menej ako 50 %

biotop	2.1. Hniezdny biotop	Prítomné sú vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým topoľové a agátové aleje, vhodné vysoké solitérne stromy; podrast pod stromami je pravidelne kosený a sukcesné zárasty krovísk sa priebežne odstraňujú; periodicky sú odstraňované porasty invázných druhov drevín ktoré druh nevyužíva (<i>Negundo aceroides</i> , <i>Ailanthus altissima</i> a pod.); na vhodných miestach sú vysádzané solitérne stromy a stromové aleje vo vhodnom spone	Prítomné sú vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým topoľové a agátové aleje, vhodné vysoké solitérne stromy; podrast pod stromami je pravidelne kosený a sukcesné zárasty krovísk sa priebežne odstraňujú	Nedostatočné zastúpenie hniezdných biotopov, dochádza k výrubom hniezdných alejí a hniezdných solitérnych stromov; nie je realizovaná výsadba nových hniezdných biotopov – stromových alejí a solitérnych stromov
	2.2. Potravný biotop	Potravné biotopy sú dostatočne zastúpené, a to porasty poľnohospodárskych plodín s dlhodobou obnaženým pôdnym povrchom, kde druh loví potravu – hmyz (repové polia, porasty mladej kukurice a slnečnice, porasty nízkych odrôd jačmeňa); v dostatočnej miere sú zastúpené ďalšie potravné biotopy (pravidelne kosené lucernoviská, lúky, pasienky, slaniská a pod.); dostatočne sú zastúpené i mäkké poľné cesty s kosenými okrajmi, na ktorých druh loví terestrický hmyz	Potravné biotopy sú dostatočne zastúpené, a to porasty poľnohospodárskych plodín s dlhodobou obnaženým pôdnym povrchom, kde druh loví potravu – hmyz (repové polia, porasty mladej kukurice a slnečnice); v dostatočnej miere sú zastúpené ďalšie potravné biotopy (pravidelne kosené lucernoviská, lúky, pasienky, slaniská a pod.)	Potravné biotopy sú nedostatočne zastúpené; absentujú pestované plodiny s obnaženým pôdnym povrchom, chýbajú biotopy ako lucernoviská, lúky, pasienky; väčšina nespevnených poľných ciest je rozoraná

ohrozenia	3.1. Priame ohrozenie druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	Počas hniezdného obdobia nedochádza k žiadnym negatívnym antropickým vplyvom na hniezdiskách, monitoring je uskutočňovaný z bezpečnej vzdialenosti počas hniezdného obdobia alebo sú hniezda spočítané po hniezdnom období; druh nie je ohrozovaný zástrelom, nelegálnym odchytom a pod.	Počas hniezdného obdobia dochádza k antropickým vplyvom bez úmyslu priameho ohrozovania hniezd, napríklad náhodnou rekreáciou alebo rôznym pohybom osôb počas hniezdného obdobia v blízkosti alebo priamo na hniezdisku; jeden vstup k hniezdnemu stromu počas hniezdného obdobia v čase minimálneho negatívneho dopadu za účelom monitoringu počas hniezdného obdobia; druh nie je ohrozovaný zástrelom alebo nelegálnym odchytom na hniezdiskách alebo loviskách	Intenzívne a úmyselné vyrušovanie na hniezdiskách (opakované návštevy hniezdisk), úmyselné plašenie na hniezdiskách a loviskách, marenie hniezdenia, fotografovanie a filmovanie; likvidácia druhu strelnými zbraňami alebo nelegálne odchty vtákov
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdného a potravného biotopu	Hniezdné lokality bez antropických vplyvov počas celého roka (bezzásahové hniezdné aleje stromov a soliterných stromov); cieľový manažment len za účelom eliminácie invázií druhov drevín v hniezdných biotopoch len počas mimohniezdného obdobia bez ohrozenia existencie hniezdiska; hniezdný biotop má stabilnú porastovú štruktúru stromov	Hniezdné lokality počas hniezdného obdobia bez antropických vplyvov; vodná hladina je zabezpečená počas celej hniezdného sezóny, najmä na mokradiach a rybníkoch s regulovaným vodným režimom; biotop nie je narušovaný vypaľovaním, výrubom porastov odvodňovaním	Hniezdný biotop intenzívne narušovaný vypaľovaním, celoplošnou mechanickou a chemickou likvidáciou stromových a krovinových porastov

Tabuľka č. 15. Vyhodnotenie súčasného stavu strakoša kolesára (body):

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	1	3	3
	1.2. Populačný trend	1	3	3
	1.3. Hniezdná úspešnosť	2	3	6
B	2.1. Hniezdný biotop	1	3	3
	2.2. Potravný biotop	1	3	3
O	3.1. Priame prenasledovanie druhu	2	2	4
	3.2. Ohrozenie potravného a hniezdného biotopu	1	3	3
Možný počet bodov				60
Dosiagnuté body				25

Body pre jednotlivé kritériá môžu dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.
P – populácia, B – biotop, O – ohrozenia

Tabuľka č. 16. Celkové percentuálne zhodnotenie súčasného stavu strakoša kolesára

A	B	C
100 -78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
		42 %

Stav strakoša kolesára v CHVÚ Dolné Považie možno zhodnotiť k roku 2013 ako nepriaznivý, nakoľko populácia markantne poklesla po roku 2010 a v súčasnosti je jej početnosť menšia ako 10 párov. Tento trend pokračuje i v súčasnosti a počet párov strakošov sa neustále znižuje. Klesajúci trend populácie druhu zrejme súvisí predovšetkým s intenzívnym poľnohospodárstvom, pestovaním menej vhodných poľnohospodárskych kultúr, zarastaním hniezdných alejí sukcesnými súvisle zapojenými kroviskami, alebo zarastaním alejí inváznymi druhmi drevín. V posledných rokoch taktiež prebiehala ťažba viacerých hniezdných alejí a hniezdných stromov (topoľov a agátov) vzhľadom na fyziologickú a technickú zrelosť stromov. Negatívom je, že stromové aleje sa často nedosádzajú a neobnovujú. Sukcesne tiež zarastajú okraje súčasných poľných ciest, alebo sú naopak okraje ciest často rozorávané, nezriedka sú zaorávané celé poľné cesty, na ktorých kolesáre s obľubou lovia potravu. Nepriaznivý vplyv zrejme bude mať i súčasné používanie chemických látok v poľnohospodárstve a postupné znižovanie potravinovej ponuky pre strakoše. Klesajúci populačný trend pravdepodobne súvisí i s negatívnymi antropickými vplyvmi počas migrácie druhu a na zimoviskách.

1.6.3.1.6. Definovanie stavu d'atľa hnedkavého v CHVÚ Dolné Považie

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ Dolné Považie:

V CHVÚ Dolné Považie sa v súčasnosti jedná o druh s vyrovnaným trendom hniezdnej populácie (2011 – 2013), i keď druh je rozšírený prevažne len lokálne. Hlavná časť hniezdnej populácie je viazaná na intravilány obcí a miest v CHVÚ Dolné Považie, ktoré sú však vyňaté z územia. Tu hniezdia hlavne v starších orechoch vlašských (*Juglans regia*), v rôznych ovocných stromoch (napr. marhule, hrušky, jablone a pod.). Známe sú hniezdiská i priamo v intravilánoch väčších miest, ako sú napr. Nové Zámky (napr. zistená hniezdna dutina v breze na frekventovanej ulici). V intravilánoch obcí a miest tiež pravidelne zimujú (napr. Šurany, Nitriansky Hrádok, N. Zámky, Bánov). V zime často zbierajú v korunách stromov vysušené plody marhúľ (*Armeniaca vulgaris*) a orechov vlašských (*Juglans regia*). Druhá časť hniezdnej populácie, ktorá je však oveľa rozptýlenejšia, osídľuje voľnú nížinnú krajinu, agrárny typ krajiny s riedkymi stromoradiami, starými solitérnymi stromami, malými poľnými lesíkmi alebo samotami s ovocnými sadiami a záhradami (napr. okolie Palárikova, Tvrdošoviec, Nesvád a Martoviec). Vo voľnej krajine osobitne preferuje staré riedke agátové aleje v okolí poľných ciest (napr. Tvrdošovce, Nové Rastislavice) alebo riedke aleje s orechmi vlašskými. Taktiež obľubuje aleje tvorené starými (viac ako 40 ročnými) a vysokými topoľmi kanadskými (*Populus x canadensis* forma *robusta*). Známe sú tiež hniezdiská v malých poľných lesíkoch tvorených topoľmi euroamerickými (*Populus x euroamericana*), v riedkom spone, často už s polosuchými jedincami (napr. známe hniezdisko pri Tvrdošovciach, kde hniezdia tiež so žlnou zelenou (*Picus viridis*) a d'atľom veľkým (*Dendrocopos major*)). Obľubuje tiež aleje tvorené starými (viac ako 80 ročnými) pagaštanmi (*Aesculus hippocastanum*). Osídľuje tiež líniové drevinové biotopy pozdĺž riek, ako je napr. rieka Žitava (napr. Dolný Ohaj – Bešeňov), s pobrežnými vrbovými porastmi.

Hniezdna populácia bola odhadnutá na 50 hniezdiacich párov (do roku 2003). Rybanič et al. (2004) odhadujú veľkosť hniezdnej populácie v CHVÚ od 20 do 80 hniezdiacich párov. **V rokoch 2011 - 2013 bol druh zistený na viacerých lokalitách v CHVÚ, i keď len prevažne lokálne** (napr. v k. ú. Tvrdošovce, Šurany, Nové Rastislavice, Palárikovo, Nesvady).

Tabuľka č. 17. Definovanie stavu druhu ďateľ hnedkavý

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	50 a viac hniezdiacich párov	20 až 50 hniezdiacich párov	Menej ako 20 hniezdiacich párov
	1.2. Populačný trend	Populácia sa zvýšila za obdobie 5 rokov o 10 hniezdiacich párov	Populácia je v období 5 rokov stabilná alebo sa mierne zvýšila (o 5 -10 hniezdiacich párov)	Populácia za obdobie 5 rokov klesla o 50 %
	1.3. Hniezdna úspešnosť	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je na úrovni 80 % a viac	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je 50 až 80 %	Priemerná hniezdna úspešnosť za rok je menej ako 50 %
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Prítomné sú vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým topoľové aleje, vhodné vysoké solitérne stromy; periodicky sú odstraňované porasty invázných druhov drevín, ktoré druh nevyužíva (<i>Negundo aceroides</i> , <i>Ailanthus altissima</i> a pod.); na vhodných miestach sú vysádzané solitérne stromy a stromové aleje vo vhodnom spone	Prítomné sú vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým topoľové aleje; v krajine sú rozptýlené vhodné vysoké solitérne stromy	Nedostatočné zastúpenie hniezdných biotopov, dochádza k výrubom hniezdných alejí a hniezdných soliterných stromov; nie je realizovaná výsadba nových hniezdných biotopov – stromových alejí a soliterných stromov
	2.2. Potravný biotop	Potravné biotopy sú dostatočne zastúpené (stromové aleje a rozptýlené vysoké solitérne stromy); vo vhodnej miere sú z hľadiska hniezdenia zastúpené staršie a staré stromy (viac ako 40, resp. 80 r. v závislosti od druhu stromu) ako topole kanadské, topole euroamerické, a tiež z potravného hľadiska ovocné stromy ako orechy vlašské, marhule, hrušky, jablone; prítomné sú aleje a solitéry s pagašťanom konským	Potravné biotopy sú dostatočne zastúpené (stromové aleje a rozptýlené vysoké solitérne stromy); vo vhodnej miere sú z hľadiska hniezdenia zastúpené staršie a staré stromy (viac ako 40, resp. 80 r. v závislosti od druhu stromu) ako topole kanadské, topole euroamerické a tiež z potravného hľadiska ovocné stromy ako orechy vlašské, marhule, hrušky, jablone	Potravné biotopy sú nedostatočne zastúpené; absentujú staré stromové aleje s voľným zápojom, absentujú aleje tvorené ovocnými drevinami; väčšina nespevnených poľných ciest je rozoraná, s periférnymi stromovými alejami; nie je realizovaná dosadba alejí a výsadba nových alejí

ohrozenia	3.1. Priame ohrozenie druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	Počas hniezdneho obdobia nedochádza k žiadnym negatívnym antropickým vplyvom na hniezdiskách, monitoring je uskutočňovaný z bezpečnej vzdialenosti od hniezdných dutín počas hniezdného obdobia; druh nie je ohrozovaný zástrelom, nelegálnym odchytom, a pod.	Počas hniezdneho obdobia dochádza k antropickým vplyvom bez úmyslu priameho ohrozovania hniezd, napríklad náhodnou rekreáciou (v blízkosti hniezdných stromov), alebo rôznym pohybom osôb počas hniezdného obdobia v blízkosti alebo priamo na hniezdnému stromu počas hniezdnej doby v čase minimálneho negatívneho dopadu za účelom monitoringu počas hniezdného obdobia; druh nie je ohrozovaný zástrelom alebo nelegálnym odchytom na hniezdiskách alebo loviskách	Intenzívne a úmyselné vyrušovanie na hniezdiskách (opakované návštevy hniezdisk), úmyselné plašenie na hniezdiskách, marenie hniezdenia, fotografovanie a filmovanie tesne pri hniezdných dutinách, likvidácia druhu strelnými zbraňami, alebo nelegálne odchty vtákov
	3.2. Stupeň ohrozenia hniezdného a potravného biotopu	Hniezdne lokality bez antropických vplyvov počas celého roka (bezzásahové hniezdne aleje stromov a solitérných stromov), cieleň manažment len za účelom eliminácie invázných druhov drevín v hniezdných biotopoch iba počas mimohniezdného obdobia bez ohrozenia existencie hniezdiska; hniezdny biotop má stabilnú porastovú štruktúru stromov	Hniezdne lokality počas hniezdného obdobia bez antropických vplyvov, vodná hladina je zabezpečená počas celej hniezdnej sezóny, najmä na mokradiach a rybníkoch s regulovaným vodným režimom, biotop nie je narušovaný vypaľovaním, výrubom porastov odvodňovaním	Hniezdny biotop intenzívne narušovaný vypaľovaním, celoplošnou mechanickou a chemickou likvidáciou stromových a krovinných porastov

Tabuľka č. 18. Vyhodnotenie súčasného stavu d'atľa hnedkavého (body):

	Kritérium	Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	2	3	6
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Hniezdna úspešnosť	2	3	6
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	2	3	6
O	3.1. Priame ohrozenia druhu	2	2	4
	3.2. Ohrozenie potravného a hniezdného biotopu	2	3	6

Možný počet bodov	60
Dosiahnuté body	40

Body pre jednotlivé kritériá môžu dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

P – populácia, B – biotop, O – ohrozenia

Tabuľka č. 19. Celkové percentuálne zhodnotenie súčasného stavu ďatľa hnedkavého

A	B	C
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
	67 %	

Stav ďatľa hnedkavého v CHVÚ Dolné Považie možno zhodnotiť k roku 2013 ako priemerný (s dosiahnutou percentuálnou hodnotou 67 %), pričom jeho populácia v CHVÚ by sa dala hodnotiť ako výrazne rozptýlená, resp. lokálna (2011 - 2013). V súčasnosti dochádza k postupnej redukcii tradičných hniezdných biotopov. V posledných rokoch taktiež prebiehala ťažba viacerých hniezdných alejí a hniezdných stromov (topoľov, orechov a pod.), resp. viaceré sa zrútili počas veterných búrok. Negatívom je aj to, že stromové aleje sa často nedosádzajú a neobnovujú. Nastal úbytok počtu vhodných starších a starých stromov. Sukcesne tiež začínajú zarastať tradičné hniezadne aleje, často inváznymi druhmi drevín (napr. *Ailanthus altissima*, *Negundo aceroides*). Dochádza tak k zapájaniu a prehusťovaniu stromových porastov, čo druhu nevyhovuje, keďže obľubuje rozvoľnený až voľný porastový zápoj. Nepriaznivý vplyv zrejme bude mať i súčasné používanie chemických látok v poľnohospodárstve a postupné znižovanie potravinnej ponuky pre ďatle hnedkavé, často totiž dochádza k necielenej aplikácii herbicídov i na okraje alebo priamo na hniezadne stromové aleje.

1.6.3.1.7. Definovanie stavu rybárika riečneho v CHVÚ Dolné Považie

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ Dolné Považie:

Populácia rybárika riečneho sa v čase vymedzovania sústavy CHVÚ na Slovensku uvádzala na úrovni 15 párov. Od toho obdobia sa významnejšie biotopy rybárika v CHVÚ nezmenili a monitoringom ani neboli preukázané významné zmeny početnosti. Aktuálny trend je hodnotený ako stabilný alebo mierne rastúci (v dôsledku vzniku malých štrkovísk, na ktorých rybárik vytvoril nové hniezadne teritória), preto sa **veľkosť populácie druhu v CHVÚ Dolné Považie aj naďalej odhaduje na úrovni 15 párov.**

Tabuľka č. 20. Definovanie stavu druhu rybárik riečny

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	V CHVÚ je obsadených vyše 18 teritórií	V CHVÚ je obsadených 14 - 18 teritórií	V CHVÚ je obsadených 13 a menej teritórií
	1.2. Populačný trend	Počet obsadených teritórií za 5 rokov stúpol o viac ako 20 %	Počet obsadených teritórií za 5 rokov je stabilný alebo stavy kolíšu v rozmedzí ± 20 %	Počet obsadených teritórií za 5 rokov poklesol o vyše 20 %

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

	1.3. Areálový trend	V CHVÚ pribúda 20 % obsadených nových teritórií za obdobie 5 rokov	V CHVÚ sa počet novo obsadených alebo opustených teritórií pohybuje do $\pm 20\%$ za obdobie 5 rokov	V CHVÚ je počet opustených teritórií viac ako 20 % za obdobie 5 rokov
biotop	2.1. Hniezdny biotop	V území sa nachádza viac ako 35 vhodných hniezdných stien alebo iných hniezdných možností v blízkosti vodných biotopov (do 1 km)	V území sa nachádza 20 - 35 vhodných hniezdných stien alebo iných hniezdných možností v blízkosti vodných biotopov (do 1 km)	V území sa nachádza menej ako 20 vhodných hniezdných stien alebo iných hniezdných možností v blízkosti vodných biotopov (do 1 km)
	2.2. Potravný biotop	Vodné plochy v území s priehľadnou vodou s prítomnosťou malých rýb	Vodné plochy v území so zníženou priehľadnosťou, ale s prítomnosťou malých rýb	Vodné plochy v území s nízkou priehľadnosťou neposkytujú dostatok malých rýb
ohrozenia	3.1. Priame ohrozenie druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	Na hniezdiskách nedochádza k vyrušovaniu	Na hniezdiskách dochádza ku krátkodobému rušeniu (rekreanti, člnkári, rybári)	Na hniezdiskách dochádza k závažnému rušeniu (celodenné plašenie športovými rybármi alebo rekreantmi priamo pri hniezdných stenách)
	3.2. Deštrukcia hniezdného biotopu	80 – 100 % hniezdných biotopov (kolmé steny) je vhodných na hniezdenie, sú udržiavané prirodzene alebo ľudskou činnosťou	60 – 80 % hniezdných biotopov (kolmé steny) je vhodných na hniezdenie, sú udržiavané prirodzene alebo ľudskou činnosťou	Menej ako 60 % hniezdných biotopov (kolmé steny) je vhodných na hniezdenie, na ostatných dochádza k ich osypávaniu alebo zániku
	3.3. Deštrukcia potravných biotopov	Vodné plochy nie sú viditeľne znečistené, brehy poskytujú možnosti postriežky na lov rýb (brehové porasty, litorálna vegetácia), porasty sú na viac ako 70 % brehu	Vodné plochy sú čiastočne znečistené, brehy sú čiastočne vyrúbané, porasty sú na 20 % - 70 % brehu	Vodné plochy sú znečistené, brehy sú bez stromovej a litorálnej vegetácie, porasty sú na menej ako 20 % brehu

Tabuľka č. 21. Vyhodnotenie súčasného stavu rybáríka riečného (body):

	Kritérium	Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	2	3	6
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Areálový trend	2	3	6
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	2	3	6
O	3.1. Priame ohrozenia druhu	2	2	4
	3.2. Ohrozenie hniezdného biotopu	2	3	6
	3.3. Ohrozenie potravného biotopu	2	3	6
Možný počet bodov				69
Dosiahnuté body				46

Body pre jednotlivé kritériá môžu dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.
 Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.
 P – populácia, B – biotop, O – ohrozenia

Tabuľka č. 22. Celkové percentuálne zhodnotenie súčasného stavu rybárika riečneho

A	B	C
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
	67%	

Na základe zadaných kritérií hodnotenia zaraďujeme rybárika riečneho v celkovom hodnotení do priemerného priaznivého stavu B s hodnotou 67 %.

Stav rybárika riečneho v CHVÚ Dolné Považie je v stave priemerný, priaznivý stav, keďže všetky populačné kritériá a kritériá týkajúce sa jeho hniezdnych a potravných biotopov sú hodnotené rovnako na stupni B.

1.6.3.1.8. Definovanie stavu penice jarabej v CHVÚ Dolné Považie

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ Dolné Považie:

V roku 2003 sa populácia penice jarabej v území odhadovala na 200 párov a aj v súčasnosti ostal stav nezmenený.

Tabuľka č. 23. Definovanie stavu druhu penice jarabej

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	V CHVÚ je obsadených viac ako 230 teritórií	V CHVÚ je obsadených 150 - 230 teritórií	V CHVÚ je obsadených 150 a menej teritórií
	1.2. Populačný trend	Populácia sa za obdobie 5 rokov zvýšila o vyše 20 %	Populácia je za obdobie 5 rokov stabilná alebo osciluje do ± 20 %	Populácia klesá za obdobie 5 rokov o vyše 20 %
	1.3. Areálový trend	Za obdobie 5 rokov sa výmera vhodných biotopov nezmenšuje	Úbytok výmery vhodných biotopov za obdobie 5 rokov je menší ako 20 %	Úbytok výmery vhodných biotopov za obdobie 5 rokov je väčší ako 20 %
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Extenzívne využívané trávnaté plochy s dostatkom trnitých krov sú na viac ako 70 % rozlohy vhodných biotopov	Extenzívne využívané trávnaté plochy s dostatkom trnitých krov sú na 50 - 70 % rozlohy vhodných biotopov	Extenzívne využívané trávnaté plochy s dostatkom trnitých krov sú na menej ako 50 % rozlohy vhodných biotopov
	2.2. Potravný biotop	Extenzívne využívané trávnaté plochy s dostatkom trnitých krov sú na viac ako 70 % rozlohy vhodných biotopov	Extenzívne využívané trávnaté plochy s dostatkom trnitých krov sú na 50 - 70 % rozlohy vhodných biotopov	Extenzívne využívané trávnaté plochy s dostatkom trnitých krov sú na menej ako 50 % rozlohy vhodných biotopov

ohrozenia	3.1. Populácie	V hniezdnom období (od 1.5. do 31.7.) je druh na hniezdiskách neúmyselne vyrušovaný na menej ako 10 % vhodných biotopov	V hniezdnom období (od 1.5. do 31.7.) je druh na hniezdiskách neúmyselne vyrušovaný na 10 – 30 % vhodných biotopov	V hniezdnom období (od 1.5. do 31.7.) je druh na hniezdiskách neúmyselne vyrušovaný na viac ako 30 % vhodných biotopov
	3.2. Biotop	Zanechanie tradičného obhospodarovania (kosenie, pasenie a pod.) a následná sukcesia sa prejavuje na menej ako 15 % plochy vhodných biotopov	Zanechanie tradičného obhospodarovania (kosenie, pasenie a pod.) a následná sukcesia sa prejavuje na 15 – 50 % plochy vhodných biotopov	Zanechanie tradičného obhospodarovania (kosenie, pasenie a pod.) a následná sukcesia sa prejavuje na viac ako 50 % plochy vhodných biotopov

Tabuľka č. 24. Vyhodnotenie súčasného stavu penice jarabej (body):

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	2	3	6
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Areálový trend	2	3	6
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	2	3	6
O	3.1. Priame ohrozenia druhu	2	2	4
	3.3. Ohrozenie biotopu	2	3	6
Možný počet bodov				60
Dosiagnuté body				40

Body pre jednotlivé kritériá môžu dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

P – populácia, B – biotop, O – ohrozenia

Tabuľka č. 25. Celkové percentuálne zhodnotenie súčasného stavu penice jarabej

A	B	C
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
	67 %	

Na základe zadaných kritérií hodnotenia zaradujeme penicu jarabú v celkovom hodnotení do priemerného priaznivého stavu B s hodnotou 67 %.

Stav penice jarabej v CHVÚ Dolné Považie je v stave priemerný, priaznivý stav, keďže všetky populačné kritériá a kritériá týkajúce sa hniezdných a potravných biotopov druhu sú hodnotené rovnako na stupni B.

1.6.3.1.9. Definovanie stavu pipíšky chochlatej v CHVÚ Dolné Považie

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ Dolné Považie:

Aktuálna veľkosť populácie pipíšky chochlatej v CHVÚ Dolné Považie dosahuje približne veľkosť 100 párov, čo zodpovedá stavu z času vymedzovaniu sústavy CHVÚ na Slovensku.

Tabuľka č. 26. Definovanie stavu druhu pipíška chochlatá

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	V CHVÚ je obsadených viac ako 150 teritórií	V CHVÚ je obsadených 80 – 150 teritórií	V CHVÚ je obsadených 80 a menej teritórií
	1.2. Populačný trend	Populácia má dlhodobý rastúci trend za obdobie posledných 5 rokov (stúpla minimálne o 10 %)	Populácia je v období 5 rokov stabilná alebo mierne kolíše (o 5 až 10 %)	Populácia má dlhodobý klesajúci trend, za obdobie posledných 5 rokov klesla pod 50 %
	1.3. Areálový trend	Populácia má dlhodobý rastúci trend za obdobie posledných 5 rokov (stúpla minimálne o 10 %)	Populácia je v období 5 rokov stabilná alebo mierne kolíše (o 5 až 10 %)	Populácia má dlhodobý klesajúci trend, za obdobie posledných 5 rokov klesla pod 50 %
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým trvalé trávne porasty, lúky, úhory, slaniská, okraje ťažobných priestorov štrkopieskov a pieskov, okraje intravilánov a poľnohospodárskych dvorov, sú prítomné aspoň na 5 % rozlohy CHVÚ	Vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým trvalé trávne porasty, lúky, úhory, slaniská, okraje ťažobných priestorov štrkopieskov a pieskov, okraje intravilánov a poľnohospodárskych dvorov sú prítomné aspoň na 3 – 5 % rozlohy CHVÚ	Nedostatok vhodných hniezdných príležitostí, vhodné hniezdne biotopy, predovšetkým trvalé trávne porasty, lúky, úhory, slaniská, okraje ťažobných priestorov štrkopieskov a pieskov, okraje intravilánov a poľnohospodárskych dvorov sú na ploche menej ako 3 % rozlohy CHVÚ
	2.2. Potravný biotop	Potravné biotopy (loviská) obsahujú minimálne 20 až 30 % trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, úhorov, riedkych poľnohospodárskych plodín s obnaženou pôdou, nespevnené poľné cesty	Potravné biotopy obsahujú minimálne 15 až 20 % trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, úhorov, riedkych poľnohospodárskych plodín s obnaženou pôdou, nespevnené poľné cesty	Potravné biotopy majú pod 5 % trvalých trávnych porastov, pasienkov, lucerny, úhorov, riedkych poľnohospodárskych plodín s obnaženou pôdou, nespevnené poľné cesty

ohrozenia	3.1. Populácie	V hniezdnom teritóriu nedochádza k vyrušovaniu v miere ohrozujúcej inkubáciu a výchovu mláďat, územie bez rizika negatívnych vplyvov a iných foriem vyrušovania, viac ako 80 % hniezdisk je v priaznivom stave	V hniezdnom teritóriu nedochádza alebo len čiastočne k vyrušovaniu v miere ohrozujúcej inkubáciu a výchovu mláďat, územie bez rizika negatívnych vplyvov a iných foriem vyrušovania, 50 až 80 % hniezdisk je v priaznivom stave	V hniezdnom teritóriu dochádza k vyrušovaniu v miere ohrozujúcej inkubáciu a výchovu mláďat, územie je s rizikom negatívnych vplyvov a iných foriem vyrušovania, menej ako 50 % hniezdisk je v priaznivom stave
	3.2. Biotop	Viac ako 70 % hniezdných biotopov je bez priameho ohrozenia (napr. rozorané, zástavba, zmena druhu pozemkov a pod.); viac ako 70 % potravných biotopov je vo vyhovujúcom stave a s dostatočnou potravnou ponukou (nie sú husto zastavané, rozorané v hniezdnom období a pod.)	50 až 70 % hniezdných biotopov je bez priameho ohrozenia (napr. rozorané, zástavba, zmena druhu pozemkov a pod.); 50 až 70 % potravných biotopov je vo vyhovujúcom stave a s dostatočnou potravnou ponukou (nie sú husto zastavané, rozorané v hniezdnom období a pod.)	Viac ako 50 % hniezdných biotopov je v priamom ohrození (napr. rozorané, zástavba, zmena druhu pozemkov a pod.); viac ako 50 % potravných biotopov je v nevyhovujúcom stave a s nedostatočnou potravnou ponukou (sú husto zastavané, rozorané v hniezdnom období a pod.)

Tabuľka č. 27. Vyhodnotenie súčasného stavu pipíšky chochlatej (body):

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	2	3	6
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Areálový trend	2	3	6
B	2.1. Hniezdný biotop	2	3	6
	2.2. Potravný biotop	2	3	6
O	3.1. Priame ohrozenia druhu	2	2	4
	3.3. Ohrozenie biotopu	2	3	6
Možný počet bodov				60
Dosiahnuté body				40

Body pre jednotlivé kritériá môžu dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

P – populácia, B – biotop, O – ohrozenia

Tabuľka č. 28. Celkové percentuálne zhodnotenie súčasného stavu pipíšky chochlatej

A	B	C
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
	67 %	

Na základe zadaných kritérií hodnotenia zaradujeme pipíšku chochlatú v celkovom hodnotení do **priemerného, priaznivého stavu B s hodnotou 67 %**.

1.6.3.1.10. Definovanie stavu prepelice poľnej v CHVÚ Dolné Považie

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ Dolné Považie:

V čase vymedzovania sústavy CHVÚ bola veľkosť populácie prepelice v území odhadnutá na úrovni 350 párov. Aktuálne bolo zistených na mapovanej vzorke menšej časti územia spolu 49 – 60 párov. **Pre celé územie tak ostáva celkový odhad veľkosti populácie na úrovni 350 párov.**

Tabuľka č. 29. Definovanie stavu druhu prepelice poľnej

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	V CHVÚ je viac ako 400 volajúcich samcov	V CHVÚ je 250 - 400 volajúcich samcov	V CHVÚ je menej ako 250 volajúcich samcov
	1.2. Populačný trend	Populácia sa zvýšila za 5 rokov o viac ako 20 %	Populácia je za 5 rokov stabilná alebo s miernymi výkyvmi do ± 20 %	Pokles populácie o viac ako 20 % za 5 rokov
	1.3. Areálový trend	Hniezdny a potravný biotop druhu sa zväčšuje o viac ako 10 % (alebo je areál stabilný a druh pokrýva všetky potenciálne a pôvodné biotopy)	Hniezdny a potravný biotop druhu je stabilný, prípadne mierny nárast (do 10 %) a všetky potenciálne biotopy nie sú obsadené	Hniezdny a potravný biotop druhu sa znižuje o viac ako 10 %
biotop	2.1. Hniezdny biotop	Poloprirodzené a prirodzené lúky kosené 1x ročne zaberajú viac ako 30 % poľnohospodárskeho pôdneho fondu (PPF)	Poloprirodzené a prirodzené lúky kosené 1x ročne zaberajú 20 – 30 % PPF	Poloprirodzené a prirodzené lúky kosené 1x ročne zaberajú menej ako 20 % PPF
	2.2. Potravný biotop	Výmera trávnatých porastov v CHVÚ rastie o viac ako 5 % za obdobie 5 rokov* ¹	Zmeny vo výmere trávnatých porastov v CHVÚ nepresahujú 5 % za obdobie 5 rokov* ¹	Výmera trávnatých porastov v CHVÚ klesá o viac ako 5 % za obdobie 5 rokov* ¹
ohrozenia	3.1. Populácie	Viac ako 75 % lokalít s výskytom druhu je kosených od stredu	50 – 75 % lokalít s výskytom druhu je kosených od stredu	Menej ako 50 % lokalít s výskytom druhu je kosených od stredu
	3.2. Biotop	Viac ako 50 % trvalých trávnych porastov je do nasledujúceho roka bez zmeny užívania	25 – 50 % trvalých trávnych porastov je do nasledujúceho roka bez zmeny užívania	Menej ako 25 % trvalých trávnych porastov je do nasledujúceho roka bez zmeny užívania

*¹ Znižovanie výmery trávnych porastov môže dôjsť jednak zastávaním, rozoraním, zalesnením a podobne. Je vhodné vychádzať z aktuálnych podkladov skutočného stavu napr. jednotiek LPIS (nie údajov podľa katastra, nakoľko stav katastra neodráža skutočný stav).

Tabuľka č. 30. Vyhodnotenie súčasného stavu prepelice poľnej (body):

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	2	3	6
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Areálový trend	2	2	4
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6

	2.2. Potravný biotop	2	3	6
O	3.1. Priame ohrozenia populácie	2	2	4
	3.3. Ohrozenie biotopu	2	3	6
Možný počet bodov				57
Dosiahnuté body				38

Body pre jednotlivé kritériá môžu dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

P – populácia, B – biotop, O – ohrozenia

Tabuľka č. 31. Celkové percentuálne zhodnotenie súčasného stavu prepelice poľnej

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %
	67 %	

Na základe zadaných kritérií hodnotenia zaradujeme prepelicu poľnú v celkovom hodnotení do **priemerného, priaznivého stavu B s hodnotou 67 %**.

1.6.3.1.11. Definovanie stavu prhlaviara čiernohlavého v CHVÚ Dolné Považie

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu v CHVÚ Dolné Považie:

Aktuálny stav prhlaviara čiernohlavého v CHVÚ Dolné Považie je niekoľkonásobne nižší ako bol stav udávaný v čase tvorby sústavy CHVÚ na Slovensku, kedy bola na Dolnom Považí veľkosť populácie prhlaviara odhadnutá na 1100 párov.

Dnes je veľkosť populácie odhadovaná len na niekoľko sto párov prhlaviarov čiernohlavých. Tento nižší počet bol zistený napriek tomu, že sa vážnejšie nezmenil stav jeho biotopov alebo ohrozenia.

Tabuľka č. 32. Definovanie stavu druhu prhlaviar čiernohlavý

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A – dobrý	B – priemerný	C – nepriaznivý
populácia	1.1. Veľkosť populácie	V CHVÚ je viac ako 1000 obsadených teritórií	V CHVÚ je 400 - 1000 obsadených teritórií	V CHVÚ je menej ako 400 obsadených teritórií
	1.2. Populačný trend	Populácia stúpla za 5 rokov o viac ako 20 %	Populácia je za 5 rokov stabilná alebo s miernymi výkyvmi do ± 20 %	Pokles populácie o viac ako 20 % za 5 rokov
	1.3. Areálový trend	Hniezdny a potravný biotop druhu sa zväčšuje o viac ako 10% (alebo areál je stabilný a druh pokrýva všetky potenciálne a pôvodne biotopy)	Hniezdny a potravný biotop druhu je stabilný, prípadne mierny nárast (do 10%) a všetky potenciálne biotopy nie sú obsadené	Hniezdny a potravný biotop druhu sa znižuje o viac ako 10%

biotop	2.1. Hniezdny a potravný biotop	Otvorená poľnohospodárska krajina s extenzívne využívanými lúkami, pasienkami, medzami, priekopami, hrádzami, násypmi, ruderálnymi a devastovanými plochami tvorí viac ako 20 % výmery CHVÚ	Otvorená poľnohospodárska krajina s extenzívne využívanými lúkami, pasienkami, medzami, priekopami, hrádzami, násypmi, ruderálnymi a devastovanými plochami tvorí 10 – 20 % výmery CHVÚ	Otvorená poľnohospodárska krajina s extenzívne využívanými lúkami, pasienkami, medzami, priekopami, hrádzami, násypmi, ruderálnymi a devastovanými plochami tvorí menej ako 10 % výmery CHVÚ
	ohrozenia	3.1. Populácie a biotop	Hniezdne biotopy nie sú ohrozené likvidáciou vegetácie pozdĺž ciest a okrajov poľí, degradáciou habitatov rozorávaním trvalých trávnych porastov, likvidáciou medzí, rekultiváciami, poľnohospodárskymi splaškami (hnojovica), aplikovaním umelých hnojív, pesticídov a insekticídov na trvalých trávnych porastoch a okrajoch poľí, vypaľovaním trávy, úhorov a medzí na začiatku a počas hniezdného obdobia	10 – 20 % biotopov je ohrozených likvidáciou vegetácie pozdĺž ciest a okrajov poľí, degradáciou habitatov rozorávaním trvalých trávnych porastov, likvidáciou medzí, rekultiváciami, poľnohospodárskymi splaškami (hnojovica), aplikovaním umelých hnojív, pesticídov a insekticídov na trvalých trávnych porastoch a okrajoch poľí, vypaľovaním trávy, úhorov a medzí na začiatku a počas hniezdného obdobia

Tabuľka č. 33. Vyhodnotenie súčasného stavu prhl'aviara čiernohlavého (body):

Kritérium		Stav	Váha parametra	Počet bodov
P	1.1. Veľkosť populácie	1	3	3
	1.2. Populačný trend	2	3	6
	1.3. Areálový trend	2	2	4
B	2.1. Hniezdny biotop	2	3	6
O	3.1. Priame ohrozenia populácie	2	3	6
Možný počet bodov				42
Dosiahnuté body				25

Body pre jednotlivé kritériá môžu dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

Váha parametrov pre jednotlivé kritériá môže dosiahnuť hodnotu v rozsahu 1, 2, 3.

P – populácia, B – biotop, O – ohrozenia

Tabuľka č. 34. Celkové percentuálne zhodnotenie súčasného stavu prhl'aviara čiernohlavého

A	B	C
100 - 78 %	77 - 55 %	54 - 33 %
59 %		

Na základe zadefinovaných kritérií hodnotenia zaradujeme príhľaviara čiernohlavého v celkovom hodnotení **do priemerného priaznivého stavu B s hodnotou 59 %**.

1.6.3.2. Stav druhov vtákov a ich biotopov, na ochranu ktorých sa vyhlasuje CHVÚ

Hodnotenie stavu vtákov vychádza predovšetkým z monitoringu vtáctva a stavu ich populácií v CHVÚ v rokoch 2010 – 2012.

1.6.3.2.1. *Sokol červenonohý*

Stav populačných kritérií sokola červenonohého (veľkosť populácie, populačný trend, hniezdna úspešnosť) je hodnotený stupňom C – nepriaznivý stav v dôsledku úbytku a úplného vymiznutiu druhu ako hniezdiča na Dolnom Považí.

Charakteristika hniezdných biotopov u druhu a aj potravných biotopov je mierne lepšia a to na stupni B – priemerný priaznivý stav, no v dôsledku celkového poklesu je celkový stav druhu hodnotený stupňom C – nepriaznivý stav.

1.6.3.2.2. *Krakľa belasá*

Hodnotenie jednotlivých kritérií priaznivého stavu krakle belasej je jedno z najviac negatívnych spomedzi predmetov ochrany v CHVÚ Dolné Považie. Spomedzi kritérií populačných a kritérií viazucich sa k biotopu bolo inak ako stupňom C hodnotené len kritérium hniezdna úspešnosť, a to stupňom B – priemerný stav. Celkový stav druhu v území je však hodnotený stupňom C – nepriaznivý stav vzhľadom na to, že od roku 2011 už nebolo možné hodnotiť hniezdnú úspešnosť, keďže krakľa ako hniezdič z územia vymizla.

1.6.3.2.3. *Kaňa močiarna*

Celkový priaznivý stav kane močiarnej v CHVÚ Dolné Považie je hodnotený stupňom A ako dobrý, priaznivý stav. Toto pozitívne hodnotenie je predovšetkým dôsledkom dobrého stavu populácie, keďže v rámci populačných kritérií je veľkosť populácie, tak ako aj populačný trend hodnotený stupňom A – dobrý, priaznivý stav. Iba v prípade hniezdnej úspešnosti je hodnotenie mierne horšie, a to na stupni B – priemerný, no stále priaznivý stav.

Potravný biotop je hodnotený stupňom A, no v dôsledku toho, že stav hniezdného biotopu (ale aj ohrození) je hodnotený stupňom B – priemerný stav, je celkový stav hodnotený stupňom A – dobrý priaznivý stav, avšak tesne (niekoľko %) nad hranicou pre zaradenie do stupňa B.

1.6.3.2.4. *Ľabtuška poľná*

Podobne ako v prípade krakle sa aj u ľabtušky poľnej jedná o druh, ktorého celkový stav možno označiť ako jeden z horších, keďže na základe zadefinovaných kritérií bol stav hodnotený stupňom C – nepriaznivý stav. Toto hodnotenie je dôsledkom faktu, že všetky kritériá týkajúce sa populácie s výnimkou hniezdnej úspešnosti a všetky kritériá týkajúce sa biotopu sú hodnotené stupňom C. Iba kritérium hniezdnej úspešnosti je hodnotené stupňom B – priemerný, priaznivý stav.

1.6.3.2.5. *Strakoš kolesár*

V dôsledku prudkého poklesu populácie strakoša kolesára bol stav na základe populačných kritérií priaznivého stavu hodnotený podobne nepriaznivo ako u krakle a ľabtušky poľnej. Veľkosť populácie a populačný trend je hodnotený stupňom C ako nepriaznivý stav. Kritérium hniezdnej úspešnosti je hodnotené stupňom B – priemerný, priaznivý stav. Keďže

je však kritérium hniezdného biotopu a potravného biotopu hodnotené stupňom C – nepriaznivý stav, aj celkový stav druhu je hodnotený stupňom C – nepriaznivý stav.

1.6.3.2.6. *Ďateľ hnedkavý*

V prípade ďatľa hnedkavého sú všetky jeho populačné kritéria priaznivého stavu a aj kritériá týkajúce sa biotopu druhu hodnotené stupňom B – priemerný, priaznivý stav, a rovnako je preto hodnotený aj celkový stav druhu v CHVÚ Dolné Považie.

1.6.3.2.7. *Rybárik riečny*

Celkový priaznivý stav rybárika riečného v CHVÚ Dolné Považie je hodnotený stupňom B – priemerný, priaznivý stav, keďže rovnako sú hodnotené aj všetky populačné kritéria a kritériá týkajúce sa jeho hniezdných a potravných biotopov.

1.6.3.2.8. *Penica jarabá*

Celkový priaznivý stav penice jarabej je hodnotený na Dolnom Považí stupňom B – priemerný, priaznivý stav, keďže rovnako sú hodnotené všetky populačné kritériá a kritériá týkajúce sa biotopu tohto druhu.

1.6.3.2.9. *Pipíška chochlatá*

Na rozdiel od iných území na Slovensku, kde populácia pipíšky klesá, je jej populácia v CHVÚ stabilná a populačný trend je tak hodnotený stupňom B – priemerný, priaznivý stav. Podobne sú hodnotené aj iné populačné kritériá priaznivého stavu druhu a stav jeho hniezdných biotopov a potravných biotopov, preto je stupňom B hodnotený aj celkový priaznivý stav druhu.

1.6.3.2.10. *Prepelica poľná*

Priaznivý stav prepelice poľnej v CHVÚ Dolné Považie je hodnotený stupňom B, keďže jednotlivé populačné kritériá a kritériá týkajúce sa hniezdného a potravného biotopu druhu sú rovnako hodnotené stupňom B ako priemerný, priaznivý stav.

1.6.3.2.11. *Přhlaviar čiernohlavý*

Celkový stav přhlaviara čiernohlavého je hodnotený stupňom B predovšetkým kvôli priaznivému stavu hniezdných a potravných biotopov, ktoré sú hodnotené stupňom B. V prípade veľkosti populácie a populačného trendu sú však tieto kritériá hodnotené stupňom C – nepriaznivý stav v dôsledku úbytku druhu v území.

1.6.3.3. Cieľový stav druhu

Cieľový stav druhov bol určený pre jednotlivé druhy na základe ich významu pre zachovanie populácie druhu na Slovensku, resp. v sústave CHVÚ, podľa dosiahnuteľnosti cieľa, ako aj na základe výnimočnosti daného druhu ako zástupcu príslušnej taxonomickej skupiny v rámci Slovenska.

1.6.3.3.1. *Cieľový stav druhu sokol červenonohý*

Aktuálne je stav sokola červenonohého v CHVÚ Dolné Považie hodnotený stavom C – nepriaznivý stav. Tento stav je spôsobený celkovým poklesom populácie na Slovensku. Cieľom ochrany tohto druhu by malo byť zlepšenie podmienok hniezdných a potravných biotopov na úroveň stavu A – dobrý, priaznivý stav, aby sa vytvorili podmienky pre návrat sokola červenonohého do územia a pre **celkové zlepšenie jeho stavu na stupeň B – priemerný, priaznivý stav** (tab. č. 2).

1.6.3.3.2. Cielový stav druhu krakľa belasá

V prípade krakle belasej je jej stav hodnotený stupňom C – nepriaznivý stav dôsledkom zhoršenia kvality hniezdných biotopov a celkového ústupu druhu na Slovensku, keďže CHVÚ Dolné Považie bolo u nás poslednou známou hniezdnou lokalitou druhu. Tento pokles tiež súvisí s celkovým úbytkom druhu na Podunajsku.

Cieľom ochrany druhu by tak malo byť zlepšenie kvality hniezdných a potravných biotopov minimálne do stavu B (tab. č. 5), aby sa tak vytvorili podmienky pre návrat druhu do územia.

1.6.3.3.3. Cielový stav druhu kaňa močiarna

Cieľom ochrany kane močiarnej je udržať priaznivý stav tohto druhu, ktorého populácia je významná aj v rámci Podunajska, na úrovni stavu A (tab. č. 8).

Vzhľadom na to, že tento cieľ ohrozuje nepriaznivý stav hniezdných biotopov, je potrebné vykonať opatrenia pre zlepšenie ich stavu na úroveň stupňa A – dobrý, priaznivý stav.

1.6.3.3.4. Cielový stav druhu ľabtuška poľná

Populácia ľabtušky poľnej v CHVÚ Dolné Považie bola v čase vymedzovania sústavy CHVÚ najvyššia na Slovensku. Jej pokles je predovšetkým dôsledkom celkového zhoršenia stavu hniezdných biotopov. Tento pokles je dôsledkom celkového úbytku druhu na Podunajsku. Cieľom ochrany tohto druhu je preto zlepšiť stav hniezdných biotopov minimálne na stupeň B – priemerný, priaznivý stav a **dosiahnuť takto zlepšenie celkového stavu druhu na úroveň priaznivého stavu B – priemerný, priaznivý stav (tab. č. 11).**

1.6.3.3.5. Cielový stav druhu strakoš kolesár

CHVÚ Dolné Považie bolo v čase vymedzovania sústavy CHVÚ na Slovensku druhým najvýznamnejším územím pre hniezdenie tohto druhu u nás. V dôsledku zhoršenia stavu hniezdných biotopov došlo k úbytku populácie tohto druhu. Dnes hniezdia v území posledné páry a celkový stav je tak hodnotený stupňom C – nepriaznivý. Tento pokles je dôsledkom celkového úbytku druhu na Podunajsku.

Cieľom ochrany strakoša kolesára je tak zlepšiť stav jeho hniezdných a potravných biotopov minimálne na stupeň B priaznivého stavu a vytvoriť tak podmienky pre **celkové zlepšenie stavu druhu na stupeň B – priemerný, priaznivý stav (tab. č. 14).**

1.6.3.3.6. Cielový stav druhu d'ateľ hnedkavý

V súčasnosti je stav d'atľa hnedkavého v území hodnotený stupňom B – priemerný priaznivý stav. Cieľom ochrany tohto druhu je tento stav udržať (tab. č. 17).

1.6.3.3.7. Cielový stav druhu rybárik riečny

V súčasnosti je stav rybárika riečneho v území hodnotený stupňom B – priemerný priaznivý stav. Cieľom ochrany tohto druhu je tento stav udržať (tab. č. 20).

1.6.3.3.8. Cielový stav druhu penica jarabá

V súčasnosti je stav penice jarabej v území hodnotený stupňom B – priemerný priaznivý stav. Cieľom ochrany tohto druhu je tento stav udržať (tab. č. 23), a to predovšetkým ochranou hniezdných biotopov druhu a udržaním ich stavu na stupni B.

Opatrenia pre ochranu tohto druhu budú prospešné pre celkové zvýšenie biodiverzity územia, keďže povedú aj k udržaniu stavu druhov ako je napríklad strakoš obyčajný, hrdlička poľná, ktoré nie sú síce predmetmi ochrany, ale ich prežívanie v území je závislé od rovnakých biotopov ako v prípade penice jarabej.

1.6.3.3.9. Cielový stav druhu pipíška chochlatá

Aktuálne je stav pipíšky v území **hodnotený stupňom B** – priemerný priaznivý stav. **Cieľom ochrany tohto druhu je tento stav udržať** (tab. č. 26), a to predovšetkým ochranou hniezdných biotopov druhu a udržaním ich stavu na stupni B. Opatrenia pre ochranu tohto druhu budú prospešné pre celkové zvýšenie biodiverzity územia, keďže povedú aj k udržaniu stavu druhov ako je napríklad škovránok poľný, trasochvost žltý, ktoré nie sú síce predmetmi ochrany, ale ich prežívanie v území je závislé od podobných biotopov ako v prípade pipíšky.

1.6.3.3.10. Cielový stav druhu prepelica poľná

V súčasnosti je stav prepelice poľnej v území **hodnotený stupňom B** – priemerný priaznivý stav. **Cieľom ochrany tohto druhu je tento stav udržať** (tab. č. 29).

1.6.3.3.11. Cielový stav druhu pŕhľaviar čiernohlavý

V súčasnosti je priaznivý stav prepelice v území **hodnotený stupňom B** – priemerný priaznivý stav. **Cieľom ochrany tohto druhu je tento stav udržať** (tab. č. 32). K tomu bude potrebné zlepšiť stav hniezdných biotopov, keďže druh v území ubúda aj napriek hodnoteniu stavu biotopov na úrovni B – priemerný priaznivý stav. Tento pokles je dôsledkom celkového úbytku druhu na Podunajsku. Zabezpečenie stavu biotopov tohto druhu na stupni A priaznivého stavu vytvorí vhodné podmienky pre zastavenie poklesu druhu a udržanie celkového stavu pŕhľaviara na stupni B – priemerný, priaznivý stav.

1.6.3.4. Osobitné záujmy

1.6.3.4.1. Osobitné záujmy u druhu sokol červenonohý

V prípade ochrany sokola červenonohého ide o pomerne neznámy druh vo verejnosti a nakoľko sa nevyužíva ani na sokoliarske účely, nie sú v prípade jeho ochrany identifikované výrazné osobitné záujmy. V súčasnosti sú však nepriamo dotknuté záujmy distribučných spoločností elektriny prostredníctvom zvýšených finančných nárokov na osadenie zábran proti kolíziám a sadaniu vtáctva na stĺpy 22 kV vedenia.

Okrem toho môžu byť nepriamo dotknuté aj záujmy právnických a fyzických osôb aktívnych v poľnohospodárstve, keďže časť opatrení v CHVÚ je zameraná na zmenu zaužívaných poľnohospodárskych praktík, čo môže vyvolať finančné nároky na dotknutých podnikateľov.

1.6.3.4.2. Osobitné záujmy u druhu krakľa belasá

V prípade krakle belasej ako atraktívneho druhu vo verejnosti existuje predovšetkým záujem fotografov na získaní pútavých fotografií tohto druhu. Vzhľadom na extrémne malú populáciu druhu na Slovensku je preto potrebné tieto aktivity prísne regulovať a vylúčiť ich na hniezdiskách druhu.

V prípade realizácie opatrení pre ochranu krakle však budú priamo dotknuté predovšetkým záujmy právnických a fyzických osôb aktívnych v poľnohospodárstve, keďže časť opatrení v CHVÚ je zameraná na zmenu zaužívaných poľnohospodárskych praktík, čo môže vyvolať finančné nároky na dotknutých podnikateľov v prípade, ak sa nevyužijú vhodné schémy na kompenzáciu za obmedzenie hospodárenia.

1.6.3.4.3. Osobitné záujmy u druhu kaňa močiarna

U kane močiarnej neexistuje vo verejnosti žiadny priamy záujem na ochrane alebo využití tohto druhu, ktorý by bol v rozpore s cieľmi ochrany.

Pre zachovanie hniezdisk tohto druhu je na Dolnom Považí dôležité udržiavať a obnovovať kvalitné biotopy podmáčaných lúk a mokradí, území, poľných mlák, ktoré majú menší ekonomický význam. Preto ochrana tohto druhu nepredpokladá väčšie obmedzenia týkajúce

sa poľnohospodárstva alebo iného využitia a nedotýka sa tak nepriaznivo iných osobitných záujmov v ekonomickej alebo sociálnej sfére.

1.6.3.4.4. Osobitné záujmy u druhu ľabtuška poľná

V prípade ochrany ľabtušky poľnej, ako neznámeho druhu vo verejnosti, neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany. Nepriamo však môžu byť dotknuté záujmy právnických a fyzických osôb aktívnych v poľnohospodárstve, keďže v súčasnosti je hospodárenie v CHVÚ nevhodné pre zachovanie druhu a pre dlhodobé udržanie ľabtušky poľnej bude potrebné aspoň v časti CHVÚ zmeniť dnes zaužívaný spôsob hospodárenia na menej intenzívny, čo môže vyvolať finančné nároky na dotknutých podnikateľov.

1.6.3.4.5. Osobitné záujmy u druhu strakoš kolesár

V prípade ochrany strakoša kolesára, ako neznámeho druhu vo verejnosti, neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany. Nepriamo však môžu byť dotknuté záujmy právnických a fyzických osôb aktívnych v poľnohospodárstve, keďže v súčasnosti je hospodárenie v CHVÚ nevhodné z pohľadu dlhodobého udržania strakoša kolesára v území a pre dlhodobé udržanie tohto druhu bude potrebné aspoň v časti CHVÚ zmeniť dnes zaužívaný spôsob hospodárenia na menej intenzívny, čo môže vyvolať finančné nároky na dotknutých podnikateľov.

1.6.3.4.6. Osobitné záujmy u druhu ďateľ hnedkavý

V prípade ochrany ďateľ hnedkavého, ako neznámeho druhu vo verejnosti, neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany.

Problematickou môže byť ochrana jeho hniezdisk, a to drevín v intravilánoch a na ich okrajoch, kde často záujem obyvateľov na úprave svojich záhrad môže byť v rozpore s predpokladmi na hniezdenie druhu. Preto bude potrebné dôsledne zvažovať povolenia na výrub drevín a okrem významu starších drevín (viac ako 40 r. v prípade topoľov a vrb a viac ako 80 r. v prípade iných drevín) pre ochranu tohto druhu je potrebné zdôrazňovať aj dôležitú funkciu drevín pri zmiernení následkov horúčav v sídlach a pri boji s následkami klimatických zmien.

1.6.3.4.7. Osobitné záujmy u druhu rybárik riečny

Rybárik riečny je vo verejnosti vďaka svojmu sfarbeniu dobre známy a obľúbený druh, preto je ochrana tohto druhu široko akceptovaná. Vzhľadom na spektrum jeho potravy, ktorou sú drobné ryby, nie je ochrana tohto druhu ani v konflikte so záujmami rybárskeho využívania lokalít. Na druhej strane pestré sfarbenie druhu vyvoláva veľký záujem na fotografovaní tohto druhu, ktorý však môže viesť k nadmernému rušeniu, a byť teda v rozpore so záujmami ochrany rybárika. Preto je v tomto prípade potrebné regulovať v okolí hniezdísk rušivé vplyvy, vrátane fotografovania.

1.6.3.4.8. Osobitné záujmy u druhu penica jarabá

V prípade ochrany penice jarabej, ako neznámeho druhu vo verejnosti, neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany.

Pre ochranu tohto druhu sa javí ako kľúčová predovšetkým potreba zachovania hniezdných biotopov vo vzťahu k nastaveniu súčasných podmienok platieb dotácií poľnohospodárom. Pre udržanie tohto druhu je potrebné na poľnohospodárskej pôde zachovať často vyšší percentuálny podiel porastov kríkov ako umožňujú podmienky Programu rozvoja vidieka. Ak chce poľnohospodár dodržať podmienky ochrany prírody, vystavuje sa na druhej strane riziku straty dotácií za príslušné pozemky. Pre zmiernenie tohto rizika bude potrebné presadzovať zmeny vo finančných mechanizmoch pre podporu poľnohospodárov v chránených vtáčích územiach.

1.6.3.4.9. Osobitné záujmy u druhu pipíška chochlatá

V prípade ochrany pipíšky chochlatej, ako neznámeho druhu vo verejnosti, neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany.

Ciele ochrany tohto druhu nepredpokladajú významnejšie zmeny poľnohospodárskych praktík, preto sa tu neočakáva ani nepriamy zásah do osobitných záujmov iných subjektov činných v území.

1.6.3.4.10. Osobitné záujmy u druhu prepelica poľná

Ochrana prepelice poľnej ako symbolu poľnohospodárskej krajiny vo verejnosti je záujmom nielen z dôvodu jej určenia ako predmetu ochrany v CHVÚ Dolné Považie, ale aj z dôvodu zachovania kultúrneho dedičstva. Vzhľadom na to, že ide o nenáročný druh, nie je predpoklad vzniku väčšieho konfliktu s hospodárskym využitím územia z dôvodu požiadavky realizácie špeciálnych opatrení (s výnimkou obmedzenia využívania chemických prípravkov).

1.6.3.4.11. Osobitné záujmy u druhu pŕhľaviar čiernohlavý

V prípade ochrany pŕhľaviara čiernohlavého, ako neznámeho druhu vo verejnosti, neexistuje žiadny iný osobitný záujem ohľadne jeho ochrany.

Pri ochrane tohto druhu sa javí ako kľúčová predovšetkým potreba zachovania hniezdnych biotopov vo vzťahu k nastaveniu súčasných podmienok platieb dotácií poľnohospodárom. Pre udržanie tohto druhu je potrebné na poľnohospodárskej pôde zachovať percentuálny podiel porastov kríkov, úhorov a iných prvkov často vyšší, ako to umožňujú podmienky Programu rozvoja vidieka. Ak chce poľnohospodár dodržať podmienky ochrany prírody, vystavuje sa na druhej strane riziku straty dotácií za príslušné pozemky. Pre zmiernenie tohto rizika bude potrebné presadzovať zmeny vo finančných mechanizmoch pre podporu poľnohospodárov v chránených vtáčích územiach.

1.6.4. Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území

CHVÚ Dolné Považie sa okrem území národnej ~~sústavy iete~~ prekrýva aj s 12 územiami európskeho významu. Tieto lokality sú vymenované v prílohe rozhodnutia Komisie 2008/218/ES z 25. januára 2008, ktorým sa podľa smernice Rady 92/43/EHS prijíma prvý aktualizovaný zoznam lokalít európskeho významu v alpskom biogeografickom regióne a/alebo vo vykonávacom rozhodnutí Komisie 2013/24/EÚ zo 16. novembra 2012, ktorým sa prijíma šiesty aktualizovaný zoznam lokalít európskeho významu v panónskom biogeografickom regióne. 2 nové lokality boli rozšírené v rámci Druhej aktualizácie národného zoznamu území európskeho významu schválenej uznesením vlády Slovenskej republiky č. 495 z 25. októbra 2017. Prekrýv území európskeho významu s CHVÚ Dolné Považie je 3,7 % (viď mapová príloha č. 6.4.1). Realizácia opatrení navrhnutých v programe starostlivosti pre ochranu vtáčích druhov nie je v rozpore so záujmami ochrany biotopov a druhov, pre ktoré boli územia európskeho významu vymedzené.

Na väčšine CHVÚ platí prvý stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z. z.“). Vyšší stupeň ochrany sa vzťahuje na časti, kde sa CHVÚ prekrýva s chránenými územiami inej kategórie v rámci národnej a európskej siete, a to nasledovne:

Severná časť územia CHVÚ pri Tvrdošovciach sa sčasti prekrýva s územím európskeho významu **SKUEV0095 Panské lúky** a pri Šuranoch s územím európskeho významu **SKUEV0096 Šurianske slaniská**.

Formátované: Zvýrazniť

Formátované: Zvýrazniť

V západnej časti CHVÚ pri obci Andovce sa nachádza chránený areál **Moľvy** so štvrtým stupňom ochrany.

Na okraji severovýchodnej časti CHVÚ medzi Bánovom a Novými Zámkami sa CHVÚ prekrýva s územím európskeho významu **SKUEV0084 Zátón**. V tejto časti sa v rámci

Formátované: Zvýrazniť

CHVÚ nachádza aj **prírodná rezervácia Potok Chrenovka a prírodná pamiatka Meander Chrenovky**, v oboch územiach platí štvrtý stupeň ochrany.

V centrálnej časti CHVÚ sa nachádzajú **územia európskeho významu SKUEV0098 a SKUEV2098 Nesvadské piesky**, ktoré tvoria menšie lokality v obci Nesvady a východne od nej. Východná lokalita SKUEV0098 Nesvadské piesky je zároveň vyhlásená za **prírodnú rezerváciu Líščie diery** so štvrtým stupňom ochrany.

Formátované: Zvýrazniť

Formátované: Zvýrazniť

Na západnom okraji CHVÚ pri Kolárove je prekryv s **územím európskeho významu SKUEV0073 Listové jazero**, ktoré je zároveň prírodnou rezerváciou Listové jazero, na území ktorej platí štvrtý stupeň ochrany.

Formátované: Zvýrazniť

V južnej časti v okolí obce Martovce sa v rámci CHVÚ nachádzajú územia európskeho významu: **SKUEV0072 Detvice, SKUEV0071 Abov, SKUEV0155 Alúvium Starej Nítry, SKUEV2155 Alúvium Starej Nítry, SKUEV0070 Martovská mokrad**, sčasti prekrytá s územím **prírodnej rezervácie Martovská mokrad**, kde platí štvrtý stupeň ochrany, **SKUEV0159 Alúvium Žitavy**, prekrytá s územím **prírodnej rezervácie Alúvium Žitavy**, kde platí štvrtý stupeň ochrany.

Formátované: Zvýrazniť

Formátované: Zvýrazniť

Formátované: Zvýrazniť

Formátované: Zvýrazniť

Formátované: Zvýrazniť

Formátované: Zvýrazniť

Západne od Hurbanova je v území CHVÚ vyhlásené chránené územie malej výmery so štvrtým stupňom ochrany - **prírodná rezervácia Révajovská pustatina**.

V rámci územného systému ekologickej stability sa ~~vlastné územie~~ CHVÚ nachádza mimo nadregionálnej siete prvkov, južná časť nadväzuje na nadregionálne biocentrum Apáli. Východná časť CHVÚ je súčasťou nížinného **biokoridoru Čierna voda – Stará Nitra – Stará Žitava – Paríž. Ide o regionálny prvok**, ktorý v severojužnom smere nesúvisle prepája ekologicky významnejšie priestory v alúviách vodných tokov. Údolím tokov je vyčlenený biokoridor Nítry s vetvením na Žitavu a so skupinou bližšie nešpecifikovaných regionálnych biocentier. V centrálnej východnej časti CHVÚ sa nachádzajú regionálne biocentrá Imeľ – lesíky, Bajč - lesíky a Vlkanová.

Okrem uvedených záujmov ochrany prírody je potrebné zvážiť aj prehodnotenie a doplnenie predmetov ochrany v území. Na základe aktuálneho monitoringu bol v území zistený v viacerých druhov, ktoré nie sú predmetmi ochrany, pravidelný výskyt hniezdnej alebo migrujúcej populácie prevyšujúcej medznú počtu na zaradenie medzi predmety ochrany. Týmito druhmi sú šablíarka modronohá, šišila bocianovitá, bučiak trst'ový, chriašť malý a kaňa popolavá. Tieto druhy pravidelne presahujú limity hniezdnej populácie pre ich klasifikovanie ako kritériové druhy v území, keďže v rámci kritéria K1 nemajú vymedzených 5 najvýznamnejších území na Slovensku (celkový počet týchto území je pre dané druhy menší). Podobne limity príslušnej ťahovej populácie pravidelne presahujú aj druhy kulík zlatý a hus bieločelá, u ktorých je taktiež potrebné zvážiť ich doplnenie medzi predmety ochrany. V prípade kačice chrapačky síce druh nespĺňa kritéria pre zaradenie medzi predmety ochrany ako kritériový druh (navyše na Slovensku je už v rámci kritéria K1 vymedzených päť najvýznamnejších území pre chrapačku), ale hniezdna populácia pravidelne presahuje limit 1 % národnej populácie, preto je potrebné aj u kačice chrapačky zvážiť jej doplnenie medzi predmety ochrany.

1.7. Výsledky komplexného zisťovania stavu lesa

Lesné pozemky sú obhospodarované podľa programov starostlivosti o les (PSL). Porastové mapy sa nachádzajú v prílohe č. 6.4.2. V nasledujúcich tabuľkách je prehľad platných PSL, kategórií lesa, drevín a vekových tried.

Tabuľka 35: Prehľad platných PSL

Názov PSL pre lesný celok	Platnosť PSL	Výmera lesných pozemkov v CHVÚ
Podhájska	2014 – 2023	350,96

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Komárno	2014 – 2023	1355,62
Spolu		1706,58

Pozn.: Rozdiel oproti výmere lesných pozemkov v katastri nehnuteľností je spôsobený stavom registra C katastra nehnuteľností v čase vyhotovenia PSL.

Tabuľka 36: Zastúpenia kategórií lesa

Kategória lesa	Písmeno kategórie	Výmera (ha)	Výmera (%)
hospodársky		834,62	54,34
ochranný	a	27,87	1,81
	d	231,72	15,09
	spolu	259,59	16,90
osobitného určenia	c	63,25	4,11
	d	377,68	24,59
	e	0,90	0,06
	spolu	441,84	28,76
Spolu		1536,05	100,00

Tabuľka 37: Zastúpenie drevín v porastoch CHVÚ

Drevina	Skratka	%	Drevina	Skratka	%
topoľ I 214	TI	24,71	jaseň americký	JA	0,30
agát biely	AG	23,22	dub letný slavónsky	DS	0,28
dub letný	DL	10,88	brest poľný	BP	0,22
jaseň štíhly	JS	9,42	topoľ osikový	OS	0,22
dub zimný	DZ	3,94	hrab obyčajný	HB	0,15
topoľ biely	TB	3,76	čremcha obyčajná	TP	0,15
vřba hlavová (vřškovaná)	VV	3,08	dub cerový	CR	0,13
borovica lesná	BO	2,77	javor mliečny	JM	0,12
javor horský	JH	2,27	breza bradavičnatá	BR	0,10
orech čierny	OC	2,11	jelša sivá	JX	0,08
topoľ robusta	TR	1,76	orech vlašský	OV	0,07
dub červený	DC	1,60	lipa veľkolistá	LV	0,07
vřba biela	VB	1,36	pagaštan konský	GK	0,05
jelša lepkavá	JL	1,29	brest väzový	VZ	0,03
lipa malolistá	LM	1,11	pajaseň žliazkatý	PJ	0,03
topoľ čierny	TC	1,08	borovica hladká (vejmutovka)	VJ	0,02
borovica čierna	BC	1,01	smrek obyčajný	SM	0,01
javorovec jaseňolistý	JJ	0,96	čerešňa vtáčia	CS	0,01
javor poľný	JP	0,58	jedľa obrovská	JO	0,01
jaseň úzkolistý	JU	0,53	gaštan jedlý	GJ	0,01
javor introdukovaný	JI	0,50			

Výrazné zastúpenie 2. a 3. vekovej triedy je viazané na takmer 25% podiel topoľa šľachteného v drevinovom zastúpení. Jeho rubná doba je prevažne 30 rokov, takže dochádza k pomerne rýchlej generačnej obmene týchto porastov.

Tabuľka 38: Tabuľka zastúpenia veku v jednotlivých rokoch v %

Vek v rokoch	0	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100	101-120
Zastúpenie v %	1,8	40,4	35,2	15,7	5,4	1,2	0,3

2. SOCIOENOMICKÉ POMERY (VYUŽÍVANIE ÚZEMIA A JEHO OKOLIA), POZITÍVNE A NEGATÍVNE FAKTORY

2.1. Historický kontext

Územie Dolného Považia je umiestnené v blízkosti **sútokú riek Nitra, Váh, Dunaj, Malý Dunaj a Žitava, na ich dolných tokoch**. Toto umiestnenie bolo základným predpokladom pre vznik rozsiahlych trávnych porastov, ktoré boli pravidelne zaplavované a povodne tak neumožňovali intenzívnejšie využívanie územia. Rovnako zmeny korýt vodných tokov a ich ramien boli predpokladom pre vznik nových mokradí, mŕtvych ramien, neskôr slanísk a aj vznik nánosov piesku a štrku dôležitých pre výskyt stepných druhov. V dôsledku intenzívnej riečnej modelácie a pravidelných záplav sa tak udržiavali rozsiahle trávne porasty, vyššie umiestnené preschnuté časti územia so sporou vegetáciou a iné krajinné prvky dôležité pre hniezdenie vzácnych druhov vtáctva.

V súvislosti s kolektivizáciou a povodňou v roku 1965 sa však následne realizovali rozsiahle úpravy vodných tokov a výstavba hrádzí, ktoré viedli k odvodneniu mokradí a likvidácii trávnych porastov, predovšetkým v severnej časti dnešného CHVÚ Dolné Považie. Pri týchto melioráciách okrem trávnych porastov a riečnych ramien a mokradí zanikali aj rozsiahle porasty hlavových vŕb významné pre hniezdenie niektorých druhov vtáctva. Napriek týmto rozsiahlym zmenám v území v období socializmu však časť územia ostala uchránená od likvidácie trávnych porastov, mokradí a slanísk. Obzvlášť v južnej časti územia ostali zachované rozsiahlejšie porasty trvalých trávnych pozemkov, v dôsledku čoho tu najdlhšie preživali populácie krakle belasej a iných druhov.

Tieto zachované časti územia a hodnotnejších biotopov však boli negatívne ovplyvnené intenzifikáciou poľnohospodárstva v období po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie, ktorá súvisela s podmienkami získavania poľnohospodárskych dotácií. Tie si vyžadujú intenzívnejšie hospodárenie, v dôsledku čoho došlo k rozoraniu ďalších významných plôch trávnych porastov, čo následne negatívne ovplyvnilo dnes už nepriaznivý stav druhov ako je krakľa belasá, strakoš kolesár, ľabtuška poľná a sokol červenonohý.

2.2. Stručný opis aktuálneho stavu

Poľnohospodárstvo

Na území CHVÚ Dolné Považie sa v súčasnosti obhospodaruje 26 619 ha ornej pôdy. Trvalé trávne porasty sa nachádzajú na výmere 661 ha, sady na výmere 227 ha, vinice na výmere 65 ha a ostatná poľnohospodárska pôda zaberá približne 91,5 ha. [V okolí CHVÚ \(Palárikovo, časť Šándor\) bolo plánované obnovenie intenzívneho veľkochovu ošípaných.](#)

Lesné hospodárstvo

Obhospodarovanie porastov CHVÚ podľa platných PSL okrem stanovištné pôvodných drevín výrazne ovplyvňuje významné zastúpenie klonov topoľa amerického s intenzívnym hospodárením a relatívne krátkou rubnou a obnovnou dobou. Významný je aj podiel kategórie ochranných lesov z celkovej výmery.

Rekreácia a šport

CHVÚ sa v zmysle územného plánu veľkého územného celku Nitrianskeho kraja nachádza v **Nitrianskom regióne cestovného ruchu** s nadregionálnym a národným významom. Je súčasťou pahorkatinnej, poľnohospodárskej časti regiónu, ktorá nemá výrazné prírodné predpoklady pre rozvoj rekreácie a turistiky. Vyššia vybavenosť pre cestovný ruch je sústredená mimo CHVÚ v mestách Komárno, Nové Zámky, Kolárovo a ďalších sídlach. Rekrečný význam majú najmä zdroje geotermálnych vôd (termálne kúpaliská Komárno, Podhájska, Topoľníky, Nové Zámky, Tvrdošovce, Poľný Kesov). Pre rekreáciu pri vode sa využívajú niektoré lokality pri vodných tokoch (sútok Malého Dunaja a Váhu, mŕtve rameno Váhu Apáli, Kava, Komoča, Šurany, Komjatice, Dvory nad Žitavou), živejne aj menšie umelé vodné plochy a rybníky mimo aj v rámci CHVÚ. Súčasťou je vodná turistika, najmä na Malom Dunaji a športový rybolov. Poznávací turizmus je viazaný na lokality mimo CHVÚ (vodné mlyny Kolárovo, hviezdáreň Hurbanovo, hrady, parky, historické a technické pamiatky v Komárne a iných sídlach). Turistické trasy územím CHVÚ nevedú, cesty sa využívajú pre regionálnu a lokálnu cykloturistiku, významná Vážska cyklomagistrála je navrhovaná pozdĺž Váhu západne od CHVÚ. Priamo v území CHVÚ nie sú podľa územného plánu kraja evidované významnejšie rozvojové projekty v oblasti cestovného ruchu.

Poľovníctvo a rybárstvo

CHVÚ Dolné Považie je rozdelené v súčasnosti do pôsobnosti 38 poľovných revírov. CHVÚ patrí **do poľovnej oblasti M VII. Nové Zámky a M VI. Nitra pre malú zver**. Z pohľadu ochrany druhov, ktoré sú predmetmi ochrany v CHVÚ, je výkon práva poľovníctva problematickým predovšetkým z pohľadu lovu krkavcovitých vtákov, ktorých hniezdiská (obzvlášť u havrana a straky) sú dôležitým predpokladom pre hniezdenie sokola červenonohého v území. Lov inej (malej, raticovej) zveri vykonávaný v území nie je v konflikte s potrebou chrániť vtáčie druhy v CHVÚ.

Podobne aj výkon rybárskeho práva je dotknutý nárokmi predmetných druhov v CHVÚ Dolné Považie len okrajovo. Výkon rybárskeho práva sa tu sústreďuje na rieky Nitra, Žitava, príľahlé ramená a aj na štrkoviská. Na týchto lokalitách môže jednotlivito hniezdiť rybárik, preto je potrebné výkon rybárskeho práva vykonávať na týchto hniezdných lokalitách s ohľadom na ochranu rybníka, iné usmernenia však z titulu ochrany prírody v území nie sú.

Ťažba nerastných surovín

V centrálnej časti CHVÚ medzi obcou Nesvady a Imeľ je určené **prieskumné územie Nesvady** pre geotermálnu energiu (VISION INVEST SK, s.r.o. Žilina, 2014 – 2018). V tejto časti CHVÚ sú evidované **ložiská s rozvinutou povrchovou ťažbou nevyhradeného nerastu štrkopieskov a pieskov** – ložisko Nové Zámky (Agrospol Aqua, s.r.o. Černík) juhovýchodne od Nových Zámkov, ložisko Nesvady – vodné nádrže (Aquarent, s.r.o., Nové Zámky) juhovýchodne od obce Aňala a ložisko Nesvady (Agrorent, a. s., Nesvady) na okraji obce Nesvady. Územie CHVÚ je intenzívne preskúmané veľkým počtom inžinierskogeologických vrto.

Využitie vody

Územie CHVÚ je súčasťou **geotermálne aktívnej oblasti** s viacerými existujúcimi zdrojmi geotermálnych vôd priemerného až vysokého tepelného výkonu (Komárno, Tvrdošovce, Podhájska, Nesvady, Šurany, Poľný Kesov). V rámci územia je realizovaných a využívaných množstvo hydrogeologických vrto, nachádzajú sa tu podzemné zdroje a záchyty pitnej vody, niektoré s vyhlásenými pásmami hygienickej ochrany (Dvory nad Žitavou, Dolný Ohaj).

Odtokové pomery územia sú ovplyvnené vybudovanými odvodňovacími systémami v Dunajskej nížine, ktoré sústavou prepojených umelých kanálov, stavidiel a čerpacích staníc odvádza vnútorné vody z územia a umožňuje regulovať zavlažovanie poľnohospodárskych pozemkov. V rámci CHVÚ sa nachádza niekoľko čerpacích staníc, stavidiel a hatí pre tento účel.

V území CHVÚ sa nachádzajú **početné vodné plochy menšej výmery vytvorené človekom, ako sú rybníky, vodné nádrže, prípadne vodné plochy vzniknuté povrchovou ťažbou štrkov.**

Dalšie využitie

Na území CHVÚ nie je prevádzkovaná skládka odpadov, sú tu evidované mnohé lokality bývalých environmentálnych záťaží (skládka odpadu odvezené, prekryté, upravené) a existujúce nelegálne a neupravené skládky pri Martovciach a Imeli. V Nových Zámkoch sa nachádza spaľovňa odpadov a kafiléria. **V návrhu je výstavba rýchlostnej cesty R7 Bratislava – Lučenec, ktorej trasa je vedená cez územie CHVÚ pri Nových Zámkoch.**

Súčasne sa uvažuje s modernizáciou existujúcich železničných tratí Devínska Nová Ves – Štúrovo štátna hranica a Komárno – Nové Zámky, ktoré prechádzajú cez CHVÚ. V ochranných pásmach líniových stavieb môže byť vykonávanie niektorých opatrení programu starostlivosti o CHVÚ predmetom posúdenia a schvaľovania podľa osobitných predpisov.

V blízkosti CHVÚ je v prevádzke neverejné vnútroštátne letisko Nové Zámky s určeným ochranným pásmom a neverejné vnútroštátne letisko Šurany bez ochranného pásma. V Nesvadoch a mestách po obvode CHVÚ je sústredená **priemyselná výroba** a navrhujú sa tu aj rozvojové výrobné plochy so zameraním prevažne na ľahký spotrebný priemysel (Nové Zámky, Šurany, Hurbanovo, Komárno, Palárikovo).

Formátované: Písmo: Tučné

Formátované: Písmo: Tučné

Kultúrne dedičstvo a náboženské aktivity

Na území CHVÚ sa nenachádzajú kultúrne pamiatky alebo objekty významné z hľadiska kultúrno-historického dedičstva, tieto sú viazané na mestá a obce v okolí. V území sa neevidujú kultúrne ani náboženské aktivity, ktoré by mohli mať dopad na predmet ochrany.

2.3. Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany

2.3.1. Návrh zásad pre jednotlivé predmety ochrany

Návrh zásad a opatrení vychádza z hodnotenia priaznivých stavov jednotlivých druhov vyhotovených Štátnou ochranou prírody Slovenskej republiky (ŠOP SR) v rokoch 2010 - 2012 a odporúčaní navrhnutých expertmi v danom hodnotení, ako aj z odporúčaných opatrení vo vedeckých publikáciách (Danko et al. 2002, Gúgh et al. 2015).

Návrh zásad a opatrení pre jednotlivé druhy je tu uvedený v celom rozsahu nutných opatrení pre udržanie optimálnej populácie dotknutých druhov. Vzhľadom na to, že potrebné opatrenia a biotopové nároky jednotlivých druhov si často v rôznom rozsahu protirečia, je potrebné tieto opatrenia zosúladiť. Preto boli pre lepšiu prehľadnosť dotknutých ekonomických záujmov taxatívne uvedené opatrenia pre jednotlivé druhy nižšie zoskupené na základe jednotlivých foriem využitia územia. Návrh týchto finálnych opatrení (ktoré sa odporúčajú na realizáciu) pre celé CHVÚ však musí vychádzať z nárokov jednotlivých druhov, preto tu tieto nároky z pohľadu potrebných opatrení uvádzame v plnom rozsahu. V CHVÚ neboli vymedzené žiadne ekologicko-funkčné priestory.

2.3.1.1. Návrh zásad a opatrení pre sokola červenonohého

Na zvýšenie súčasnej populácie sokola červenonohého a zlepšenie stavu jeho hniezdných biotopov je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zabezpečiť stály monitoring migrácie a potenciálneho hniezdenia v CHVÚ, v prípade zahniezdenia druhu je potrebné zabezpečiť odborný dozor a manažmentové opatrenia zamedzujúce najmä vyrušovaniu;
- eliminovať riziko nezákonného usmrcovania a vykladania otrávených návnad osvetou v širokej verejnosti (školy, samosprávy, poľovnícke organizácie, prednášky, vydávanie propagačných materiálov a najmä zvýšená kontrolná činnosť);
- výrazne zvýšiť podiel trvalých trávnych porastov, realizovať reštitučné programy zamerané na obnovu pôvodných biotopov tak, aby tvorili minimálne 30 % lovných teritórií;
- dosádzať stromové aleje a malé poľné lesíky, ktoré by boli vhodne situované v otvorenej poľnohospodárskej krajine, prioritou sú pôvodné panónske dreviny, na ktoré sú viazané mnohé druhy hmyzu (moruša, dub, divá hruška, atď.);
- je vhodné, ak časť stromových alejí, vetrolamov a menších lesných porastov obklopených poľnohospodárskou pôdou, resp. zoskupení nelesnej drevinovej vegetácie obklopených poľnohospodárskou pôdou bola periodicky vykášaná, alebo by na nich bola realizovaná extenzívna pastva;
- zabezpečiť, aby 1/3 stromových alejí, vetrolamov a menších lesných porastov obklopených poľnohospodárskou pôdou, resp. zoskupení nelesnej drevinovej vegetácie obklopených poľnohospodárskou pôdou boli periodicky vykášané po skončení vegetačného obdobia alebo aby na nich bola realizovaná extenzívna pastva;
- zabezpečiť ekologizáciu konštrukcií 22 kV vedení a vodičov elektrických vedení (ekochráničky, výstražné prvky);
- významne obmedziť používanie rodenticídov, insekticídov a iných chemických prostriedkov majúci dopad na rozmnožovanie druhu a na kvalitu potravných zdrojov v období od 15.4. do 30.9.;
- usmerniť lov krkavcovitých, osobitne podporovať hniezdne kolónie havranov poľných a hniezdenie straky čiernozobej;
- zamedziť mulčovaniu trávnych porastov;
- zabezpečiť podporu hniezdných príležitostí prostredníctvom inštalovania búdok a umelých hniezd.

2.3.1.2. Návrh zásad a opatrení pre krakľu belasú

Na zvýšenie súčasnej populácie krakle belasej a zlepšenie stavu jej hniezdných biotopov je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zabezpečiť stály monitoring migrácie a potenciálneho hniezdenia v CHVÚ, v prípade zahniezdenia druhu je potrebné zabezpečiť odborný dozor a manažmentové opatrenia zamedzujúce najmä vyrušovaniu;
- zabezpečiť obnovu trvalých trávnych porastov a zabezpečiť pastvu na všetkých historických hniezdiskách;
- obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov;
- odporúča sa výrazne zvýšiť podiel trvalých trávnych porastov, najmä lúk, pasienkov, lucernovísk, realizovať reštitučné programy zamerané na obnovu pôvodných biotopov tak, aby zaberali minimálne 2000 ha;

- lokálne sa odporúča tiež ponechávanie úhorov vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín, ktoré druh využíva pri love potravy a v pohniezdnom období;
- v období po žatve obilnín a repky sa odporúča aspoň časť strnísk zaorať až v neskoršom období a ponechať ich v letných mesiacoch (júl až august) pre vylietané rodiny kraklí nezorané (využívajú ich pre lov terestrických druhov hmyzu); pokiaľ nie je možné zachovať plošne nezorané strniská, odporúča sa ponechať aspoň ich časti vo forme pásov popri stromových alejach a okolo solitérnych stromov (aspoň o šírke minimálne 50 m);
- zachovávať nespevnené poľné cesty a ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu;
- odporúča sa zamedzovať silnému sukcesnému zarastaniu hniezdných alejí a okrajov poľných ciest;
- na vhodných miestach vysadiť nové stromové aleje s medzernatým odstupom (rozostup minimálne 15 m) medzi stromami a vysádzať solitérne stromy na vhodných miestach; odporúčané dreviny na výsadbu sú jednak pôvodné druhy drevín ako moruše, hrušky, topole, vrbý, ale je možné používať k výsadbe i iné druhy drevín, ktoré sa už v minulosti osvedčili pre hniezdenie kraklí;
- ponechať suché solitérne stromy (na vhodných miestach popri málo frekventovaných poľných cestách);
- zabezpečovať inštaláciu nových búdok a ich údržbu tak, aby bola zabezpečená dostatočná ponuka hniezd pre krakľu belasú.

2.3.1.3. Návrh zásad a opatrení pre kaňu močiarnu

Na udržanie súčasnej populácie kane močiarnej je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zabezpečiť stály monitoring všetkých hniezdiacich párov v CHVÚ, zabezpečiť manažment ochrany hniezd vo vzťahu k hospodárskemu využívaniu hniezdných biotopov (kosby, žatva, ťažba trstia);
- v prípade ťažby trstia v zimnom období (1.12.–1.3. príslušného kalendárneho roka) sa odporúča, aby ťažba prebiehala mozaikovito a aby aspoň 30 % starých porastov ostalo zachovaných;
- neodporúča sa zásahy do hniezdných biotopov realizovať v čase hniezdenia (od 1.4. do 31.7. príslušného kalendárneho roka), taktiež sa v danom období neodporúča prudko meniť hladinu vôd na rybníkoch a umelých vodných nádržiach s litorálnymi porastmi vegetácie (± 30 cm) a na ostatných hniezdiskách druhu;
- neodporúča sa realizovať spoločné poľovačky na kačice divé na lokalitách s významnými nocoviskami druhu, a to v období od 1.8. do 30.10. príslušného kalendárneho roka (rozsiahle trstiny na brehoch rybníkov, vodných nádrží a pod.);
- eliminovať riziko nezákonného usmrcovania a vykladania otrávených návnad osvetou v širokej verejnosti (školy, samosprávy, prípisov na poľovnícke organizácie, prednášky, vydávanie propagačných materiálov a najmä zvýšená kontrolná činnosť);
- výrazne zvýšiť podiel trvalých trávnych porastov, najmä lúk, pasienkov, lucernovísk, realizovať reštitučné programy zamerané na obnovu pôvodných biotopov tak, aby tvorili minimálne 30 % lovných teritórií;
- dbať na to, aby porasty lucernovísk neboli kosené v noci, kedy hlavne v letnom období sú lucernoviská miestom nocovania kaní (nehniezdiace jedince) a v mesiacoch august – september (október) sú miestom nocovania i rodičovských párov a vylietaných juvenilných jedincov;

- obmedziť používanie rodenticídov, insekticídov a iných chemických prostriedkov majúcich dopad na rozmnožovanie druhu a na kvalitu potravných zdrojov v období od 1.4. do 30.9.

2.3.1.4. Návrh zásad a opatrení pre ľabtušku poľnú

Na zvýšenie súčasnej populácie ľabtušky poľnej a zlepšenie kvality jej hniezdných biotopov je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zabezpečiť stály monitoring všetkých hniezdiacich párov v CHVÚ;
- výrazne zvýšiť podiel trvalých trávnych porastov, najmä lúk, pasienkov, lucernovísk, realizovať reštitučné programy zamerané na obnovu pôvodných biotopov tak, aby tvorili minimálne 30 % lovných teritórií;
- zachovať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaníu;
- zamedzovať silnému sukcesnému zarastaniu brehov ťažobných priestorov pre piesky a štrkopiesky, vhodná je periodická kosba týchto biotopov, optimálne v mimohniezdnom období.

2.3.1.5. Návrh zásad a opatrení pre strakoša kolesára

Na udržanie súčasnej populácie strakoša kolesára a zlepšenie kvality jeho biotopov je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zabezpečiť stály monitoring všetkých hniezdiacich párov v CHVÚ;
- odporúča sa výrazne zvýšiť podiel trvalých trávnych porastov, najmä lúk, pasienkov, lucernovísk, realizovať reštitučné programy zamerané na obnovu pôvodných biotopov tak, aby tvorili minimálne 30 % lovných teritórií;
- lokálne sa odporúča tiež ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín, ktoré druh využíva pri love potravy a v pohnezdnom období;
- v období po žatve obilnín a repky sa odporúča aspoň časť strnisk ponechať v letných mesiacoch (júl až august) nezorané a pokiaľ nie je možné zachovať plošne nezorané strniská, odporúča sa ponechať aspoň ich časti vo forme pásov popri stromových alejach a okolo solitérnych stromov (aspoň o šírke 100 m);
- zachovávať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaníu; poľné cesty sú miestom častého zberu potravy pre strakoše kolesáre;
- zamedzovať silnému sukcesnému zarastaniu hniezdných alejí a okrajov poľných ciest;
- na vhodných miestach vysadiť nové stromové aleje s medzernatým odstupom medzi stromami a vysádzať solitérne stromy na vhodných miestach; odporúčané dreviny na výsadbu sú pôvodné druhy drevín ako moruše, hrušky, topole čierne, vrbý, ale je možné používať k výsadbe i iné druhy drevín, ktoré sa už v minulosti osvedčili pre hniezdenie strakošov kolesárov,;
- ponechávať suché solitérne stromy (na vhodných miestach popri málo frekventovaných poľných cestách).

2.3.1.6. Návrh zásad a opatrení pre ďatľa hnedkavého

Na udržanie súčasnej populácie ďatľa hnedkavého je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zabezpečiť stály monitoring všetkých párov v CHVÚ;
- zachovávať nespevnené poľné cesty s periférnymi stromovými alejami, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaníu;
- odporúča sa zamedzovať silnému sukcesnému zarastaniu hniezdných alejí (*Negundo aceroides*, *Ailanthus altissima*) a okrajov poľných ciest;
- na vhodných miestach vysadiť nové stromové aleje s medzernatým odstupom medzi stromami a vysádzať solitérne stromy na vhodných miestach; odporúčané dreviny na výsadbu sú jednak pôvodné druhy drevín ako moruše, hrušky, topole čierne, topole biele a sivé, vrbý, ale je možné používať k výsadbe i nepôvodné druhy drevín, ktoré sa už v minulosti osvedčili pre hniezdenie ďatľov, ako napr. rýchlorastúce topole, agáty, pagaštany a pod.;
- zachovávať suché solitérne stromy, na ktorých sa druh rád zdržiava (na vhodných miestach popri málo frekventovaných poľných cestách), rád využíva i staršie drevené telegrafné stĺpy.

2.3.1.7. Návrh zásad a opatrení pre rybáríka riečneho

Na udržanie súčasnej populácie rybáríka riečneho je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- eliminovať prípadnú ďalšiu reguláciu vodných tokov a naopak zväziť renaturalizáciu tokov tam, kde to neodporuje iným prioritám rozvoja územia, prioritne v inundujúcich úsekoch, a zvýšiť počet meandrujúcich úsekov;
- eliminovať výstavbu vodných diel a protipovodňových úprav vodných tokov, pri ktorých by dochádzalo k deštrukcii prirodzených hlinitých brehov, odstráneniu pobrežnej vegetácie, ako aj k negatívnym zásahom do zloženia a početnosti rýb;
- zamedziť deštrukcii hniezd ťažobnou aktivitou počas hniezdnej sezóny na štrkoviskách;
- pravidelne (minimálne každý štvrtý rok) upravovať (zošikmiť) brehy a steny štrkovísk a pieskovní na hniezdných lokalitách;
- zväziť reguláciu rekreačnej rybárskej činnosti (usmernenie činnosti mimo hniezdných biotopov počas hniezdného obdobia) najmä v tých úsekoch toku, kde je síce optimálny biotop (vhodné steny), ale druh tam kvôli vyrušovaniu nehniezdi;
- zabezpečiť pravidelný monitoring hniezdného a mimohniezdného výskytu druhu, biotopových podmienok hniezdenia, výskytu a početnosti rýb, znečistenia vodných plôch, ale i rekreačnej ľudskej aktivity na známych hniezdných lokalitách.

2.3.1.8. Návrh zásad a opatrení pre penicu jarabú

Na udržanie súčasnej populácie penice jarabej je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zachovať extenzívny spôsob využívania lúk a trávnatých porastov s rozptýlenou krovitou vegetáciou;
- nepovoľovať zmeny užívania pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku;
- preferovať extenzívne pasenie hospodárskych zvierat, hlavne kombinovanú pastvu (napr. oviec a dobytka so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka, maximálne 0,5 – 1 veľkej dobytčej jednotky / ha);
- pri rekultiváciách pasienkov je potrebné ponechať kroviny na min. 15 % plochy z celkovej výmery v mozaikovej štruktúre; činnosti vykonávať mimo hniezdného obdobia;
- obmedziť používanie pesticídov v hniezdnom období;
- zamedziť vypaľovaniu trávy v jarnom období;

- pravidelne monitorovať známe hniezdne lokality na vybraných extenzívne využívaných krovinových pasienkoch a lúkach.

2.3.1.9. Návrh zásad a opatrení pre pipíšku chochlatú

Na udržanie súčasnej populácie pipíšky chochlatej je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zachovať extenzívny spôsob využívania lúk a trávnatých porastov s rozptýlenou krovitou vegetáciou;
- nepovoľovať zmeny užívania pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku;
- obmedziť používanie pesticídov v hniezdnom období;
- zamedziť vypalovaniu trávy v jarnom období;
- pravidelne monitorovať známe hniezdne lokality.

2.3.1.10. Návrh zásad a opatrení pre prepelicu poľnú

Na udržanie súčasnej populácie prepelice poľnej je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- v rámci stavebných konaní zachytávať prípadné ohrozenia hniezdných lokalít a navrhovať náhradné riešenia;
- v rámci usmerňovania poľnohospodárskej činnosti prostredníctvom vydávania súhlasov obmedziť používanie hnojív a chemických látok na hniezdných lokalitách;
- v rámci územnoplánovacích a iných plánovacích dokumentov požadovať zachovanie trávnatých porastov a vhodnej štruktúry krajiny vrátane medzí a úhorov;
- realizovať informačné a praktické ekovýchovné aktivity pre farmárov a traktoristov o správnom spôsobe kosenia aktivity;
- zvýšiť kontrolu dodržiavanie predpisov na úseku ochrany prírody v čase kosby so zameraním na zachovanie trávnatých porastov;
- v prípade ďalšieho poklesu populácií využiť cieľnú ochranu hniezdisk s využitím ustanovení zákona a vyhlášky o CHVÚ.

2.3.1.11. Návrh zásad a opatrení pre prhľaviara čiernohlavého

Na udržanie súčasnej populácie prhľaviara čiernohlavého je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- monitorovať hniezdnú populáciu druhu;
- monitorovať vykonávanie údržby ciest (priekop, násypov) a železničného zvršku;
- monitorovať a kontrolovať realizovanie rekultivácií na poľnohospodárskej pôde;
- monitorovať aplikácie chemických prípravkov v boji so škodlivými činiteľmi na poľnohospodárskej pôde;
- monitorovať a kontrolovať vývoz poľnohospodárskych splaškov (hnojovice) pozdĺž ciest;
- spolupracovať s vlastníkmi a užívateľmi poľnohospodárskych pozemkov (pozemkové spoločenstvá, poľnohospodárske družstvá, Slovenská správa ciest) pri zabezpečovaní ochrany prhľaviara čiernohlavého a jeho výskytových lokalít;
- usmerňovať aplikáciu metód obhospodarovania vyhovujúceho ekologickým a biologickým nárokom prhľaviara čiernohlavého pri tvorbe a realizácii agroenviromentálnych opatrení – zamedziť likvidácii vegetácie pozdĺž ciest a okrajov poli, degradácii habitatov rozorávaním trvalých trávnych porastov, likvidácii medzí, monitorovať a kontrolovať rekultivácie,

nakladanie s poľnohospodárskymi splaškami (hnojovica), aplikovanie umelých hnojív, pesticídov a insekticídov na trvalých trávnych porastoch a okrajoch polí, vypaľovanie trávy, úhorov a medzí na začiatku a počas hniezdneho obdobia.

2.3.2. Návrh zásad a opatrení pre CHVÚ Dolné Považie

2.3.2.1. Poľnohospodárstvo

86 % rozlohy CHVÚ Dolné Považie tvorí poľnohospodársky využívaná pôda a predmetné druhy žijú v poľnohospodárskej krajine, najväčšie množstvo zásad a opatrení je preto cielených práve na poľnohospodárske využitie. Stav poľnohospodárstva v území je potrebné zabezpečiť, aby pozemky evidované ako TTP boli aj reálne obhospodarované ako TTP; zabezpečiť, aby sa podiel TTP zvýšil z aktuálnych 6 % na 10 %;

- zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov;
- zamedziť rozoraniu existujúcich trávnych porastov;
- zvýšiť podiel trvalých trávnych porastov (TTP), najmä lúk, pasienkov, lucernovnísk a realizovať reštitučné programy zamerané na obnovu pôvodných biotopov; súhrnný podiel trvalých trávnych porastov v území nesmie klesnúť v priebehu realizáciu programu starostlivosti pod aktuálnych 2000 ha (čo predstavuje 6 % celkovej rozlohy) a zároveň je potrebné zabezpečiť, aby pozemky evidované ako TTP boli aj reálne obhospodarované ako TTP; zabezpečiť, aby sa podiel TTP zvýšil z aktuálnych 6 % na 10 %;
- zhodnotiť bariéry, ktoré bránia vytvoreniu a trvalému udržaniu trávnych porastov, a ktoré limitujú možnosti zahrnúť trávne porasty do tzv. greeningových opatrení v rámci PRV a v prípade potreby vypracovať návrh právnych predpisov na odstránenie týchto bariér;
- podporovať chov hospodárskych zvierat a ich voľné pasenie v krajine;
- v maximálnej možnej miere obmedziť používanie insekticídov a pesticídov v poľnohospodárstve na poliach v blízkosti lúk, pasienkov a xerothermných biotopov pre zachovanie dostačujúcej potravinovej ponuky; lokálne ponechávanie úhorov vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín, ktoré predmety ochrany využívajú pri love potravy a v pohniezdnom období;
- zachovávanie nespevnených poľných ciest, zachovanie ich dostatočného trávnatého okraja a zamedzenie ich rozorávaníu;
- na všetkých pozemkoch vo vlastníctve a správe štátu v CHVÚ zabezpečiť priorityne hospodárenie v súlade s nárokmi predmetu ochrany;
- zabrániť záberom poľnohospodárskej pôdy výstavbou infraštruktúry a usmerniť ich výstavbu mimo potravných biotopov druhu v rámci intravilánov obcí;
- zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen (predovšetkým na lokalitách s najväčšou koncentráciou výberových druhov);
- v potravných biotopoch uplatňovať v maximálnom možnom rozsahu agroenvironmentálne schémy zo špecifickým programom pre sokola červenonohého;
- zabezpečiť zníženie podielu výsadby poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka) nevhodných z hľadiska predmetu ochrany v prospech takých poľnohospodárskych kultúr, ktoré sú v súlade s ekologickými nárokmi sokola červenonohého (napr. viacročné krmoviny: ďatelina, lucerna, ďatelinotrávne miešanky);
- zabezpečiť, aby sa časť strniskových plôch (min. 30 %) po obilninách nerozorávala, po zbere slamy ponechať ich do konca októbra;

- realizovať reštitučné programy obnovy pôvodných potravných zdrojov vybraných druhov drobných zemných cicavcov a hmyzu a revitalizáciu biotopov ich výskytu;
- dosadiť stromové aleje a malé poľné lesíky na poľnohospodárskych pozemkoch s veľkou výmerou bez zastúpenia drevín;
- vo vybraných stromových alejach a poľných lesíkoch (potenciálnych a známych hniezdiskách sokola červenonohého) je potrebné realizovať pastvu alebo ich kosenie s cieľom eliminovania krovinovej etáže;
- ponechávať solitérne stromy v krajine (vrátane suchých);
- vylúčiť v mesiacoch august - október realizáciu poľnohospodárskych prác medzi 20:00 – 6:00 hod. (v nočných hodinách);
- pri rekultiváciách pasienkov je potrebné ponechať kroviny na min. 15 % plochy z celkovej výmery v mozaikovej štruktúre; činnosti vykonávať mimo hniezdného obdobia.

2.3.2.2. Lesné hospodárstvo

Lesné pozemky tvoria len 5,3 % rozlohy CHVÚ, navyše priamo na lesné biotopy nie je viazaný žiaden z predmetov ochrany. V prípade, ak sa zistí hniezdny výskyt sokola červenonohého v niektorom z lesných porastov, je potrebné zabezpečiť ochranu týchto porastov v miestach hniezdiska pred vyrúbaním prostredníctvom vyhlásenia ochranných zón.

2.3.2.3. Rekreácia a šport

Rekreácia a šport predstavujú pre predmety ochrany len okrajové nebezpečenstvo v porovnaní s ohrozeniami vyplývajúcimi z intenzifikácie poľnohospodárstva. V zásade nie je nutné vylúčiť rekreáciu a šport z CHVÚ Dolné Považie a zámery s nimi súvisiace je potrebné usmerňovať, len ak by dochádzalo k znižovaniu rozlohy vhodných biotopov alebo k fragmentácii územia. Zároveň je potrebné podporiť zámery, ktoré neohrozujú predmety ochrany, ale vedú k zvýšeniu príťažlivosti územia pre mäkké formy cestovného ruchu (ekoturistika, birdwatching a pod.). Z hľadiska realizácie rekreačných a športových aktivít v CHVÚ je potrebné dodržiavať nasledovné zásady a opatrenia:

- dôsledne posúdiť investičné zámery pre rozvoj rekreácie a športu z pohľadu ich dopadu na predmet ochrany a vylúčiť zámery prispievajúce k zvýšeniu miery fragmentácie CHVÚ; podporiť zámery, ktoré sú umiestnené na okraji dnes zastavaného územia bez negatívneho dopadu na predmet ochrany;
- na vhodných miestach postaviť pozorovateľne vtáctva a turistickú infraštruktúru;
- usmerniť využívanie najvýznamnejších hniezdisk vtáctva v území fotografmi, limitovať ich prístup na citlivé miesta, a naopak vybudovať fotokryty na miestach menej citlivých z pohľadu ochrany prírody.

2.3.2.4. Poľovníctvo a rybárstvo

Podobne ako v prípade rekreácie a športu nie je poľovníctvo a rybárstvo faktorom s výrazne negatívnym vplyvom na predmety ochrany. Poľovníctvo a rybárstvo môže významne prispieť k dosiahnutiu cieľov ochrany územia, a preto je potrebné pri jeho výkone dodržiavať nasledovné opatrenia:

- zabezpečiť pravidelnú kontrolu územia zameranú na lokalizovanie a eliminovanie nezákonných činností, inštalovať uzamykateľné rampy na prístupových komunikáciách

do CHVÚ v oblastiach citlivých z pohľadu ochrany prírody, kontrolovať oprávnenosť vstupu motorovými vozidlami do CHVÚ;

- zapojiť poľovnícke združenia do intenzívnej kontroly dodržiavania právnych predpisov ochrany prírody, ako aj do eliminácie vykladania otrávených návnad;
- vypracovať a uviesť do praxe v spolupráci s vedením Slovenskej poľovníckej komory systém odhaľovania a kontroly pytliactva a trávenia zveri a dravých vtákov v CHVÚ;
- usmerniť ochranu krkavcovitých vtákov, obmedziť v prípade potreby odlov rozhodnutím kompetentného orgánu ochrany prírody a na celej ploche CHVÚ okolo existujúcich hniezd v prípade potreby vyhlásiť ochranné zóny;
- pri podozrení z páchania trestnej činnosti, najmä pri nálezoch uhynutých živočíchov a návnad je potrebné bezodkladne podať trestné oznámenie príslušnému útvaru polície a orgánom činným v trestnom konaní;
- zabezpečiť opatrenia na podstatné zníženie rizík nezákonného usmrcovania predmetov ochrany;
- podporovať zachovanie existujúcich a aj obnovu havraních kolónií;
- v spolupráci s rybárskymi združeniami obnovovať hniezdne steny rybárika;
- vhodne usmerniť výkon rybárskeho práva na hniezdiskách rybárika, aby nedochádzalo k opusteniu hniezd;
- neodporúča sa realizovať spoločné poľovačky na kačice divé na lokalitách s významnými nocoviskami kane močiarnej, a to v čase od 1.8. do 30.10. príslušného kalendárneho roka.

2.3.2.5. Ťažba nerastných surovín

V rámci CHVÚ je na viacerých miestach realizovaná ťažba nerastných surovín (štrkov a pieskov). Okrem toho je v CHVÚ určené územie pre využívanie geotermálnej energie. V prípade prípravy projektov na využívanie týchto zdrojov a pri samotnom využívaní týchto zdrojov nerastných surovín je potrebné dodržať nasledovné zásady:

- dôsledne posúdiť nové zámery na rozvoj ťažby nerastných surovín a vylúčiť ich v prípade, že je preukázaný negatívny dopad na predmet ochrany, resp. dochádza nimi k fragmentácii územia;
- v prípade realizácie nových projektov ťažby nerastných surovín, ktoré je možné realizovať po posúdení dopadov na predmet ochrany, dôsledne trvať na vypracovaní a dodržaní zmierňujúcich opatrení;
- v prípade ťažby štrku ponechávať časť brehu vzniknutých štrkovísk bez prístupu a vhodnými úpravami svahu vytvoriť predpoklad pre vznik litorálnej vegetácie a pre hniezdenie kaní močiarnych;
- na lokalitách s existujúcou ťažbou zachovať hniezdne príležitosti pre rybárika (po dohode s organizáciou, ktorej bolo vydané rozhodnutie o využití územia určeného na ťažbu nevyhradeného nerastu);
- pred skončením alebo pred trvalým zastavením prevádzky na ťažbu dohodnúť spôsob rekultivácie tak, aby boli zachované hniezdne možnosti pre rybárika a súčasne vykonané opatrenia na bezpečnosť v jeho hniezdných lokalitách (podrobnosti budú uvedené v pláne rekultivácie a zabezpečenia lomu);
- odporúča sa zamedzovať silnému sukcesnému zarastaniu brehov ťažobných priestorov pre piesky a štrkopiesky, vhodná je periodická kosba týchto biotopov, optimálne v mimohniezdnom období.

2.3.2.6. Využitie vody

V súčasnosti sa v CHVÚ vo väčšom rozsahu vodné zdroje nevyužívajú, ide o menšie využitie vodných zdrojov. Využitie vody predstavuje potenciálne riziko len pri možných väčších budúcich zámeroch. Zároveň je pre prežívanie predmetov ochrany potrebné na niektorých lokalitách zabezpečiť vhodný vodný režim vodných tokov ako aj mokradí. Preto pri využití vody a zmenách vodného režimu v území je potrebné dodržiavať nasledovné zásady:

- v prípade akéhokoľvek využitia vody priamo v území a bezprostrednom okolí na iný účel ako pre potreby obcí priamo v CHVÚ alebo na ich hranici je potrebné zvážiť a posúdiť prípadný dosah na predmet ochrany;
- zabezpečiť rekultiváciu vybraných zamednených a odvodnených mokradí na miestach, kde revitalizácia nepredstavuje riziko z pohľadu protipovodňovej ochrany územia;
- zabezpečiť vhodný vodný režim na periodických mokradiach a jazerách vznikajúcich na v súčasnosti intenzívne poľnohospodársky využívaných plochách v okolí Nových Zámkov, Bešeňova a Bánova a iných lokalitách prostredníctvom úpravy využitia príslušných pozemkov, stavby stavidiel a obnovou zdegradovaných biotopov týchto mokradí;
- neodporúča sa zásahy do hniezdných biotopov kane močiarne realizovať v čase hniezdenia (od 1.4. do 31.7. príslušného kalendárneho roka), taktiež sa v danom období neodporúča prudko meniť hladinu vôd na rybníkoch a umelých vodných nádržiach s litorálnymi porastmi vegetácie (± 30 cm) a na ostatných hniezdiskách druhu;
- eliminovať prípadnú ďalšiu reguláciu vodných tokov a naopak zvážiť renaturalizáciu tokov, kde to neodporuje iným prioritám rozvoja územia, prioritne v inundujúcich úsekoch, a zvýšiť počet meandrujúcich úsekov;
- eliminovať výstavbu vodných diel, malých vodných elektrární (MVE) a protipovodňových úprav vodných tokov, pri ktorých by dochádzalo k deštrukcii prirodzených hlinitých brehov, odstráneniu pobrežnej vegetácie, ako aj k negatívnym zásahom do zloženia a početnosti rýb;
- zamedziť deštrukcii hniezd ťažobnou aktivitou počas hniezdnej sezóny na štrkoviskách;
- pravidelne (min. každý štvrtý rok) upravovať (zošikmiť) brehy a steny štrkovísk a pieskovní na hniezdných lokalitách;
- v prípade odbahňovania vodných nádrží a rybníkov dbať na zachovanie dostatočnej rozlohy litorálnych porastov (aspoň 30 %), neukladať sedimenty na litorálne porasty, podobne aj pri vodohospodárskych zásahoch na vodných tokoch zohľadňovať požiadavky ochrany výberových druhov, najmä kane močiarnej a rybárika riečneho.

2.3.2.7. Ďalšie využitie

Pre obnovenie alebo zachovanie priaznivých stavov predmetných druhov je okrem vyššie popísaného nutné dodržať nasledovné zásady a opatrenia:

- zabezpečiť inštaláciu nových hniezd a búdok a ich údržbu tak, aby bola zabezpečená dostatočná ponuka hniezd pre sokola červenonohého a krakľu belasú;
- zabezpečiť ochranu nelesnej drevinovej vegetácie a trávnych pásov rozhodnutím kompetentného orgánu ochrany prírody na celej ploche CHVÚ;
- okolo existujúcich hniezd vyhlásiť ochranné zóny;
- zabezpečiť ochranu havraních kolónií;
- revitalizovať a zabezpečovať výsadbu vetrolamov pôvodnými panónskymi druhmi drevín, na území CHVÚ zabezpečiť zákaz výrubu nelesnej drevinovej vegetácie, neznižovať jej výmeru (napr. z dôvodu jej výrubu za účelom výroby drevnej štiepky);
- celoplošne eliminovať riziko zranení na konštrukciách 22 kV elektrických vedení inštalovaním chráničiek a výstražných prvkov na trasách VN, znižujúcich riziká nárazov do elektrického vedení;

- zabezpečiť monitoring populácií predmetov ochrany v CHVÚ;
- realizovať ekovýchovné aktivity na zvýšenie povedomia o hodnotách územia a zvýšenie akceptácie pravidiel ochrany prírody v ňom;
- zachovávať v intravilánoch a ich okolí drevinovú vegetáciu významnú pre hniezdenie ďatľa hnedkavého;
- v rámci stavebných konaní zachytávať prípadné ohrozenia hniezdných lokalít a navrhovať náhradné riešenia;
- v rámci územnoplánovacích a iných plánovacích dokumentov požadovať zachovanie trávnatých porastov a vhodnej štruktúry krajiny vrátane medzí a úhorov;
- zvýšiť kontrolu dodržiavania predpisov na úseku ochrany prírody a krajiny v čase kosby so zameraním na zachovanie trávnatých porastov;
- zhodnotiť adrešnosť obmedzení vo vzťahu k predmetom ochrany vo vyhláske MŽP SR č. 593/2006 Z. z. a v prípade potreby ju prehodnotiť; v prípade vypracovania návrhu všeobecne záväzného predpisu navrhnúť v ňom doplnenie druhov, ktoré dnes spĺňajú kritéria pre zaradenie medzi predmety ochrany.

2.3.2.8. Kultúrne dedičstvo a náboženské aktivity

V súčasnosti sa CHVÚ pre potreby prezentovania kultúrneho dedičstva a náboženských aktivít nevyužíva, potenciálne riziko tak môžu predstavovať len pri možných budúcich zámeroch. Ak by sa takéto zámery objavili, je potrebné dodržiavať nasledovné:

- v spolupráci so ŠOP SR usmerniť potenciálne zámery, aby nedochádzalo k ohrozeniu predmetov ochrany CHVÚ.

3. CIELE STAROSTLIVOSTI A OPATRENIA NA ICH DOSIAHNUTIE

3.1. Stanovenie dlhodobých cieľov starostlivosti

Do roku 2047 boli stanovené nasledovné ciele ochrany:

- 1. Zlepšiť súčasný nepriaznivý stav druhov sokol červenonohý, krakľňa belasá, ľabtuška poľná a strakoš kolesár⁴ na priaznivý stav priemerný.**
- 2. Udržať priaznivý stav kane močiarnej v kategórii A priaznivého stavu⁵.**
- 3. Udržať priaznivý stav druhov ďateľ hnedkavý, rybárik riečny, penica jarabá, pipiška chochlatá, prepelica poľná a prhlaviar čiernohlavý v kategórii B priaznivého stavu⁶.**
- 4. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva.**

Limitujúce faktory

Vnútorne prírodné faktory

⁴ Pre sokola červenonohého viď tab. č. 2, pre krakľňu belasú tab. č. 5, pre ľabtušku poľnú tab. č. 11, pre strakoša kolesára tab. č. 14.

⁵ Pre kaňu močiarnu viď tab. č. 8.

⁶ Pre ďatľa hnedkavého viď tab. č. 17, pre rybárika riečneho tab. č. 20, pre penicu jarabá tab. č. 23, pre pipišku chochlatú tab. č. 26, pre prepelicu poľnú tab. č. 29 a pre prhlaviara čiernohlavého tab. č. 32.

Spomedzi prírodných faktorov vo vzťahu k cieľu 1, 2 a 3 má najvýznamnejší dopad sukcesia, zazemňovanie mokradí a vodný režim.

V prípade sukcesie je ohrozením predovšetkým zanechanie poľnohospodárskeho využívania pôdy na menej úrodných a na zamokrených pozemkoch. To môže postupne viesť k zarastaniu týchto pozemkov typom vegetácie nevhodným pre predmety ochrany (les alebo porasty trsti a páľky). Preto je dôležité v území hľadať nástroje pre kontinuálne udržiavanie vhodného typu hospodárenia (pastva, kosenie lúk), ktoré bude blokovať sukcesné procesy a zároveň udrží charakter územia, ktorý sa hospodárením vytváral stáročia a viedol v spolupôsobení s prírodnými faktormi k vytvoreniu dnešných prírodných hodnôt.

Sukcesia môže viesť v prípade piesčitých a iných presychavých lokalít najskôr k vytvoreniu porastov krovín, ktoré vyhovujú penici jarabej, ale bez ďalších zásahov k zarastaniu lesným porastom, ktorý nevyhovuje biotopovým nárokom žiadneho z predmetov ochrany. Preto je na menej úrodných pozemkoch potrebné zabezpečiť pastvu alebo ich pravidelné kosenie s cieľom limitovania sukcesných štádií, ale s ohľadom na nároky penice jarabej, ktorá pre svoj výskyt vyžaduje zastúpenie kríkov. Tento faktor však nepredstavuje takú hrozbu pre dosiahnutie cieľov ako vnútorné človekom podmienené faktory. Možnosti jeho eliminovania sú však dnes obmedzené v dôsledku nastavenia poľnohospodárskych dotácií, ktoré práve využívanie poľnohospodárskych plôch s vyšším zastúpením krovín neumožňujú. Zo strednodobého pohľadu je preto potrebné nastavenie týchto dotácií zmeniť. Kým sa nedosiahne zmena v podmienkach pre udeľovanie poľnohospodárskych dotácií, je potrebné, aby sa v rámci prostriedkov z fondov určených na ochranu životného prostredia zabezpečil manažment aspoň na lokalitách najvzácnejších hniezdčov (ľabtuška poľná).

Regulácia rieky Nitry, Váhu a Žitavy viedla aj k blokovaní riečnych procesov vytvárajúcich presunmi koryta rieky depresie a mokrade. Dôsledkom toho je postupné zazemňovanie mokradí. Tým sa znižuje celkový podiel vhodných biotopov pre kaňu močiarnu, keďže dochádza k zarastaniu niektorých mokradí krovinami. Taktiež v dôsledku absencie riečnych procesov sa pomaly zosúvajú riečne steny, ktoré boli vhodným hniezdiskom pre rybárika a zarastajú vegetáciou nevhodnou pre hniezdenie. Preto bude potrebné v prípade najviac zazemnených mokradí využiť technické opatrenia na ich revitalizáciu s cieľom obnoviť vhodné hniezdné biotopy pre rybárika a kaňu močiarnu.

Vnútorným prírodným faktorom, ktorý môže negatívne vplyvať na dlhodobý cieľ č. 1, sú u populácií kritériových druhov **extrémny počasie a nedostatok potravy**. Extrémny počasie (náhle výkyvy teplôt, dlhé obdobie so zrážkami) môžu prispieť k nižšej hniezdnej úspešnosti v území. Tento faktor sa však opakuje len v odstupe niekoľkých rokov, preto sa dostatočne veľké populácie dokážu s týmito stratami vyrovnávať. Je dôležité, aby sa v území udržal stav populácií minimálne na úrovni B priaznivého stavu. Podobne ako extrémny počasie môžu k nižšej hniezdnej úspešnosti prispieť aj prirodzené cykly v abundancii drobných zemných cicavcov a dostatok veľkých druhov hmyzu. V súčasnosti sú oveľa väčším rizikom pre územie antropicky podmienené faktory, ktoré môžu limitovať a modifikovať splnenie dlhodobých cieľov.

Vnútorné človekom podmienené faktory

Regulácia rieky umožnila **intenzívnejšie poľnohospodárske využívanie suchších častí územia**, čo viedlo v týchto častiach k rozoraniu trávnych porastov a minimalizovaniu možnosti hniezdenia a zberu predmetov ochrany. Toto riziko v území naďalej pretrváva v dôsledku nevhodného nastavenia poľnohospodárskych dotácií, ktoré poskytujú len malý priestor na presadenie takej formy hospodárenia, ktorá by bola v súlade s cieľmi ochrany prírody. Minimalizovanie pôsobenia tohto faktoru je možné len nájdením vhodných nástrojov, ktoré dostatočne podpora poľnohospodárov, ktorí hospodária v súlade s požiadavkami ochrany prírody v území (vhodné nastavenie dotácií, realizácia náhrad za obmedzenie hospodárenia v zmysle § 61 zákona č. 543/2002 Z. z.). Zároveň je potrebné aby sa na štátnych pozemkoch v území prenajímala pôda predovšetkým tým poľnohospodárom, ktorí

vedia jej využívanie zabezpečiť v súlade s požiadavkami ochrany prírody. Dodržiavanie týchto princípov zníži riziko nenaplnenia cieľov ochrany prírody v území, ktoré by mohlo byť podmienené intenzívnym hospodárením na poľnohospodárskych pozemkoch.

*Limitujúcim faktorom, ktorý môže nepriamo limitovať dosiahnutie dlhodobého cieľa č. 1 u sokola červenonohého, je **prenasledovanie dravcov a krkavcovitých vtákov** v území.* V území a jeho bezprostrednom okolí bývajú nájdené nelegálne zastrelené rôzne druhy dravcov, vyložené otrávené návnady a otrávené dravce. Takéto prenasledovanie je voči dravcom neselektívne a vzťahuje sa teda aj na sokola červenonohého. Prenasledovanie krkavcovitých vtákov má za následok úbytok hniezdných možností pre sokoly, ako aj priame ohrozenie inkubujúceho jedinca pri nelegálnej činnosti – vystreľovaní hniezd.

*Malá početnosť niektorých vzácných druhov je tiež dôvodom, kvôli ktorému **vyrušovanie** môže mať väčší negatívny vplyv ako v iných CHVÚ.* Preto je nevyhnutné kontrolovať návštevnosť územia (obzvlášť v hniezdnom období), aby v dôsledku rozptylu návštevníkov nedošlo k zmareniu hniezdení vtáctva (sokolov červenonohých, kraklí, ľabtušiek, strakošov kolesárov). Návštevnosť tak musí byť v území usmernená len do vybraných miest a úplne vylúčená z častí s najvyšším významom pre hniezdenie vtáctva. Pre realizáciu tejto požiadavky je potrebné zabezpečiť pravidelné kontroly dodržiavania predpisov ochrany životného prostredia v území.

Vonkajšie prírodné faktory

V prípade vonkajších prírodných faktorov ohrozujú predmety ochrany a dosiahnutie cieľov predovšetkým faktory vyvolané poveternostnými podmienkami.

Vonkajšie človekom podmienené faktory

*Faktormi ovplyvňujúcimi cieľ 1. - 3. je aj **situácia na zimoviskách a migračných zastávkach**. Situácia na zimoviskách a migračných zastávkach sa môže negatívne odraziť na hniezdných populáciách u nás a to v prípade, ak sa na týchto lokalitách. V prípade sokola červenonohého, krakle belasej, ľabtušky poľnej, strakoša kolesára a kane močiarnej sa jedná o druhy, ktoré zimujú v oblasti južne od Stredozemného mora. Migračné trasy vedúce Stredomorím sú pritom veľmi rizikové – rozšírené je tu prenasledovanie vtáctva a pytliactvo. V prípade, že by sa závažnosť tohto faktoru zvýšila, došlo by k negatívnemu ovplyvňovaniu populácie kritériových druhov. Na zníženie vplyvu tohto faktoru tak môže dlhodobo slúžiť len udržanie vysokého štandardu európskej legislatívy, aby aspoň na hniezdiskách, na ktoré máme dosah, bola udržaná efektívna ochrana a zároveň dodržiavanie medzinárodných dohôd (Dohovor o mokradiach – tzv. Ramsarský dohovor, Dohoda o ochrane africko-euroázijských druhov sťahovavého vodného vtáctva, tzv. Dohoda AEWA, a iné). Doplnkovými opatreniami k eliminovaniu pôsobenia tohto faktoru môže byť snaha o zlepšenie kvality potravných biotopov a migračných biotopov a realizácia ďalších opatrení pre zvýšenie hniezdnej úspešnosti v CHVÚ Dolné Považie. Takéto zlepšenie podmienok môže aspoň čiastočne kompenzovať straty počas migrácie.*

*Na naplnenie cieľov 1 až 4 môže negatívne pôsobiť aj celková nepriaznivá **ekonomická a sociálna situácia v Európe**. V prípade nepriaznivého vývoja ekonomiky môžu byť prioritou iné opatrenia v rôznych sektoroch národného hospodárstva. Takto sa aj celkové vnímanie ochrany prírody ako priority môže posunúť na nižšie úrovne a sťažiť tak dosiahnutie dlhodobých cieľov. Na minimalizovanie dopadu tohto vplyvu je potrebné systematicky upozorňovať na prínosy zachovanej prírody, ktorá poskytuje služby spoločnosti nezávisle od ekonomickej situácie (napr. vodozádržná schopnosť alúvií a mokradí Dolného Považia a ich význam v protipovodňovej ochrane, potreba ochrany drevín v intravilánoch nielen kvôli predmetom ochrany, ale aj kvôli minimalizovaniu následkov horúčav v osídlených častiach krajiny a pod.).*

***Stavba nových investičných zámerov za hranicami CHVÚ predstavuje tiež riziko pre dosiahnutie dlhodobých cieľov č. 1 až 3.** Takýmto rizikom je napríklad zastavenie*

poľnohospodárskej pôdy. Rizikom je stavba veľkých logistických centier (v okolí plánovanej R7, ak sa schváli jej variant, ktorý je plánovaný v blízkosti CHVÚ, resp. cez jeho najviac citlivé časti), priemyselných areálov. Dochádza k zastavaniu a strate hniezdných biotopov. Na predchádzanie takýchto rizík je nutné využívať nástroje, ktoré poskytuje proces EIA/SEA a primeraného posúdenia vplyvov na CHVÚ, zámery riadne posúdiť a povoliť ich v prípade, že sa nepreukáže negatívny dopad na predmet ochrany. Takisto je potrebné už v územnoplánovacej dokumentácii nastaviť vhodne výber území, ktoré slúžia na rozvoj uvedených a podobných činností a to tak, aby nedochádzalo k zbytočnej fragmentácii poľnohospodárskej pôdy v okolí chránených území a aby sa takýto rozvoj sústreďoval do okolia oblastí, ktoré sú už dnes zastavané.

3.2. Stanovenie operatívnych cieľov

1. Zlepšiť súčasný nepriaznivý stav druhov sokol červenonohý, krakľa belasá, ľabtuška poľná a strakoš kolesár na priaznivý stav priemerný.

- 1.1. Zvýšiť populáciu sokola červenonohého na úroveň aspoň 3 párov.
- 1.2. Obnoviť trávnaté biotopy a zabezpečiť pastvu na všetkých historických hniezdiskách krakle belasej v CHVÚ Dolné Považie.
- 1.3. Zvýšiť a udržať úroveň populácie ľabtušky poľnej aspoň na úrovni 30 párov.
- 1.4. Zabezpečiť, aby rozloha trávnych porastov v CHVÚ neklesla pod 2000 ha a zvýšiť podiel trvalých trávnych porastov v území na 10 % celkovej rozlohy CHVÚ s cieľom obnovy biotopov strakoša kolesára.

2. Udržať priaznivý stav kane močiarnej v kategórii A priaznivého stavu.

- 2.1. Udržať úroveň populácie kane močiarnej na úrovni aspoň 30 párov.

3. Udržať priaznivý stav druhov d'ateľ hnedkavý, rybárik riečny, penica jarabá, pipiška chochlatá, prepelica poľná a pŕhl'aviar čiernohlavý v kategórii B priaznivého stavu.

- 3.1. Udržať hniezdnu populáciu d'ateľ hnedkavého na priemernej úrovni 35 párov.
- 3.2. Udržať hniezdnu populáciu rybárika riečneho na priemernej úrovni 15 párov.
- 3.3. Udržať hniezdnu populáciu penice jarabej na priemernej úrovni 200 párov.
- 3.4. Udržať hniezdnu populáciu pipíšky chochlatej na priemernej úrovni 100 párov.
- 3.5. Udržať hniezdnu populáciu prepelice poľnej na priemernej úrovni 350 párov.
- 3.6. Zastaviť pokles populácie pŕhl'aviara čiernohlavého v CHVÚ a zvýšiť jeho početnosť o 10 %.

4. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva.

- 4.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality.
- 4.2. Presadzovať extenzívne poľnohospodárske využívanie CHVÚ prostredníctvom spolupráce s vlastníkmi a užívateľmi územia.
- 4.3. Zabezpečiť vybudovanie infraštruktúry na pozorovanie vtáctva na jeho významných zhromaždiskách.

4.4. Prehodnotiť súčasnú právnu úpravu (vyhláška MŽP SR č. 593/2006 Z. z.) a jej relevantnosť pre ochranu druhov vtáctva v CHVÚ Dolné Považie.

3.3. Rámcové plánovanie a modely hospodárenia pre lesné biotopy

Základné rozhodnutia a ciele hospodárenia sú spracované pre lesné porasty podľa identifikátorov v modeloch hospodárenia. Kompletný výstup platných modelov pre jednotlivé PSL je súčasťou všeobecnej časti PSL pre jednotlivé lesné celky (LC). V nasledujúcej tabuľke sú uvedené základné rámce vybrané z modelov pre hlavné identifikátory porastov v CHVÚ. Kombináciou všetkých identifikátorov na území CHVÚ vzniká značné množstvo modelov. V tabuľke na nasledujúcich stranách sú uvedené základné rámce vybrané z modelov pre hlavné identifikátory platné pre plochy nad 1 ha v poradí podľa ich výmery v kategórii lesa. Ich sumárna výmera pokrýva 90 % plochy CHVÚ.

Hospodárske spôsoby uvedené v modeloch hospodárenia sú maximálne prípustnou formou obnovy lesa a zmena na jemnejšie formy je v právomoci odborného lesného hospodára (OLH).

Tabuľka 39: Základné rámce z Modelov hospodárenia pre hlavné identifikátory

Legenda tabuľky č. 39: Lesná oblasť: 02-Podunajská nížina, podoblasť A-Podunajská rovina-Čenkovská niva,B-Podunajská pahorkatina-bez nív,C-Sústava nív podunajskej pahorkatiny (Dolnovážska, Nitrianska, Žitavská, Hronská, Ipeľská niva), kategória: U-lesy osobitného určenia, O-lesy ochranné, H-lesy hospodárske, Tvar: V-vysoký,N-nízky, spôsob obhosp.: r-rýchlorastúce dreviny,z-akceptovanie prirodzeného zmladenia, p-porast v prevode z lesa nízkeho na vysoký, písmeno kategórie: d-ostatné lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy,a-lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach, HSLT: 108-sprašové hrabové dúbavy, 124-hrabové lužné jaseniny, 126-vrbové topoliny, 125-dubové lužné jaseniny, 131-extrémne porasty bresta, 135-brestové lužné jaseniny, 191-vápencové dúbavy (ochranného rázu), 196- vrbové topoliny (ochranného rázu), porastový typ: 28-boriny, 30-boriny s listnáčmi, 31-dubiny semenného pôvodu, 37-dubiny s ihličnanmi, 75-mäkké luhy, 76-tvrde luhy, 77-topoliny (šlachtené), 78-agátiny, 81-porasty duba červeného, 83-cenné listnáče a ich zmesi, SOP-stupeň ochrany prírody, Hosp. spôsob: MP-maloplošný podrastový, MH-maloplošný holorubný, VH-veľkoplošný holorubný, SV-skupinový výberkový, DR: DB-dub zimný a dub letný, AG-agát biely, TS-topol slachtený, VR-vrby, TD-topol domáci, BO-borovica lesná (sosna), ol-ostatné listnaté dreviny, os-topol osikový (osika), JS-jaseň štíhly, JL-jelša lepkavá, cr-dub cerový (cer), cl-cenné listnaté dreviny, hb-hrab obyčajný, oi-ostatné ihličnaté dreviny

Lesná oblasť	Pod-oblasť	Kategória	Tvar	Spôsob obhosp.	Písmeno kategórie	HSLT	Porastový typ	SOP	Rubná doba	Obnovná doba	Hosp. spôsob	Hosp. spôsob	Hosp. spôsob	Cieľové drevinové zloženie								Výmera v CHVÚ v ha		
														DR	%	DR	%	DR	%	DR	%		DR	%
02	A	U	V		d	124	76	1	130	30	MP	HP		DB	30-40	JS	30-40	td	10-30	ol	0-20		0-0	97,29
02	A	U	N		d	108	78	1	40	10	MH	VH		AG	70-100	os	0-30		0-0		0-0		0-0	72,18
02	A	U	V		d	108	37	1	130	30	HP	MP		DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	59,43
02	A	U	V		c	124	76	1	230	99	MP			DB	30-45	JS	20-40	td	10-30	ol	10-30	oi	0-5	51,21
02	A	U	V		d	108	83	1	120	30	MP			DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	32,23
02	A	U	V		d	124	77	1	40	20	MH	VH		DB	30-40	JS	30-40	td	10-30	ol	0-20		0-0	26,71
02	A	U	V		d	108	31	1	130	30	MP			DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	25,96
02	A	U	V	r	d	135	77	1	25	10	MH	VH		TS	100		0-0		0-0		0-0		0-0	10,08
02	A	U	N		d	124	78	1	40	10	MH	VH		AG	70-100	os	0-30		0-0		0-0		0-0	8,82
02	A	U	V	z	d	108	75	1	40	20	MH	VH		DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	8,28
02	A	U	V		d	126	79	1	80	20	MH			VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	7,96
02	A	U	V		c	124	77	1	100	99	MP			DB	30-45	JS	20-40	td	10-30	ol	10-30	oi	0-5	7,81

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Lesná oblasť	Pod-oblasť	Kategorória	Tvar	Spôsob obhosp.	Písmeno kategórie	HSLT	Porastový typ	SOP	Rubná doba	Obnovná doba	Hosp.-spôsob	Hosp.-spôsob	Hosp.-spôsob	Cieľové drevinové zloženie								Výmera v CHVÚ v ha		
														DR	%	DR	%	DR	%	DR	%		DR	%
02	A	U	V		d	126	75	1	40	20	MH	VH		VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	6,74
02	A	U	V		d	124	75	1	40	20	MH	VH		TD	60-90	ol	10-40		0-0		0-0		0-0	4,57
02	A	U	V		d	124	79	1	80	20	MH	PH	HP	TD	60-90	ol	10-40		0-0		0-0		0-0	3,85
02	A	U	V	r	d	124	77	1	30	10	MH	VH		TS	100		0-0		0-0		0-0		0-0	3,66
02	A	U	V		d	126	76	1	110	20	MH			VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	2,22
02	A	U	V		d	108	28	1	120	20	MH	PH		DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	2,20
02	A	U	V		d	124	28	1	110	20	MH	PH		DB	30-50	JS	20-40	td	0-30	ol	10-30		0-0	1,97
02	A	U	V		d	108	77	1	40	20	MH			DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	1,73
02	A	U	N		c	124	78	1	150	99	MP			AG	60-90	ol	10-40		0-0		0-0		0-0	1,72
02	A	U	V		c	124	75	1	100	99	MP			TD	60-90	ol	10-40		0-0		0-0		0-0	1,31
02	A	U	V		c	124	72	1	100	99	MP			DB	30-45	JS	20-40	td	10-30	ol	10-30	oi	0-5	1,21
02	A	O	V		d	196	77	1	100	60	MP	HP	MH	VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	54,47
02	A	O	N		d	196	75	4	100	60	MP	HP	MH	VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	38,13
02	A	O	N		d	191	78	1	150	99	MP			BO	40-70	db	10-30	ol	5-25	cl	0-15		0-0	23,78
02	A	O	V		d	124	77	1	60	20	MH			TS	50-100	ol	0-50		0-0		0-0		0-0	18,77
02	A	O	V		d	196	75	1	100	60	MP	HP	MH	VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	16,33
02	A	O	N		d	196	75	1	100	60	MP	HP	MH	VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	16,12
02	A	O	V		d	196	76	1	230	99	MP			VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	14,18
02	A	O	V		a	131	76	2	230	99	MP			TD	40-60	db	10-30	ol	20-40	bo	0-30		0-0	11,80
02	A	O	V		d	124	75	1	60	20	MH			TD	60-90	ol	10-40		0-0		0-0		0-0	9,63
02	A	O	V		d	196	75	2	100	60	MP	HP	MH	VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	7,91
02	A	O	N		d	191	78	4	150	99	UV	MP		TD	30-50	cr	20-40	ol	5-25	cl	0-15	bo	0-30	7,01
02	B	O	V		a	131	77	1	100	60	MP			TD	30-50	db	10-30	ol	20-40	bo	0-30		0-0	6,15
02	A	O	V		d	124	76	1	230	99	MP			DB	30-60	JS	10-40	td	0-30	ol	10-30		0-0	5,63

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Lesná oblasť	Pod-oblasť	Kategoría	Tvar	Spôsob obhosp.	Písmeno kategórie	HSLT	Porastový typ	SOP	Rubná doba	Obnovná doba	Hosp. spôsob	Hosp. spôsob	Hosp. spôsob	Cieľové drevinové zloženie								Výmera v CHVÚ v ha		
														DR	%	DR	%	DR	%	DR	%		DR	%
02	A	O	V		d	191	81	1	230	99	MP			BO	40-70	db	10-30	ol	5-25	cl	0-15		0-0	3,76
02	A	O	N		d	196	75	2	100	60	MP	HP	MH	VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	3,61
02	B	O	V		a	131	76	1	230	99	MP			TD	30-50	db	10-30	ol	20-40	bo	0-30		0-0	3,57
02	A	O	V		a	131	77	1	100	60	MP			TD	40-60	db	10-30	ol	20-40	bo	0-30		0-0	2,91
02	A	O	N	p	d	196	75	1	80	40	MH	PH		VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	2,56
02	A	O	N		d	196	78	1	150	99	MP	HP	MH	VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	2,54
02	A	O	N		d	108	78	1	150	99	MP			DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	2,38
02	A	O	V		a	131	75	1	100	60	MP			TD	40-60	db	10-30	ol	20-40	bo	0-30		0-0	1,81
02	A	O	V		a	131	77	4	100	60	MP			TD	40-60	db	10-30	ol	20-40	bo	0-30		0-0	1,62
02	A	O	V		d	108	77	1	60	20	MH			DB	40-70	CR	10-30	hb	5-20	ol	0-20	bo	0-20	1,51
02	B	O	N		d	111	78	1	100	99	MP			DB	40-70	cr	15-35	ol	5-20	bo	0-10		0-0	1,09
02	A	H	N			108	78	1	40	10	MH	VH		AG	70-100	os	0-30		0-0		0-0		0-0	149,33
02	A	H	V			124	76	1	120	30	MP	HP		DB	30-50	JS	20-40	td	0-30	ol	10-30		0-0	139,27
02	A	H	V			124	77	1	40	20	MH	VH		DB	30-50	JS	20-40	td	0-30	ol	10-30		0-0	115,17
02	A	H	V	r		135	77	1	25	10	MH	VH		TS	100-100		0-0		0-0		0-0		0-0	88,81
02	A	H	V			108	37	1	130	30	HP	MP		DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	86,33
02	A	H	V			108	31	1	130	30	MP			DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	36,57
02	A	H	N			124	78	1	40	10	MH	VH		AG	70-100	os	0-30		0-0		0-0		0-0	35,48
02	A	H	V			126	77	1	30	10	MH	VH		VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	33,88
02	A	H	V			108	83	1	120	30	MP			DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	21,24
02	A	H	V	r		125	77	1	25	10	MH	VH		TS	100		0-0		0-0		0-0		0-0	14,84
02	A	H	V	r		124	77	1	30	10	MH	VH		TS	100		0-0		0-0		0-0		0-0	14,57
02	A	H	V			135	76	1	120	30	MP	HP	PH	DB	40-70	JS	20-40	ol	0-40		0-0		0-0	13,78

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Lesná oblasť	Pod-oblasť	Kategoría	Tvar	Spôsob obhosp.	Písmeno kategórie	HSLT	Porastový typ	SOP	Rubná doba	Obnovná doba	Hosp.-spôsob	Hosp.-spôsob	Hosp.-spôsob	Cieľové drevinové zloženie								Výmera v CHVÚ v ha		
														DR	%	DR	%	DR	%	DR	%		DR	%
02	A	H	V			124	75	1	40	20	MH	VH		TD	60-90	ol	10-40		0-0		0-0		0-0	13,44
02	A	H	V			124	76	2	120	30	MP	HP		DB	30-50	JS	20-40	td	0-30	ol	10-30		0-0	12,79
02	A	H	V			108	30	1	120	30	PH	HP	MH	DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	9,78
02	A	H	V			108	81	1	90	30	MP			DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	8,68
02	A	H	V			108	28	1	120	20	MH	PH		DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	7,11
02	A	H	V			124	77	4	40	20	MP			DB	30-45	JS	20-40	td	10-30	ol	10-30		0-0	5,84
02	A	H	V			126	76	1	120	30	HP	PH	MH	VR	50-80	JL	0-40	TD	0-30		0-0		0-0	3,19
02	A	H	V			124	77	1	20	10	MH	VH		DB	30-50	JS	20-40	td	0-30	ol	10-30		0-0	2,96
02	A	H	V			124	30	1	120	30	MH	PH		DB	30-50	JS	20-40	td	0-30	ol	10-30		0-0	2,80
02	A	H	V	r		124	77	2	30	10	MH	VH		TS	100		0-0		0-0		0-0		0-0	2,73
02	B	H	N			124	78	1	40	10	VH			AG	70-100	ol	0-30		0-0		0-0		0-0	1,99
02	C	H	V			124	77	1	100	20	MP			TD	40-60	db	10-30	ol	20-40	bo	0-30		0-0	1,74
02	C	H	V			124	76	1	230	30	MP			TD	40-60	db	10-30	ol	20-40	bo	0-30		0-0	1,73
02	C	H	V			124	75	1	60	20	MH			TD	60-90	ol	10-40		0-0		0-0		0-0	1,55
02	B	H	V			124	77	1	40	20	MH	VH		DB	30-60	JS	20-40	TD	0-30	ol	10-30		0-0	1,39
02	A	H	N			135	78	1	40	10	MH	VH		AG	70-100	os	0-30		0-0		0-0		0-0	1,39
02	A	H	V			108	77	1	40	20	MH			DB	40-60	BO	20-40	cl	5-25	ol	0-20		0-0	1,28
02	A	H	V			124	75	4	40	20	MP	SV	UV	TD	60-90	ol	10-40		0-0		0-0		0-0	1,11

3.4. Navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich plnenie, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia

Opatrenia na dosiahnutie operatívnych cieľov sú spracované v tabuľke č. 40, s vyznačením lokality a priority. Z navrhovaných opatrení sú nasledovné už upravené:

- všeobecne – v § 4, ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z.:

„(2) ak činnosť uvedená v odseku 1 (Každý je pri vykonávaní činnosti, ktorou môže ohroziť, poškodiť alebo zničiť rastliny alebo živočíchy, alebo ich biotopy, povinný postupovať tak, aby nedochádzalo k ich zbytočnému úhynu alebo k poškodzovaniu a ničeniu) vedie k ohrozeniu existencie druhov rastlín a živočíchov alebo k ich degenerácii, k narušeniu rozmnožovacích schopností alebo k zániku ich populácie, štátny orgán ochrany prírody a krajiny (ďalej len „orgán ochrany prírody“) túto činnosť po predchádzajúcom upozornení obmedzí alebo zakáže;“

- v celom CHVÚ Dolné Považie sa v zmysle § 2 vyhlášky MŽP SR č. 593/2006 Z. z. považujú za zakázané činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany:

a) výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa od 1. apríla do 31. júla okrem odstraňovania následkov havárií alebo porúch na elektrickom vedení, údržby ochranného pásma dráh železničných tratí alebo vykonávania povodňových zabezpečovacích prác alebo povodňových záchranných prác;

b) vykonávanie obnovnej alebo výchovnej ťažby od 1. apríla do 31. júla, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia;

c) vykonávanie hospodárskej činnosti okrem obhospodarovania poľnohospodárskej pôdy v blízkosti hniezda sokola červenonohého od 1. apríla do 15. augusta, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia;

d) rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov okrem ich obnovy alebo ostatnej zatravnenej plochy;

e) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh pozemku;

f) zmena druhu pozemku z ostatnej zatravnenej plochy na iný druh pozemku okrem zmeny na trvalý trávny porast;

g) rozorávanie hniezdných biotopov ľabtušky poľnej, najmä brehov materiálových jám (štrkovísk, pieskovní a hlinísk) alebo okrajov miestnych komunikácií alebo účelových komunikácií, ak tak určí obvodný úrad ;

h) mechanizovaná kosba okrajov všetkých poľných ciest od 1. apríla do 15. júna okrem ciest vedúcich k zastavaným častiam osád alebo železničných priecestí;

i) aplikovanie insekticídov alebo herbicídov na existujúcich trvalých trávnych porastoch, ostatných zatravnenej plochách, medziach alebo drevinách rastúcich mimo lesa okrem odstraňovania invázných druhov;

j) aplikovanie priemyselných hnojív alebo pesticídov na brehoch materiálových jám (štrkovísk, pieskovní a hlinísk) alebo na miestnych komunikáciách, alebo účelových komunikáciách, alebo ich okrajoch okrem miestnych komunikácií alebo účelových komunikácií vedúcich k zastavaným častiam osád alebo okrem odstraňovania invázných druhov;

k) aplikovanie rodenticídov iným spôsobom ako vkladáním do nôr.

Ostatné nižšie uvedené opatrenia navrhnuté v programe starostlivosti sú organizačno-riadiacim rámcom pre implementáciu ustanovení právnych predpisov na úseku ochrany prírody a krajiny v zmysle definície programu starostlivosti ako dokumentácie ochrany prírody a požiadaviek Európskej komisie na určenie merateľných cieľov ochrany a opatrení na ich dosiahnutie. Ich uplatňovanie a realizácia sú podmienené zabezpečením finančných prostriedkov.

Tabuľka č. 40. Zoznam navrhovaných opatrení v CHVÚ Dolné Považie

Vysvetlivky: NP – nízka priorita, SP – stredná priorita, VP – vysoká priorita, PS – program starostlivosti, zákon – zákon č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov, vyhláška – vyhláška č. 593/2006 Z. z. ktorou sa vyhlasuje CHVÚ Dolné Považie

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita	Opatrenie vyplýva zo
Operatívny cieľ č. 1.1. Zvýšiť populáciu sokola červenonohého na úroveň aspoň 3 párov				
1.1.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	VP	PS
1.1.2.	Zamedziť rozorávaniu existujúcich trvalých trávnych porastov (TTP), zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.1.3.	Zhodnotiť bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych porastov a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	VP	PS
1.1.4.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.1.5.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP	PS
1.1.6.	Zachovávať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	CHVÚ	NP	PS
1.1.7.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe Slovenského pozemkového fondu – SPF) v CHVÚ zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	CHVÚ	VP	PS
1.1.8.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.1.9.	V potravných biotopoch uplatňovať v maximálnom možnom rozsahu agroenvironmentálne schémy so špecifickým programom pre sokola červenonohého a požadovať presadenie tejto schémy	CHVÚ	SP	PS
1.1.10.	Zabezpečiť zníženie podielu výsadby poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka), ktoré nie sú v súlade s ekologickými nárokmi predmetu ochrany	CHVÚ	VP	PS
1.1.11.	Zabezpečiť, aby sa časť strniskových plôch (min. 30 %) po obilninách nerozorávala, po zbere slamy ich ponechať do konca októbra	CHVÚ	SP	PS
1.1.12.	Realizovať reštitučné programy obnovy pôvodných potravných zdrojov vybraných druhov drobných zemných cicavcov a hmyzu a revitalizáciu biotopov ich výskytu	CHVÚ	SP	PS
1.1.13.	Dosadiť stromové aleje, malé poľné lesíky na poľnohospodárskych pozemkoch s veľkou výmerou bez aktuálneho zastúpenia drevín	CHVÚ	SP	PS
1.1.14.	Vo vybraných stromových alejoch a poľných lesíkoch (potenciálnych a známych hniezdiskách sokola červenonohého) realizovať pastvu	CHVÚ	SP	PS
1.1.15.	Ponechávať solitérne stromy v krajine	CHVÚ	SP	PS
1.1.16.	V prípade potreby vyhlasovať v okolí hniezdisk sokola červenonohého ochranné zóny s cieľom zachovania porastov	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.1.17.	Zapojiť poľovnícke združenia do intenzívnej kontroly dodržiavania právnych predpisov, ako aj do eliminácie vykladania otrávených návnad	CHVÚ	VP	PS

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita	Opatrenie vyplýva zo
1.1.18.	Vypracovať a uviesť do praxe v spolupráci s vedením Slovenskej poľovníckej komory systém odhaľovania a kontroly pytliactva a trávania zveri a dravých vtákov v CHVÚ	CHVÚ	VP	PS
1.1.19.	Zabezpečiť ochranu krkavcovitých vtákov, obmedzenie odlovu rozhodnutím kompetentného orgánu ochrany prírody a na celej ploche CHVÚ okolo existujúcich hniezd vyhlásiť ochranné zóny	CHVÚ	VP	PS
1.1.20.	Podporovať zachovanie existujúcich a aj obnovu havraních kolónií	CHVÚ	VP	PS
1.1.21.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na sokola červenonohého a povoliť ich iba v prípade, ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
1.1.22.	Zabezpečovať inštaláciu nových hniezd a búdok a ich údržbu tak, aby bola zabezpečená dostatočná ponuka hniezd pre sokola červenonohého	CHVÚ	VP	PS
1.1.23.	Celoplošne eliminovať riziko zranení na konštrukciách 22 kV elektrických vedení	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.1.24.	Zabezpečiť každoročný monitoring sokola červenonohého v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
Operatívny cieľ č. 1.2. Obnoviť trávnaté biotopy a zabezpečiť pastvu na všetkých historických hniezdiskách krakle belasej v CHVÚ Dolné Považie				
1.2.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	VP	PS
1.2.2.	Zamedziť rozorávaniu existujúcich trvalých trávnych porastov (TTP), zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.2.3.	Zhodnotiť bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych porastov a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	VP	PS
1.2.4.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerotermných biotopov	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.2.5.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP	PS
1.2.6.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	CHVÚ	SP	PS
1.2.7.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
1.2.8.	Zabezpečiť zníženie podielu výsadby poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka), ktoré nie sú v súlade s ekologickými nárokmi predmetu ochrany	CHVÚ	VP	PS
1.2.9.	Zabezpečiť, aby sa časť strniskových plôch (min. 30 %) po obilninách nerozorávala, po zbere slamy ponechať ich do konca októbra	CHVÚ	SP	PS
1.2.10.	Dosadiť stromové aleje, malé poľné lesíky na poľnohospodárskych pozemkoch s veľkou výmerou bez aktuálneho zastúpenia drevín	CHVÚ	SP	PS
1.2.11.	Ponechávať solitérne stromy v krajine	CHVÚ	SP	PS

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita	Opatrenie vyplýva zo
1.2.12.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na krakľu belasú a povoliť ich iba v prípade, ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.2.13.	Zabezpečovať inštaláciu nových búdok a ich údržbu tak, aby bola zabezpečená dostatočná ponuka hniezd pre krakľu belasú	CHVÚ	VP	PS
1.2.14.	Celoplošne eliminovať riziko zranení na konštrukciách 22 kV elektrických vedení	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
1.2.15.	Zabezpečiť každoročný monitoring populáciu krakle belasej v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
Operatívny cieľ č. 1.3. Zvýšiť a udržať úroveň populácie ľabtušky poľnej aspoň na úrovni 30 párov				
1.3.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	VP	PS
1.3.2.	Zamedziť rozorávaniu existujúcich trvalých trávnych porastov (TTP), zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.3.3.	Zhodnotiť bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych porastov a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	VP	PS
1.3.4.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.3.5.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP	PS
1.3.6.	Zachovávať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	CHVÚ	NP	PS
1.3.7.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	CHVÚ	SP	PS
1.3.8.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
1.3.9.	Zabezpečiť zníženie podielu výsadby poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka), ktoré nie sú v súlade s ekologickými nárokmi predmetu ochrany	CHVÚ	VP	PS
1.3.10.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na ľabtušku poľnú a povoliť ich iba v prípade, ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.3.11.	Zamedzovať úspešnému zarastaniu brehov ťažobných priestorov pre piesky a štrkopiesky, vhodná je periodická kosba týchto biotopov, optimálne v mimohniezdnom období	CHVÚ	VP	PS
1.3.12.	Zabezpečiť každoročný monitoring ľabtušky poľnej v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
Operatívny cieľ č. 1.4. Zabezpečiť, aby rozloha trávnych porastov v CHVÚ neklesla pod 2000 ha a zvýšiť podiel trvalých trávnych porastov v území na 10 % celkovej rozlohy CHVÚ s cieľom obnovy biotopov strakoša kolesára				
1.4.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	VP	PS

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita	Opatrenie vyplýva zo
1.4.2.	Zamedziť rozorávaniu existujúcich trvalých trávnych porastov (TTP), zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.4.3.	Zhodnotiť bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych porastov a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	VP	PS
1.4.4.	V rámci územnoplánovacích a iných plánovacích dokumentov požadovať zachovanie trávnych porastov a vhodnej štruktúry krajiny vrátane medzí a úhorov	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
1.4.5.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerotermy biotopov	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.4.6.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP	PS
1.4.7.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	CHVÚ	VP	PS
1.4.8.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.4.9.	Zabezpečiť zníženie podielu výsadby poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka), ktoré nie sú v súlade s ekologickými nárokmi predmetu ochrany	CHVÚ	VP	PS
1.4.10.	Dosadiť stromové aleje, malé poľné lesíky na poľnohospodárskych pozemkoch s veľkou výmerou bez aktuálneho zastúpenia drevín	CHVÚ	SP	PS
1.4.11.	Vo vybraných stromových alejach a poľných lesíkoch (potenciálnych a známych hniezdiskách sokola červenonohého) realizovať pastvu	CHVÚ	SP	PS
1.4.12.	Ponechávať solitérne stromy v krajine	CHVÚ	SP	PS
1.4.13.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na strakoša kolesára a povoliť ich iba v prípade, ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmet ochrany	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
1.4.14.	Zabezpečiť každoročný monitoring strakoša kolesára v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
Operatívny cieľ č. 2.1. Udržať úroveň populácie kane močiarnej na úrovni aspoň 30 párov				
2.1.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	SP	PS
2.1.2.	Zamedziť rozorávaniu existujúcich trvalých trávnych porastov (TTP), zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
2.1.3.	Zhodnotiť bariéry brániacu vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych porastov a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	SP	PS
2.1.4.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerotermy biotopov	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
2.1.5.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP	PS

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita	Opatrenie vyplýva zo
2.1.6.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	CHVÚ	SP	PS
2.1.7.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
2.1.8.	Zabezpečiť zníženie podielu výsadby poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka), ktoré nie sú v súlade s ekologickými nárokmi predmetu ochrany	CHVÚ	SP	PS
2.1.9.	Zabezpečiť, aby sa časť strniskových plôch (min. 30 %) po obilninách nerozorávala, po zbere slamy ponechať ich do konca októbra	CHVÚ	SP	PS
2.1.10.	Realizovať reštitučné programy obnovy pôvodných potravných zdrojov vybraných druhov drobných zemných cicavcov a hmyzu a revitalizáciu biotopov ich výskytu	CHVÚ	SP	PS
2.1.11.	Zapojiť poľovnícke združenia a Policajný zbor SR do intenzívnej kontroly dodržiavania právnych predpisov, ako aj do eliminácie vykladania otrávených návnad	CHVÚ	SP	PS
2.1.12.	Vypracovať a uviesť do praxe v spolupráci s vedením Slovenskej poľovníckej komory systém odhaľovania a kontroly pytliactva a trávenia zveri a dravých vtákov v CHVÚ	CHVÚ	SP	PS
2.1.13.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na kaňu močiarnu a povoliť ich iba v prípade, ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
2.1.14.	Celoplošne eliminovať riziko zranení na konštrukciách 22 kV elektrických vedení	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
2.1.15.	Zabezpečiť rekultiváciu vybraných zazemnených a odvodnených mokradií	CHVÚ	SP	PS
2.1.16.	Zabezpečiť vhodný vodný režim na periodických mokradiach a jazerách vznikajúcich na v súčasnosti intenzívne poľnohospodársky využívaných plochách	CHVÚ	SP	PS
2.1.17.	Vylúčiť zásahy do hniezdnych biotopov kane močiarnej v čase hniezdenia, vylúčiť prudké zmeny hladiny vôd na rybníkoch a umelých vodných nádržiach s litorálnymi porastami vegetácie	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
2.1.18.	Zabezpečiť dostatočnú rozlohu litorálnych porastov (aspoň 30 %) pri odbahňovaní vodných nádrží	CHVÚ	SP	PS
2.1.19.	Zabezpečiť každoročný monitoring kane močiarnej v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
Operatívny cieľ č. 3.1. Udržať hniezdu populácia d'atľa hnedkavého na priemernej úrovni 35 párov.				
3.1.1.	Zachovávať drevinovou vegetáciu v intravilánoch a ich okolí významnú pre hniezdenie d'atľa hnedkavého	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.1.2.	Dosadiť stromové aleje, malé poľné lesíky na poľnohospodárskych pozemkoch s veľkou výmerou bez aktuálneho zastúpenia drevín	CHVÚ	SP	PS
3.1.3.	Zabezpečiť každoročný monitoring d'atľa hnedkavého v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita	Opatrenie vyplýva zo
Operatívny cieľ č. 3.2. Udržať hniezdnu populáciu rybárika riečneho na priemernej úrovni 15 párov				
3.2.1.	Zabezpečiť rekultiváciu vybraných zazemnených a odvodnených mokradí	CHVÚ	SP	PS
3.2.2.	Eliminovať prípadnú ďalšiu reguláciu vodných tokov a naopak zväziť a zrealizovať renaturalizáciu tokov na vhodných lokalitách	CHVÚ	SP	PS
3.2.3.	Eliminovať výstavbu vodných diel, malých vodných elektrární a protipovodňových úprav vodných tokov, pri ktorých by dochádzalo k deštrukcii prirodzených hlinitých brehov, odstráneniu pobrežnej vegetácie, ako aj k negatívnym zásahom do zloženia a početnosti rýb	CHVÚ	SP	PS
3.2.4.	Zamedziť deštrukcii hniezd ťažobnou aktivitou počas hniezdnej sezóny na štrkoviskách	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.2.5.	Pravidelne (min. každý štvrtý rok) upravovať (zošikmiť) brehy a steny štrkovísk a pieskovní na hniezdných lokalitách	CHVÚ	SP	PS
3.2.6.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na rybárika riečneho a povoliť ich iba v prípade, ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.2.7.	Zabezpečiť každoročný monitoring rybárika riečneho v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
Operatívny cieľ č. 3.3. Udržať hniezdnu populáciu penice jarabej na priemernej úrovni 200 párov				
3.3.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	SP	PS
3.3.2.	Zamedziť rozorávaniu existujúcich trvalých trávnych porastov	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.3.3.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerotermy biotopov	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.3.4.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP	PS
3.3.5.	Zachovávať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	CHVÚ	NP	PS
3.3.6.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	CHVÚ	SP	PS
3.3.7.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.3.8.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na penicu jarabú a povoliť ich iba v prípade, ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.3.9.	Pri rekultiváciách pasienkov je potrebné ponechať kroviny na min. 15 % plochy z celkovej výmery v mozaikovej štruktúre	CHVÚ	SP	PS
3.3.10.	Zabezpečiť každoročný monitoring penice jarabej v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita	Opatrenie vyplýva zo
Operatívny cieľ č. 3.4. Udržať hniezdnu populáciu pipišky chochlatej na priemernej úrovni 100 párov				
3.4.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	SP	PS
3.4.2.	Zamedziť rozorávaniu existujúcich trvalých trávnych porastov (TTP), zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.4.3.	Zhodnotiť bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych porastov a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	SP	PS
3.4.4.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.4.5.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP	PS
3.4.6.	Zachovávať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	CHVÚ	NP	PS
3.4.7.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	CHVÚ	SP	PS
3.4.8.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.4.9.	Zabezpečiť zníženie podielu výsadby poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka), ktoré nie sú v súlade s ekologickými nárokmi predmetu ochrany	CHVÚ	SP	PS
3.4.10.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na pipišku chochlatú a povoliť ich iba v prípade, ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.4.11.	Zabezpečiť každoročný monitoring pipišky chochlatej v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
Operatívny cieľ č. 3.5. Udržať hniezdnu populáciu prepelice poľnej na priemernej úrovni 350 párov				
3.5.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	SP	PS
3.5.2.	Zamedziť rozorávaniu existujúcich trvalých trávnych porastov (TTP), zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.5.3.	Zhodnotiť bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych porastov a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	SP	PS
3.5.4.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.5.5.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP	PS
3.5.6.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	CHVÚ	SP	PS

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita	Opatrenie vyplýva zo
3.5.7.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.5.8.	Zabezpečiť zníženie podielu výsadby poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka), ktoré nie sú v súlade s ekologickými nárokmi predmetu ochrany	CHVÚ	SP	PS
3.5.9.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na prepelicu poľnú a povoliť ich iba v prípade, ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.5.10.	Zabezpečiť pravidelný monitoring prepelice poľnej v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
Operatívny cieľ č. 3.6. Zastaviť pokles populácie príhaviara čiernohlavého v CHVÚ a zvýšiť jeho početnosť o 10 %				
3.6.1.	Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	CHVÚ	SP	PS
3.6.2.	Zamedziť rozorávaniu existujúcich trvalých trávnych porastov	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.6.3.	Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.6.4.	Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	CHVÚ	SP	PS
3.6.5.	Zachovávať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	CHVÚ	NP	PS
3.6.6.	Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	CHVÚ	SP	PS
3.6.7.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.6.8.	Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na penicu jarabú a povoliť ich iba v prípade, ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
3.6.9.	Pri rekultiváciách pasienkov je potrebné ponechať kroviny na min. 15 % plochy z celkovej výmery v mozaikovej štruktúre	CHVÚ	VP	PS
3.6.10.	Zabezpečiť každoročný monitoring príhaviara čiernohlavého v CHVÚ Dolné Považie	CHVÚ	VP	zákon, vyhláška
Operatívny cieľ č. 4.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality				
4.1.1.	Každoročne organizovať exkurzie na lokalitu s pozorovaním vtáctva pre verejnosť	CHVÚ	SP	PS
4.1.2.	Pravidelne organizovať prednášky na všetkých školách v okolitých obciach a aj okresných mestách	CHVÚ	SP	PS
4.1.3.	Vydávať letáky a publikácie o lokalite a pravidelne umiestňovať súvisiace články aj do regionálnych médií.	CHVÚ	SP	PS

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita	Opatrenie vyplýva zo
Operatívny cieľ č. 4.2. Presadzovať extenzívne poľnohospodárske využívanie CHVÚ prostredníctvom spolupráce s vlastníkmi a užívateľmi územia				
4.2.1.	Zhodnotiť bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych porastov a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	SP	PS
4.2.2.	Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	CHVÚ	SP	zákon, vyhláška
4.2.3.	Pravidelne organizovať stretnutia s miestnymi poľnohospodármi za účelom predstavenia možností podpory a vhodných nástrojov na zabezpečenie hospodárenia v súlade s požiadavkami ochrany prírody	CHVÚ	SP	PS
Operatívny cieľ č. 4.3. Zabezpečiť vybudovanie infraštruktúry na pozorovanie vtáctva na jeho významných zhromaždiskách				
4.3.1.	Vybudovať a udržiavať pozorovateľne vtáctva na vhodných lokalitách	CHVÚ	SP	PS
4.3.2.	Vybudovať a udržiavať informačné tabule o význame lokalít pre vtáctvo na vhodných lokalitách	CHVÚ	SP	PS
4.3.3.	Vybudovať fotokryty na fotografovanie vtáctva na vhodných lokalitách bez možného negatívneho dopadu na predmety ochrany	CHVÚ	SP	PS
Operatívny cieľ č. 4.4. Prehodnotiť súčasnú právnu úpravu (vyhláška MŽP SR č. 593/2006 Z. z.) a jej relevantnosť pre ochranu druhov vtáctva v CHVÚ Dolné Považie				
4.4.1.	Zhodnotiť bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych porastov a presadzovať zmeny týchto bariér	CHVÚ	SP	PS
4.4.2.	Aktualizovať zoznam zakázaných činností vo vyhláške 593/2006 Z. z. tak, aby kopíroval relevantné usmernenia a zásady hospodárenia vychádzajúce z programu starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie a doplniť relevantné predmety ochrany	CHVÚ	SP	PS

Realizačné opatrenia

Praktická starostlivosť

Tabuľka č. 41 – Aktivita „Revitalizácia vybraných vodných tokov a mokradných biotopov v CHVÚ Dolné Považie“

1. Názov a kód aktivity	SKCHVU005-01 Revitalizácia vybraných vodných tokov a mokradných biotopov v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	2.1., 3.2.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	2.1.15., 2.1.16., 3.2.1., 3.2.2.,
4. Stručný popis	Revitalizácia vybraného vodného toku alebo mokrade (napr. Žitava alebo Lohotský močiar), významných pre rybárika a kane, ako aj zabezpečenie ochrany poľných mokradí.
5. Aktivity	V rámci aktivity sa plánuje revitalizácia vybraného vodného toku alebo mokrade (napr. Žitava alebo Lohotský močiar), významných pre rybárika a kane, mechanizmy na výkop, odstránenie hrádzí, odvoz zeminy, výrub náletu a podobne. Taktiež sa počíta aj s aktívnou ochranou poľných mokradí, hlavne

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

	prostredníctvom zakladania nových trvalých trávnych porastov v okolí mokradí, náhrady za ujmy na hospodárení, ak bude potrebné v pilotnej schéme, s výstavbou stadiel, terénymi prácami v okolí mokradí a pod.
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	2018 – 2021
9. Realizátor	ŠOP SR, vlastníci, užívatelia pozemkov, občianske združenia aktívne v ochrane prírody,.
10. Odhadované realizačné výdavky/rok	196 000 €/rok (realizácia v rokoch 2018 – 2021)
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy (fakultatívne), verejné zdroje - štátny rozpočet (obligatórne), iné zdroje ⁷
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa z realizácie opatrenia

Tabuľka č. 42 – Aktivita „Rozšírenie trávnych porastov pre vzácne druhy vtáctva v CHVÚ Dolné Považie (strakoš kolesár, krakľa belasá, sokol červenonohý, ľabtuška poľná)“

1. Názov a kód aktivity	SKCHVU005-02 Rozšírenie trávnych porastov pre vzácne druhy vtáctva v CHVÚ Dolné Považie (strakoš kolesár, krakľa belasá, sokol červenonohý, ľabtuška poľná)
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 2.1., 3.4., 3.5.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.2., 1.2.2., 1.3.2., 2.1.2., 3.4.2., 3.5.2.,
4. Stručný popis	Zakladanie nových trvalých trávnych porastov v CHVÚ nevyhnutných pre prežívanie kritériových druhov
5. Aktivity	V rámci tejto aktivity budú zakladané nové trvalé trávne porasty v hodnote cca 200 000 € (vrátane náhrad za obmedzenie bežného obhospodarovania, ak to bude potrebné v pilotnej schéme), ktoré sú nevyhnutné pre zabezpečenie priaznivého stavu kritériových druhov - strakoš kolesár, krakľa, sokol červenonohý, ľabtuška poľná. Bude tiež nutné vypracovanie zmlúv o starostlivosti, zameranie pozemkov, ktoré budú zatrávnené a zabezpečenie materiálu a zariadení na vypracovanie a zrealizovanie náhrad za obmedzenie hospodárenia. Aktivita taktiež zahŕňa náklady na nákup techniky na údržbu trvalých trávnych porastov a hospodárskych zvierat na realizovanie pilotnej schémy.
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	2018 – 2021
9. Realizátor	ŠOP SR, vlastníci, užívatelia pozemkov, občianske združenia aktívne v ochrane prírody,
10. Odhadované realizačné výdavky/rok	50 000 €/rok (realizácia v rokoch 2018 – 2021)
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy (<u>fakultatívne</u>), <u>verejné zdroje</u> - štátny rozpočet (<u>obligatórne</u>), iné zdroje ⁸

⁷ Predpokladá sa zapojenie podnikateľských subjektov alebo mimovládnych organizácií

⁸ Vlastníci, užívatelia pozemkov, občianske združenia aktívne v ochrane prírody,

12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa z realizácie opatrenia
------------------------------------	---

Tabuľka č. 43 – Aktivita „Tvorba hniezdných možností pre sokola červenonohého a krakľu belasú“

1. Názov a kód aktivity	SKCHVU005-03 Tvorba hniezdných možností pre sokola červenonohého a krakľu belasú
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.22., 1.2.13.
4. Stručný popis	Zabezpečenie výroby búdok, ich preprava, nákup výbavy na lezenie, inštalácia búdok. Minimálny počet vyrobených búdok by mal byť 200 kusov, každých 5 rokov je potrebná údržba.
5. Aktivity	Najprv bude nevyhnutné vybrať vhodné lokality na vyvesenie búdok pre sokola červenonohého (je nutné preferovať lokality s historickým výskytom druhu, v blízkosti hniezd krkavcovitých vtákov a v blízkosti trávnych porastov) a pre krakľu belasú. Následne bude nevyhnutné zabezpečiť výrobu a inštaláciu búdok na vybrané lokality. Dlhodobou bude nevyhnutné búdky udržiavať, resp. dopĺňať v prípade ich zničenia.
6. Priorita	Stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	2018 – 2021 výroba búdok vo väčšom rozsahu, následne každých 5 rokov údržba
9. Realizátor	ŠOP SR, občianske združenia aktívne v ochrane prírody
10. Odhadované realizačné výdavky/rok	V rokoch 2018 – 2021 vo výške 3000 €/rok
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy (<u>fakultatívne</u>), <u>verejné zdroje</u> - štátny rozpočet (<u>obligatórne</u>), iné zdroje ⁹
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po ukončení sezóny

Tabuľka č. 44 – Aktivita „Zníženie mortality vtáctva na elektrických vedeniach“

1. Názov a kód aktivity	SKCHVU005-04 Zníženie mortality vtáctva na elektrických vedeniach
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2., 2.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.23, 1.2.14., 2.1.14.
4. Stručný popis	Vytvorenie technických zábran ako na stĺpy elektrického vedenia, tak na samotné vedenia (v prípade potreby). Na realizáciu sú potrebné vysokozdvížne plošiny, rebríky, technika pre práce vo výškach a ostatné potrebné vybavenie.
5. Aktivity	V rámci aktivity bude nevyhnutné zabezpečiť, aby <u>všetky</u> stĺpy elektrických vedení v CHVÚ boli ošetrené zábranami na zníženie rizika mortality. Zároveň bude nevyhnutné monitorovať elektrické vedenia a priorityne ošetriť tie neošetrené stĺpy, kde <u>je riziko zranení sú eneš a mortality, resp. počet zranení, vyššie, resp. Takisto je potrebné</u> monitoringom <u>zistiť lokality zvýšeného výskytu druhov</u>

⁹ Predpokladá sa zapojenie podnikateľských subjektov alebo mimovládnych organizácií

	<p><u>vtáctva, pre ktoré sú elektrické vedenia rizikové. V týchto lokalitách vedenia označiť prvkami na ich zvýraznenie na zníženie rizika mortality, – identifikovať stĺpy s poškodenými zábranami a tie doplniť. Takisto je potrebné monitoringom zistiť kritické miesta, kde bola zaznamenaná mortalita na samotných vedeniach a aj drôty elektrických vedení označiť prvkami, ktoré ich viac zvýraznia a znížia riziko mortality.</u></p> <p>V prípade možnosti zvýšeného financovania tejto aktivity je potrebné zväziť realizáciu umiestnenia kritických úsekov elektrického vedenia pod zem.</p>
6. Priorita	Stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	Priebežne
9. Realizátor	Subjekt prevádzkujúci príslušné elektrické vedenie, ŠOP SR, občianske združenia aktívne v ochrane prírody
10. Odhadované realizačné výdavky/rok	2 000 € / rok ¹⁰
11. Predpokladaný zdroj financovania	<u>Európske štrukturálne a investičné fondy (fakultatívne), verejné zdroje - štátny rozpočet (obligatórne), iné zdroje¹¹</u>
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po ukončení sezóny

Tabuľka č. 45 – Aktivita „Reštitúcia drobných zemných cicavcov na vybrané lokality v CHVÚ Dolné Považie“

1. Názov a kód aktivity	SKCHVU005-05 Reštitúcia drobných zemných cicavcov na vybrané lokality v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 2.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.12., 2.1.10.
4. Stručný popis	Aktivita prispieje k zlepšeniu potravného spektra sokola červenonohého a kane močiarnej a zároveň k celkovému zvýšeniu biodiverzity územia vrátane hmyzu.
5. Aktivity	Na vhodné vytvorené trávne porasty budú reštituované drobné zemné cicavce (napríklad sysle alebo chrčky) z iných lokalít na Slovensku. Samotná reštitúcia bude vyžadovať zabezpečenie zariadení na odchyt a prepravu cicavcov a zariadenia na pobyt v teréne počas úvodnej fázy reštitúcie na starostlivo vybrané lokality, kde bude zabezpečené ich prežívanie. Preto pred samotnou reštitúciou bude potrebné s vlastníkmi alebo užívateľmi daných pozemkov dohodnúť resp. zaistiť formou zmluvnej starostlivosti alebo inou formou dlhodobu vhodnú podmienku pre ich prežívanie.
6. Priorita	Stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	Priebežne
9. Realizátor	ŠOP SR, vlastníci, obhospodarovatelia pozemkov, samospráva, občianske združenia aktívne v ochrane prírody
10. Odhadované realizačné výdavky/rok	10 000 € / rok (roky 2018 – 2021)

¹⁰ Je o priemerné odhadované výdavky, skutočné výdavky budú závisieť najmä od schválených projektov.

¹¹ Predpokladá sa zapojenie distribučných spoločností

Formátované: Písmo: (predvolené)
Arial Narrow

Formátované: Písmo: (predvolené)
Arial Narrow

Formátované: Písmo: (predvolené)
Arial Narrow

Formátované: Písmo: (predvolené)
Tahoma

Formátované: slovenčina

rok	
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy <u>(fakultatívne)</u> , <u>verejné zdroje</u> - štátny rozpočet <u>(obligatórne)</u> , iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa

Tabuľka č. 46 – Aktivita „Tvorba, udržanie a podpora vhodnej krajinnej štruktúry v CHVÚ Dolné Považie“

1. Názov a kód aktivity	SKCHVU005-06 Tvorba, udržanie a podpora vhodnej krajinnej štruktúry v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 2.1., 3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.1., 1.1.2., 1.1.4., 1.1.5., 1.1.6., 1.1.10., 1.1.11., 1.1.13., 1.1.14., 1.1.16., 1.2.1., 1.2.4., 1.2.5., 1.2.7., 1.2.10., 1.2.11., 1.2.12., 1.3.1., 1.3.2., 1.3.4., 1.3.5., 1.3.9., 1.4.1., 1.4.2., 1.4.4., 1.4.6., 1.4.10., 1.4.11., 1.4.12., 2.1.1., 2.1.2., 2.1.5., 2.1.8., 2.1.9., 3.1.1., 3.1.2., 3.2.2., 3.3.1., 3.3.2., 3.3.4., 3.3.9., 3.4.1., 3.3.2., 3.3.3., 3.3.5., 3.5.1., 3.5.2., 3.5.5., 3.6.1., 3.6.2., 3.6.4., 3.6.9.
4. Stručný popis	Aktivita pozostáva z dvoch častí – aktívna podpora a vytváranie stromových alejí a zabezpečenie administratívnej ochrany existujúcej vhodnej krajinnej štruktúry prostredníctvom prípravy stanovísk, štúdií a pod.
5. Aktivity	Bude nevyhnutné zabezpečiť podporu pre existujúce stromové aleje, ale aj aktívne vytvárať nové prostredníctvom ich výsádzania na vhodných lokalitách. Zároveň bude nevyhnutné zabezpečiť ochranu stávajúcej vhodnej krajinnej štruktúry prostredníctvom aktívneho vstupovania do správnych konaní, zámerov EIA, prípravy stanovísk, pozvánok, štúdií a ďalších administratívnych úkonov zameraných na jej zachovanie, ako aj overenia aktuálneho stavu priamo v teréne.
6. Priorita	Stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	Priebežne
9. Realizátor	ŠOP SR, MŽP SR
10. Odhadované realizačné výdavky/rok	2 800 € / rok v prvých rokoch realizácie PS o CHVÚ, následne 200 €/rok
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy <u>(fakultatívne)</u> , <u>verejné zdroje</u> - štátny rozpočet <u>(obligatórne)</u> , iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po ukončení sezóny

Tabuľka č. 47 – Aktivita „Údržba hniezdných lokalít ľabtušky poľnej a rybárika riečneho v CHVÚ Dolné Považie“

1. Názov a kód aktivity	SKCHVU005-07 Údržba hniezdných lokalít ľabtušky poľnej a rybárika riečneho v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	1.3., 3.2.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.3.1., 1.3.2., 1.3.5., 1.3.11., 3.2.1., 3.2.5.
4. Stručný popis	Aktivita pozostáva z dvoch častí – údržba a tvorba hniezdných lokalít ľabtušky poľnej prostredníctvom mechanizácie a údržba a tvorba nových hniezdných podmienok pre rybárika riečneho.

5. Aktivity	Bude nevyhnutné zabezpečiť údržbu existujúcich a tvorbu nových hniezdných lokalít ľabtušky poľnej prostredníctvom mechanizácie (zabezpečiť krovnorezy, kosačky, vozidlá na zemné práce) a zároveň bude nevyhnutné zabezpečiť ochranu stávajúcich vhodných hniezdných lokalít, ako aj aktívne vytvárať nové hniezdne možnosti pre rybárika riečneho prostredníctvom zabezpečenia vhodnej mechanizácie (vozidlá a pomôcky na zemné práce).
6. Priorita	Stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	Priebežne
9. Realizátor	ŠOP SR, vlastníci, obhospodarovatelia pozemkov, občianske združenia aktívne v ochrane prírody
10. Odhadované realizačné výdavky/rok	1 800 € / rok v prvých rokoch realizácie PS o CHVÚ, následne 200 €/rok
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy <u>(fakultatívne)</u> , <u>verejné zdroje</u> - štátny rozpočet <u>(obligatórne)</u> , iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po ukončení sezóny

Monitoring bioty územia

Tabuľka č. 48 – Aktivita „Zabezpečiť každoročný monitoring všetkých predmetov ochrany v CHVÚ Dolné Považie“

1. Názov a kód aktivity	SKCHVU0005-08 Zabezpečiť každoročný monitoring všetkých predmetov ochrany v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 2.1., 3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.24., 1.2.15., 1.3.12., 1.4.14., 2.1.9., 3.1.3., 3.2.7., 3.3.10., 3.4.11., 3.5.10., 3.6.10.,
4. Stručný popis	Každoročný monitoring populácií predmetov ochrany v CHVÚ.
5. Aktivity	V prvých rokoch realizácie bude nevyhnutné realizovať detailný monitoring vtáctva v celom CHVÚ, a to ako kritériových, tak aj ostatných druhov pre celkové vyhodnotenie možných medzidruhových interakcií (napríklad v prípade sokola červenonohého vo vzťahu ku krkavcovitým druhom a hniezdnym príležitostiam). U niektorých druhov bude nutné dohľadať a monitorovať každý hniezdny pár (napr. strakoš kolesár, krakľa belasá, sokol červenonohý) a u niektorých druhov bude nutné monitorovať reprezentatívnu vzorku (napr. pipiška chochlatá, penica jarabá, príhľaviar čiernohlavý). Okrem toho bude v prvých rokoch nevyhnutné v území sledovať aj faktory ovplyvňujúce predmet ochrany (stav biotopov, potravná ponuka, vyrušovanie a iné).
6. Priorita	Vysoká
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	Priebežne
9. Realizátor	ŠOP SR, orgány ochrany prírody, občianske združenia aktívne v ochrane prírody
10. Odhadované realizačné výdavky/rok	Priemerne 7 240 € / rok v prvých rokoch realizácie PS o CHVÚ, kedy bude monitoring detailnejší, následne 1 500 €/rok na

	dlhodobý monitoring na vybraných monitorovacích plochách.
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy (<u>fakultatívne</u>), <u>verejné zdroje</u> - štátny rozpočet (<u>obligatórne</u>), iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po ukončení sezóny v prípade finančnej podpory opatrenia, údaje zapísané do databáz

Regulovanie návštevnosti územia a zvyšovanie povedomia

Tabuľka č. 49 – Aktivita „Zvýšenie povedomia o CHVÚ a vybudovanie turistickej infraštruktúry pre pozorovanie vtáctva v CHVÚ Dolné Považie“

1. Názov a kód aktivity	SKCHVU005-09 Zvýšenie povedomia o CHVÚ a vybudovanie turistickej infraštruktúry pre pozorovanie vtáctva v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	4.1., 4.3.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	4.1.1., 4.1.2., 4.1.3., 4.3.1., 4.3.2., 4.3.3.
4. Stručný popis	Vydanie publikácií (propagačných, ale aj príprava článkov do regionálnych a iných médií), príprava exkurzií, prednášok a podobných podujatí, a tiež na vybudovanie infraštruktúry na vhodne zvolených lokalitách.
5. Aktivity	Budú sa realizovať exkurzie pre verejnosť v rámci CHVÚ pre zvýšenie povedomia o najcennejších lokalitách územia. V rámci realizačného opatrenia sa vytlačia letáky o lokalite a aspoň do regionálnych médií sa pravidelne budú umiestňovať aktuality z územia (hniezdenie, výskyt vzácnych druhov, ochranné úspechy, ale aj zistenie nelegálnych aktivít). Realizovať sa budú prednášky na školách a workshopy, resp. stretnutia s užívateľmi a vlastníkmi pozemkov za účelom zlepšenia hospodárenia tam, kde o takéto stretnutia bude záujem. K zvýšeniu záujmu o územie prispeje aj vybudovanie turistickej infraštruktúry prostredníctvom výstavby troch pozorovateľní vtáctva (cca 45 000 €), 10 informačných tabúl (cca 4 995 €) a vybudovanie troch fotokrytov (cca 15 000 €)
6. Priorita	Nízka až stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2017 – 2046)
9. Realizátor	ŠOP SR, občianske združenia aktívne v ochrane prírody, školy, samosprávy
10. Odhadované realizačné výdavky/rok	V roku 2018 – 2022 cena priemerne 10 465 € /rok (vybudovanie turistickej infraštruktúry), neskôr priemerne 500 € / rok na zvýšenie povedomia o území a údržba turistickej infraštruktúry
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy (<u>fakultatívne</u>), <u>verejné zdroje</u> - štátny rozpočet (<u>obligatórne</u>), iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Záverečná správa po ukončení sezóny

Usmernenie hospodárenia v území a zosúladenie protichodných záujmov

Tabuľka č. 50 – Aktivita „Návrh a presadzovanie agroenvironmentálnych schém na ochranu sokola červenonohého v CHVÚ Dolné Považie“

1. Názov a kód aktivity	SKCHVU005-10 Návrh a presadzovanie agroenvironmentálnych schém na ochranu sokola červenonohého v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.9.
4. Stručný popis	Návrh agroenvironmentálnej schémy, ktorá po zatrávení pozemkov a pilotnom odskúšaní hospodárenia na týchto pozemkoch, zabezpečí dlhodobé udržateľné hospodárenie na trávnych porastoch vhodnou formou.
5. Aktivity	Príprava podkladov, štúdií na základe výsledkov monitoringu a iného zberu údajov, komunikácia s vlastníkmi a užívateľmi, dotknutými úradmi príprava stanovísk, pozvánok a stretnutí za účelom vytvorenia takej schémy v rámci priamych platieb, ktorá v nížinnej krajine zabezpečí atraktívne podmienky hospodárenia na pôde pre farmárov zároveň vhodné pre predmety ochrany v CHVÚ (a aj v iných územiach). V súčasnosti takáto schéma v priamych platbách úplne absentuje, čoho dôsledkom je prudký pokles biodiverzity obzvlášť v nížinnej krajine.
6. Priorita	Stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	Priebežne
9. Realizátor	ŠOP SR, MŽP SR, MPRV SR.
10. Odhadované realizačné výdavky/rok	2 200 – 3 200 € / rok v prvých rokoch realizácie PS o CHVÚ
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy (<u>fakultatívne</u>), <u>verejné zdroje</u> - štátny rozpočet (<u>obligatórne</u>), iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Správa po ukončení kalendárneho roku

Tabuľka č. 51 – Aktivita „Zámeny pozemkov pre potreby optimalizácie podmienok pre ochranu prírody v CHVÚ Dolné Považie“

1. Názov a kód aktivity	SKCHVU005-11 Zámeny pozemkov pre potreby optimalizácie podmienok pre ochranu prírody v CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 2.1., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6., 4.2.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.8., 1.2.7., 1.3.8., 1.4.8., 2.1.7., 3.3.7., 3.4.8., 3.5.7., 3.6.7., 4.2.2.
4. Stručný popis	Technické vybavenie na prípravu stanovísk, podkladov, pozvánok, dokumentácie k zámenným zmluvám a pozemkom a zariadenia pre geometrické vymernie zamieňaných pozemkov a vypracovanie potrebnej dokumentácie. Cieľom je zefektívniť ochranu prírody v CHVÚ tak, aby sa minimalizovali obmedzenia súkromných vlastníkov a užívateľov pozemkov. Niektoré opatrenia môžu obmedziť bežné obhospodarovanie pozemkov. V prípade, že dotknutý vlastník bude mať záujem o zámenu a bude k dispozícii pozemok na zámenu, realizačné opatrenie by malo vytvoriť vhodné podmienky k realizácii zámeny.
5. Aktivity	Pozemky sa zamieňajú v prípade záujmu vlastníkov alebo v prípade, že sa realizujú pozemkové úpravy, preto by sa v danom

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

	katastri malo prioritne zväziť umiestnenie štátnych pozemkov do CHVÚ. V rámci opatrenia sa okrem jednaní s vlastníkmi predpokladá príprava zámenných zmlúv, zabezpečenie zamerania pozemkov a iné súvisiace aktivity.
6. Priorita	Stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ a okolie
8. Obdobie realizácie	Priebežne
9. Realizátor	ŠOP SR, MŽP SR, MPRV SR
10. Odhadované realizačné výdavky/rok	Priemerne 2 540 € / rok začiatkom realizácie aktivity v rokoch s najväčším dôrazom na vysporiadanie vlastníctva (kde o to bude záujem) na lokalitách s prioritou ochrany prírody, následne 500 €/rok.
11. Predpokladaný zdroj financovania	Verejné zdroje - štátny rozpočet (obligatórne), iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Správa po ukončení kalendárneho roku

Tabuľka č. 52 – Aktivita „Zvýšenie kontrolnej činnosti v oblasti ochrany prírody“

1. Názov a kód aktivity	SKCHVU005-12 Zvýšenie kontrolnej činnosti v oblasti ochrany prírody
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 1.2., 1.3., 1.4., 2.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5., 3.6.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.9., 1.1.21., 1.2.12., 1.3.10., 1.4.13., 2.1.13., 3.2.6., 3.3.8., 3.4.10., 3.5.9., 3.6.8.
4. Stručný popis	Príprava rozhodnutí, podkladov, štúdií na základe výsledkov monitoringu, kontrola dodržiavania podmienok rozhodnutí, platných právnych predpisov na úseku ochrany prírody v území.
5. Aktivity	Bude sa predovšetkým klásť dôraz na to, aby nedochádzalo k priamej likvidácii biotopov vtáctva (resp. priamo vtákov), alebo nepriamemu ohrozeniu biotopov vtáctva (pri plánovaní zámerov a následných investíciách). Za týmto účelom budú realizované kontroly v samotnom CHVÚ a budú pripravované stanoviská, podklady, podnety a súvisiace dokumenty.
6. Priorita	Stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ
8. Obdobie realizácie	Priebežne v celom období platnosti programu starostlivosti (2017 – 2046)
9. Realizátor	ŠOP SR
10. Odhadované realizačné výdavky/rok	Priemerne 1 800 €/rok v prvých rokoch realizácie PS o CHVÚ, následne 500 €/rok.
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy (fakultatívne), verejné zdroje - štátny rozpočet (obligatórne), iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Správa po ukončení kalendárneho roku, resp. záverečná správa.

Tabuľka č. 53 – Aktivita „Prehodnotenie súčasnej právnej úpravy (vyhláška MŽP SR č. 593/2006 Z. z.) a jej relevantnosti pre ochranu druhov vtáctva v CHVÚ Dolné Považie a pravidelná aktualizácia Programu starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie“

1. Názov a kód aktivity	SKCHVU005-13 Prehodnotenie súčasnej právnej úpravy (vyhláška MŽP SR č. 593/2006 Z. z.) a jej relevantnosti pre ochranu druhov vtáctva v CHVÚ Dolné Považie a pravidelná aktualizácia Programu starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie
2. Príslušný operatívny cieľ	4.4.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	4.4.2.
4. Stručný popis	V rámci aktivity sa vyhodnotí a v prípade potreby vypracuje návrh nového právneho predpisu ktorý by prispel k naplneniu cieľov ochrany v CHVÚ.
5. Aktivity	Do troch rokov od schválenia PS o CHVÚ sa zhodnotí, či je potrebné aktualizovať zoznam zakázaných činností v CHVÚ, upraviť hranice (niektoré územia pričleniť, iné odčleniť), či je potrebné pridať/upraviť predmety ochrany v CHVÚ Dolné Považie a v prípade potreby sa za týmto účelom pripraví návrh nariadenia vlády SR (do roku 2021). Zároveň sa bude v pravidelných 5 ročných intervaloch hodnotiť účinnosť PS o CHVÚ a v prípade potreby sa aktualizuje.
6. Priorita	Stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ a okolie
8. Obdobie realizácie	Priebežne
9. Realizátor	ŠOP SR, MŽP SR
10. Odhadované realizačné výdavky/rok	Priemerne 600 € / rok v rokoch realizácie
11. Predpokladaný zdroj financovania	Štátny rozpočet, iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Správa po ukončení kalendárneho roku

Tabuľka č. 54 – Aktivita „Vytvorenie pilotného projektu dohľadu nad dodržiavaním predpisov na úseku ochrany prírody v spolupráci s ochranárskymi a poľovníckymi organizáciami“

1. Názov a kód aktivity	SKCHVU005-14 Vytvorenie pilotného projektu dohľadu nad dodržiavaním predpisov na úseku ochrany prírody v spolupráci s ochranárskymi a poľovníckymi organizáciami
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 2.1.
3. Príslušné opatrenie pre druhy	1.1.17., 1.1.18., 2.1.11., 2.1.12.
4. Stručný popis	Vytvorenie pilotného projektu dohľadu nad dodržiavaním právnych predpisov na úseku ochrany prírody v spolupráci s ochranárskymi a poľovníckymi organizáciami (t.j. kontrola pyliactva, vystreľovania hniezd, vykladania otrávených návnad v spolupráci

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

	uvedených subjektov).
5. Aktivity	Bude vytvorený pilotný systém dodržiavania predpisov ochrany prírody a poľovnej zveri za súčinnosti organizácií aktívnych v ochrane prírody a príslušných poľovných združení, prípadne ďalších organizácií.
6. Priorita	Stredná
7. Miesto realizácie	CHVÚ a okolie
8. Obdobie realizácie	2018 - 2021
9. Realizátor	ŠOP SR, MŽP SR, MPRV SR
10. Odhadované realizačné výdavky/rok	Priemerne 10 000 € / rok (v rokoch 2018 – 2021)
11. Predpokladaný zdroj financovania	Európske štrukturálne a investičné fondy <u>(fakultatívne)</u> , <u>verejné zdroje</u> - štátny rozpočet <u>(obligatórne)</u> , iné zdroje
12. Spôsob vyhodnotenia realizácie	Správa po ukončení kalendárneho roku

Tabuľka č. 55. Súhrnný prehľad realizačných aktivít a predpokladaných výdavkov programu starostlivosti (roky 2018 – 2033)

Kód aktivity	Názov aktivity	Rok realizácie aktivity (suma v €)															
		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
SKCHVU005-01	Revitalizácia vybraných vodných tokov a mokradných biotopov v CHVÚ Dolné Považie	196000	196000	196000	196000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU005-02	Rozšírenie trávnych porastov pre vzácne druhy vtáctva v CHVÚ Dolné Považie (strakoš kolesár, krakľa belasá, sokol červenonohý, ľabtuška poľná)	50000	50000	50000	50000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU005-03	Tvorba hniezdnych možností pre sokola červenonohého a krakľu belasú	3000	3000	3000	3000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU005-04	Zníženie mortality vtáctva na elektrických vedeniach	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
SKCHVU005-05	Reštitúcia drobných zemných cicavcov na vybrané lokality v CHVÚ Dolné Považie	10000	10000	10000	10000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU005-06	Udržanie a podpora vhodnej krajinskej štruktúry v CHVÚ Dolné Považie	3400	2400	2400	2400	3400	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
SKCHVU005-07	Udržba hniezdnych lokalít ľabtušky poľnej a rybárika riečného v CHVÚ Dolné Považie	1800	1800	1800	1800	1800	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
SKCHVU005-08	Zabezpečiť každoročný monitoring všetkých predmetov ochrany v CHVÚ Dolné Považie	7200	7200	7200	7200	7400	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500
SKCHVU005-09	Zvýšenie povedomia o CHVÚ a vybudovanie turistickej infraštruktúry pre pozorovanie vtáctva v CHVÚ Dolné Považie	11065	11065	11065	11065	8065	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
SKCHVU005-10	Návrh a presadzovanie agroenvironmentálnych schém na ochranu sokola červenonohého v CHVÚ Dolné Považie	2200	2200	2200	2200	3200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU005-11	Zámeny pozemkov pre potreby optimalizácie podmienok pre ochranu prírody v CHVÚ Dolné Považie	2500	2600	2600	2600	2400	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
SKCHVU005-12	Zvýšenie kontrolnej činnosti v oblasti ochrany prírody	1800	1800	1800	1800	1800	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
SKCHVU005-13	Prehodnotenie súčasnej právnej úpravy (vyhláška MŽP SR č. 593/2006 Z. z.) a jej relevantnosti pre ochranu druhov vtáctva v CHVÚ Dolné Považie a pravidelná aktualizácia Programu starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie	600	600	600	600	600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU005-14	Vytvorenie pilotného projektu dohľadu nad dodržiavaním predpisov na úseku ochrany prírody v spolupráci s ochranárskymi a poľovníckymi organizáciami	10000	10000	10000	10000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	301 965	300 665	300 665	300 665	30 665	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400

Tabuľka č. 56. Súhrnný prehľad realizačných aktivít a predpokladaných výdavkov programu starostlivosti (roky 2034 – 2047)

Kód aktivity	Názov aktivity	Rok realizácie aktivity (suma v €)														
		2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2018-47
SKCHVU005-01	Revitalizácia vybraných vodných tokov a mokradných biotopov v CHVÚ Dolné Považie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	784 000
SKCHVU005-02	Rozšírenie trávnych porastov pre vzácne druhy vtáctva v CHVÚ Dolné Považie (strakoš kolesár, krakľa belasá, sokol červenonohý, ľabtuška poľná)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	200 000
SKCHVU005-03	Tvorba hniezdnych možností pre sokola červenonohého a krakľu belasú	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12 000
SKCHVU005-04	Zníženie mortality vtáctva na elektrických vedeniach	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	60 000
SKCHVU005-05	Reštitúcia drobných zemných cicavcov na vybrané lokality v CHVÚ Dolné Považie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40 000
SKCHVU005-06	Udržanie a podpora vhodnej krajinej štruktúry v CHVÚ Dolné Považie	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	19 000
SKCHVU005-07	Údržba hniezdnych lokalít ľabtušky poľnej a rybárika riečneho v CHVÚ Dolné Považie	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	14 000
SKCHVU005-08	Zabezpečiť každoročný monitoring všetkých predmetov ochrany v CHVÚ Dolné Považie	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	1500	73 700
SKCHVU005-09	Zvýšenie povedomia o CHVÚ a vybudovanie turistickej infraštruktúry pre pozorovanie vtáctva v CHVÚ Dolné Považie	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	64 825
SKCHVU005-10	Návrh a presadzovanie agroenvironmentálnych schém na ochranu sokola červenonohého v CHVÚ Dolné Považie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12 000
SKCHVU005-11	Zámeny pozemkov pre potreby optimalizácie podmienok pre ochranu prírody v CHVÚ Dolné Považie	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	25 200
SKCHVU005-12	Zvýšenie kontrolnej činnosti v oblasti ochrany prírody	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	21 500
SKCHVU005-13	Prehodnotenie súčasnej právnej úpravy (vyhláška MZP SR č. 593/2006 Z. z.) a jej relevantnosti pre ochranu druhov vtáctva v CHVÚ Dolné Považie a pravidelná aktualizácia Programu starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3 000
SKCHVU005-14	Vytvorenie pilotného projektu dohľadu nad dodržiavaním predpisov na úseku ochrany prírody v spolupráci s ochranárskymi a poľovníckymi organizáciami	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40 000
	Spolu	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	1 369 225

Tabuľka č. 57 Prehľad odhadovaných výdavkov na realizáciu programu starostlivosti a predpokladaných zdrojov financovania (roky 2018 – 2033)

Zdroj financovania	Rok realizácie programu starostlivosti / suma v €															
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
ŠOP SR vlastné zdroje	0	0	0	0	0	680	680	680	680	680	680	680	680	680	680	680
SOP SR rozpočet	0	0	0	0	0	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720
Európske štrukturálne a investičné fondy ¹²	299 565	298 665	298 665	298 665	28 665	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iné zdroje ¹³	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Spolu	301 565	300 665	300 665	300 665	30 665	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400

Tabuľka č. 58 Prehľad odhadovaných výdavkov na realizáciu programu starostlivosti a predpokladaných zdrojov financovania (roky 2033 – 2047)

Zdroj financovania	Rok realizácie programu starostlivosti / suma v €														
	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2018 - 47
ŠOP SR vlastné zdroje	680	680	680	680	680	680	680	680	680	680	680	680	680	680	17 000
SOP SR rozpočet	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720	68 000
Európske štrukturálne a investičné fondy ¹²	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 224 225
Iné zdroje ¹³	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	60 000
Spolu	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400	1 369 225

¹² Vrátane spolufinancovania zo štátneho rozpočtu a oprávnených žiadateľov

¹³ Ide napr. o finančný nástroj EÚ LIFE a ďalšie nešpecifikované zdroje, vrátane súkromných

4. SPÔSOB VYHODNOCOVANIA PLNENIA PROGRAMU STAROSTLIVOSTI

Tabuľka č. 59. Zoznam dlhodobých a operatívnych cieľov a opatrení programu starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie, ich indikátorov a spôsobov overenia

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
Dlhodobé ciele			
1. Zlepšiť súčasný nepriaznivý stav druhov sokol červenonohý, krakľa belasá, ľabtuška poľná, strakoš kolesár na priaznivý stav priemerný	Kategória priaznivého stavu	Pravidelné vyhodnotenie priaznivého stavu (raz za 5 rokov)	Plní sa / neplní sa
2. Udržať priaznivý stav kane močiarnej v kategórii A priaznivého stavu	Kategória priaznivého stavu	Pravidelné vyhodnotenie priaznivého stavu (raz za 5 rokov)	Plní sa / neplní sa
3. Udržať priaznivý stav druhov ďateľ hnedkavý, rybárik riečny, penica jarabá, pipiška chochlatá, prepelica poľná a príhľaviar čiernohlavý v kategórii B priaznivého stavu	Kategória priaznivého stavu	Pravidelné vyhodnotenie priaznivého stavu (raz za 5 rokov)	Plní sa / neplní sa
4. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva	Počet návštevníkov lokality (prichádzajúcich za účelom jej spoznania)	Monitoring návštevníkov raz ročne	Plní sa (ak rastie) / Neplní sa (ak stagnuje či klesá)
Operatívne ciele			
1.1. Zvýšiť populáciu sokola červenonohého na úroveň aspoň 3 párov	Počet hniezdných párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.2. Obnoviť trávnaté biotopy a zabezpečiť pastvu na všetkých historických hniezdiskách krakle belasej v CHVÚ Dolné Považie	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.3. Zvýšiť a udržať úroveň populácie ľabtušky poľnej aspoň na úrovni 30 párov	Počet hniezdných párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.4. Zabezpečiť, aby rozloha trávnych porastov v CHVÚ neklesla pod 2000 ha a zvýšiť podiel trvalých trávnych porastov v území na 10 % celkovej rozlohy CHVÚ s cieľom obnovy biotopov strakoša kolesára	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
2.1. Udržať úroveň populácie kane močiarnej na úrovni aspoň 30 párov	Počet hniezdných párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.1. Udržať hniezdnú populáciu ďatľa hnedkavého na priemernej úrovni 35 párov	Počet hniezdných párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.2. Udržať hniezdnú populáciu rybárika riečneho na priemernej úrovni 15 párov	Počet hniezdných párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.3. Udržať hniezdnú populáciu penice jarabej na priemernej úrovni 200 párov	Počet hniezdných párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.4. Udržať hniezdnú populáciu pipišky chochlatej na priemernej úrovni 100 párov	Počet hniezdných párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.5. Udržať hniezdnú populáciu prepelice poľnej na priemernej úrovni 350 párov	Počet hniezdných párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
3.6. Zastaviť pokles populácie pihľaviara čiernohlavého v CHVÚ a zvýšiť jeho početnosť o 10 %	Počet hniezdnych párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
4.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality	Počet návštevníkov lokality (prichádzajúcich za účelom jej spoznania)	Monitoring návštevníkov raz ročne	Plní sa (ak rastie) / Neplní sa (ak stagnuje či klesá)
4.2. Presadzovať extenzívne poľnohospodárske využívanie CHVÚ prostredníctvom spolupráce s vlastníkmi a užívateľmi územia	Počet rokovaní	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa / Neplní sa
4.3. Zabezpečiť vybudovanie infraštruktúry na pozorovanie vtáctva na jeho významných zhrmaždiskách	Počet vybudovaných zariadení	Záverečné správy z realizačného projektu	Plní sa / Neplní sa
4.4. Prehodnotiť súčasnú právnu úpravu (vyhláška MŽP SR č. 593/2006 Z. z.) a jej relevantnosť pre ochranu druhov vtáctva v CHVÚ Dolné Považie	Schválená úprava vyhlášky (nariadenia vlády) v prípade potreby	Zmeny zákazov vo vyhláške (nariadení vlády) v prípade potreby	Plní sa / neplní sa
Opatrenia			
1.1.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.1.2. Zamedziť rozorávaniu existujúcich trvalých trávnych porastov (TTP), zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.1.3. Zhodnotiť bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych porastov a presadzovať zmeny týchto bariér	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
1.1.4. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.1.5. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.1.6. Zachovávať nespvenené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.1.7. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) v CHVÚ zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.1.8. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	Počet zámenných zmlúv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
1.1.9. V potravných biotopoch uplatňovať v maximálnom možnom rozsahu agroenvironmentálne schémy so špecifickým programom pre sokola červenonohého a požadovať presadenie tejto schémy	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.1.10. Zabezpečiť zníženie podielu výsadby poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka), ktoré nie sú v súlade s ekologickými nárokmi predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
1.1.11. Zabezpečiť, aby sa časť strniskových plôch (min. 30 %) po obilninách nerozorávala, po zbere slamy ich ponechať do konca októbra	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.1.12. Realizovať reštitučné programy obnovy pôvodných potravných zdrojov vybraných druhov drobných zemných cicavcov a hmyzu a revitalizáciu biotopov ich výskytu	Počet lokalít s reštituovanými populáciami druhov	Záverečná sprava realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
1.1.13. Dosadiť stromové aleje, malé poľné lesíky na poľnohospodárskych pozemkoch s veľkou výmerou bez aktuálneho zastúpenia drevín	Počet vysadených stromov	Záverečná sprava realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
1.1.14. Vo vybraných stromových alejach a poľných lesíkoch (potenciálnych a známych hniezdiskách sokola červenonohého) realizovať pastvu	Počet stanovísk a rozhodnutí, počet lokalít s obnovenou pastvou	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP, záverečná sprava realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
1.1.15. Ponechávať solitérne stromy v krajine	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.1.16. V prípade potreby vyhlasovať v okolí hniezdisk sokola červenonohého ochranné zóny s cieľom zachovania porastov	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.1.17. Zapojiť poľovnícke združenia do intenzívnej kontroly dodržiavania právnych predpisov, ako aj do eliminácie vykladania otrávených návnad	Počet kontrol v CHVÚ	Záznamy z kontroly	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.1.18. Vypracovať a uviesť do praxe v spolupráci s vedením Slovenskej poľovníckej komory systém odhaľovania a kontroly pytliactva a trávenia zveri a dravých vtákov v CHVÚ	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
1.1.19. Zabezpečiť ochranu krkavcovitých vtákov, obmedzenie odlovu rozhodnutím kompetentného orgánu ochrany prírody a na celej ploche CHVÚ okolo existujúcich hniezd vyhlásiť ochranné zóny	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.1.20. Podporovať zachovanie existujúcich a aj obnovu havraních kolónií	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.1.21. Dôsledne posúdiť zábery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na sokola červenonohého a povoliť ich iba v prípade, ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.1.22. Zabezpečovať inštaláciu nových hniezd a búdok a ich údržbu tak, aby bola zabezpečená dostatočná ponuka hniezd pre sokola červenonohého	Počet vyvesených a udržiavaných búdok	Záverečná sprava realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
1.1.23. Celoplošne eliminovať riziko zranení na konštrukciách 22 kV elektrických vedení	Dĺžka vedení bez zábran proti sadaniu / kolíziám vtáctva	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa (ak dĺžka klesá) / neplní sa (ak dĺžka stagnuje alebo rastie)
1.1.24. Zabezpečiť každoročný monitoring sokola červenonohého v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
1.2.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.2.2. Zamedziť rozorávaniu existujúcich trvalých trávnych porastov (TTP), zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.2.3. Zhodnotiť bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych porastov a presadzovať zmeny týchto bariér	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
1.2.4. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermých biotopov	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
1.2.5. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.2.6. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) v CHVÚ zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.2.7. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	Počet zámenných zmlúv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
1.2.8. Zabezpečiť zníženie podielu výsadby poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka), ktoré nie sú v súlade s ekologickými nárokmi predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.2.9. Zabezpečiť, aby sa časť strniskových plôch (min. 30 %) po obilninách nerozorávala, po zbere slamy ponechať ich do konca októbra	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.2.10. Dosadiť stromové aleje, malé poľné lesíky na poľnohospodárskych pozemkoch s veľkou výmerou bez aktuálneho zastúpenia drevín	Počet vysadených stromov	Záverečná sprava realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
1.2.11. Ponechávať solitérne stromy v krajine	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.2.12. Dôsledne posúdiť zábery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na krakľu belasú a povoliť ich iba v prípade, ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.2.13. Zabezpečovať inštaláciu nových búdok a ich údržbu tak, aby bola zabezpečená dostatočná ponuka hniezd pre krakľu belasú	Počet vyvesených a udržiavaných búdok	Záverečná sprava realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
1.2.14. Celoplošne eliminovať riziko zranení na konštrukciách 22 kV elektrických vedení	Dĺžka vedení bez zábran proti sadaniu / kolíziám vtáctva	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa (ak dĺžka klesá) / neplní sa (ak dĺžka stagnuje alebo rastie)
1.2.15. Zabezpečiť každoročný monitoring populáciu krakle belasej v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku)

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
			aktuálne dáta)
1.3.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.3.2. Zamedziť rozorávaniu existujúcich trvalých trávnych porastov (TTP), zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.3.3. Zhodnotiť bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych porastov a presadzovať zmeny týchto bariér	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
1.3.4. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.3.5. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.3.6. Zachovávať nespevnené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.3.7. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) v CHVÚ zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.3.8. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	Počet zámenných zmlúv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
1.3.9. Zabezpečiť zníženie podielu výsadby poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka), ktoré nie sú v súlade s ekologickými nárokmi predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.3.10. Dôsledne posúdiť zábery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na ľabtušku poľnú a povoliť ich iba v prípade, ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.3.11. Zamedzovať sukcesnému zarastaniu brehov ťažobných priestorov pre piesky a štrkopiesky, vhodná je periodická kosba týchto biotopov, optimálne v mimohniezdnom období	Rozloha udržiavaného biotopu	Záverečná správa z realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
1.3.12. Zabezpečiť každoročný monitoring ľabtušky poľnej v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
1.4.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.4.2. Zamedziť rozorávaniu existujúcich trvalých trávnych porastov (TTP), zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %			
1.4.3. Zhodnotiť bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych porastov a presadzovať zmeny týchto bariér	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
1.4.4. V rámci územnoplánovacích a iných plánovacích dokumentov požadovať zachovanie trávnatých porastov a vhodnej štruktúry krajiny vrátane medzí a úhorov	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.4.5. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermých biotopov	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.4.6. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.4.7. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) v CHVÚ zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.4.8. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	Počet zámenných zmlúv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
1.4.9. Zabezpečiť zníženie podielu výsadby poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka), ktoré nie sú v súlade s ekologickými nárokmi predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.4.10. Dosadiť stromové aleje, malé poľné lesíky na poľnohospodárskych pozemkoch s veľkou výmerou bez aktuálneho zastúpenia drevín	Počet vysadených stromov	Záverečná správa realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
1.4.11. Vo vybraných stromových alejach a poľných lesíkoch (potenciálnych a známych hniezdiskách sokola červenonohého) realizovať pastvu	Počet stanovísk a rozhodnutí, počet lokalít s obnovenou pastvou	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP, záverečná správa realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
1.4.12. Ponechávať solitérne stromy v krajine	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.4.13. Dôsledne posúdiť zábery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na strakoša kolesára a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
1.4.14. Zabezpečiť každoročný monitoring strakoša kolesára v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
2.1.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
2.1.2. Zamedziť rozorávaniu existujúcich	Rozloha trvalých trávnych	Každoročné	Plní sa / neplní sa

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
trvalých trávnych porastov (TTP), zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	porastov	zhodnotenie po hniezdnej sezóne	
2.1.3. Zhodnotiť bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych porastov a presadzovať zmeny týchto bariér	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
2.1.4. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
2.1.5. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
2.1.6. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) v CHVÚ zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
2.1.7. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	Počet zámenných zmlúv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
2.1.8. Zabezpečiť zníženie podielu výsadby poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka), ktoré nie sú v súlade s ekologickými nárokmi predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
2.1.9. Zabezpečiť, aby sa časť strniskových plôch (min. 30 %) po obilninách nerozorávala, po zbere slamy ponechať ich do konca októbra	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
2.1.10. Realizovať reštitučné programy obnovy pôvodných potravných zdrojov vybraných druhov drobných zemných cicavcov a hmyzu a revitalizáciu biotopov ich výskytu	Počet lokalít s reštituovanými populáciami druhov	Záverečná správa realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
2.1.11. Zapojiť poľovnícke združenia a Policajný zbor SR do intenzívnej kontroly dodržiavania právnych predpisov, ako aj do eliminácie vykladania otrávených návnad	Počet kontrol v CHVÚ	Záznamy z kontroly	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
2.1.12. Vypracovať a uviesť do praxe v spolupráci s vedením Slovenskej poľovníckej komory systém odhaľovania a kontroly pytlíactva a trávenia zveri a dravých vtákov v CHVÚ	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
2.1.13. Dôsledne posúdiť zábery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na kaňu močiarnu a povoliť ich iba v prípade, ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
2.1.14. Celoplošne eliminovať riziko zranení na konštrukciách 22 kV elektrických vedení	Dĺžka vedení bez zábran proti sadaniu / kolíziám vtáctva	Zhodnotenie raz za päť rokov	Plní sa (ak dĺžka klesá) / neplní sa (ak dĺžka stagnuje alebo rastie)
2.1.15. Zabezpečiť rekultiváciu vybraných zazemnených a odvodnených mokradí na miestach	Rozloha rekultivovaných mokradí	Záverečná správa z realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
2.1.16. Zabezpečiť vhodný vodný režim na periodických mokradiach a jazerách	Rozloha mokradí s vhodným režimom	Záverečná správa z realizačného	Plní sa / neplní sa

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
vznikajúcich na v súčasnosti intenzívne poľnohospodársky využívaných plochách		projektu	
2.1.17. Vylúčiť zásahy do hniezdnych biotopov kane močiarnej v čase hniezdenia, vylúčiť prudké zmeny hladiny vôd na rybníkoch a umelých vodných nádržiach s litorálnymi porastmi vegetácie	Počet stanovisk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
2.1.18. Zabezpečiť dostatočnú rozlohu litorálnych porastov (aspoň 30 %) pri odbahňovaní vodných nádrží	Počet stanovisk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
2.1.19. Zabezpečiť každoročný monitoring kane močiarnej v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
3.1.1. Zachovávať drevinovú vegetáciu v intravilánoch a ich okolí významnú pre hniezdenie ďatľa hnedkavého	Počet stanovisk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.1.2. Dosadiť stromové aleje, malé poľné lesíky na poľnohospodárskych pozemkoch s veľkou výmerou bez aktuálneho zastúpenia drevín	Počet vysadených stromov	Záverečná sprava realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
3.1.3. Zabezpečiť každoročný monitoring ďatľa hnedkavého v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
3.2.1. Zabezpečiť rekultiváciu vybraných zazemnených a odvodnených mokradí	Rozloha rekultivovaných mokradí	Záverečná sprava z realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
3.2.2. Eliminovať prípadnú ďalšiu reguláciu vodných tokov a naopak zväziť a zrealizovať renaturalizáciu tokov na vhodných lokalitách	Počet stanovisk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.2.3. Eliminovať výstavbu vodných diel, malých vodných elektrární a protipovodňových úprav vodných tokov, pri ktorých by dochádzalo k deštrukcii prirodzených hlinitých brehov, odstráneniu pobrežnej vegetácie, ako aj k negatívnym zásahom do zloženia a početnosti rýb	Počet stanovisk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.2.4. Zamedziť deštrukcii hniezd ťažobnou aktivitou počas hniezdnej sezóny na štrkoviskách	Počet stanovisk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.2.5. Pravidelne (min. každý štvrtý rok) upravovať (zošíkmiť) brehy a steny štrkovísk a pieskových na hniezdnych lokalitách	Dĺžka obnovených stien	Záverečná sprava z realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
3.2.6. Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na rybáriku riečného a povolíť ich iba v prípade, ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovisk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.2.7. Zabezpečiť každoročný monitoring rybárika riečného v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
3.3.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po	Plní sa / neplní sa

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
		hniezdnej sezóny	
3.3.2. Zamedziť rozorávaniu existujúcich trvalých trávnych porastov	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.3.3. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermnych biotopov	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.3.4. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.3.5. Zachovávať nespvenené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.3.6. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) v CHVÚ zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.3.7. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	Počet zámenných zmlúv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
3.3.8. Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na penicu jarabú a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.3.9. Pri rekultiváciách pasienkov je potrebné ponechať kroviny na min. 15 % plochy z celkovej výmery v mozaikovej štruktúre	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.3.10. Zabezpečiť každoročný monitoring penice jarabej v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
3.4.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.4.2. Zamedziť rozorávaniu existujúcich trvalých trávnych porastov (TTP), zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.4.3. Zhodnotiť bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych porastov a presadzovať zmeny týchto bariér	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
3.4.4. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermnych biotopov	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.4.5. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.4.6. Zachovávať nespvenené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.4.7. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) zabezpečiť v súčinnosti s	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov,	Plní sa / neplní sa

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany		organizácie OP	
3.4.8. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	Počet zámenných zmlúv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
3.4.9. Zabezpečiť zníženie podielu výsadby poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka), ktoré nie sú v súlade s ekologickými nárokmi predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.4.10. Dôsledne posúdiť zábery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na pipišku chochlatú a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.4.11. Zabezpečiť každoročný monitoring pipišky chochlatej v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
3.5.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.5.2. Zamedziť rozorávaniu existujúcich trvalých trávnych porastov (TTP), zabezpečiť využívanie existujúcich 2000 ha ako TTP a zvýšiť podiel TTP v území zo 6 % na 10 %	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.5.3. Zhodnotiť bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych porastov a presadzovať zmeny týchto bariér	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
3.5.4. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermných biotopov	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.5.5. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.5.6. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) v CHVÚ zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.5.7. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	Počet zámenných zmlúv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
3.5.8. Zabezpečiť zníženie podielu výsadby poľnohospodárskych kultúr pestovaných na energetické účely (kukurica, slnečnica, repka), ktoré nie sú v súlade s ekologickými nárokmi predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.5.9. Dôsledne posúdiť zábery a navrhované	Počet stanovísk a	Stanoviská	Plní sa / neplní sa

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na prepelicu poľnú a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	rozhodnutí	príslušných úradov, organizácie OP	
3.5.10. Zabezpečiť pravidelný monitoring prepelice poľnej v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
3.6.1. Zabezpečiť extenzívny spôsob obhospodarovania lúk a pasienkov	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.6.2. Zamedziť rozorávaniu existujúcich trvalých trávnych porastov	Rozloha trvalých trávnych porastov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnej sezóne	Plní sa / neplní sa
3.6.3. Obmedziť využívanie pesticídov a insekticídov obzvlášť na poliach v blízkosti pasienkov, lúk a xerothermnych biotopov	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.6.4. Lokálne ponechávať úhory vo forme pásov popri kultúrach poľnohospodárskych plodín	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.6.5. Zachovávať nespvenené poľné cesty, zachovať ich dostatočný trávnatý okraj a zamedziť ich rozorávaniu	Počet kontrol v CHVÚ, počet stanovísk	Záznamy z kontroly, vydané stanovisko	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
3.6.6. Na všetkých pozemkoch vo vlastníctve štátu (v správe SPF) v CHVÚ zabezpečiť v súčinnosti s SPF podmienky prenájmu a obhospodarovania pozemkov, ktoré zohľadnia ekologické nároky predmetu ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.6.7. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	Počet zámenných zmlúv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
3.6.8. Dôsledne posúdiť zámery a navrhované činnosti s potenciálnym negatívnym dopadom na penicu jarabú a povoliť ich iba v prípade ak sa nepreukáže významne negatívny dopad na predmety ochrany	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.6.9. Pri rekultiváciách pasienkov je potrebné ponechať kroviny na min. 15 % plochy z celkovej výmery v mozaikovej štruktúre	Počet stanovísk a rozhodnutí	Stanoviská príslušných úradov, organizácie OP	Plní sa / neplní sa
3.6.10. Zabezpečiť každoročný monitoring pHľaviara čiernohlavého v CHVÚ Dolné Považie	Zistený počet párov	Záznamy z monitoringu zadané do databázy	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
4.1.1. Každoročne organizovať exkurzie na lokalitu s pozorovaním vtáctva pre verejnosť	Počet exkurzií	Prezenčné listiny, fotodokumentácia	Plní sa / neplní sa
4.1.2. Pravidelne organizovať prednášky na všetkých školách v okolitých obciach a aj okresných mestách	Počet prednášok	Prezenčné listiny, fotodokumentácia	Plní sa / neplní sa
4.1.3. Vydávať letáky a publikácie o lokalite a pravidelne umiestňovať súvisiace články aj do regionálnych médií.	Počet titulov publikácií	Vydané vzorové výtlačky publikácií	Plní sa / neplní sa
4.2.1. Zhodnotiť bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa

Program starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie na roky 2018 - 2047

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
porastov a presadzovať zmeny týchto bariér			
4.2.2. Zabezpečiť v prípade záujmu vlastníkov výmenu súkromných pozemkov umiestnených v CHVÚ za štátne umiestnené mimo CHVÚ a sceliť drobné pozemky vlastnené štátom v rámci CHVÚ do väčších blokov prostredníctvom zámen	Počet zámenných zmlúv	Schválené zámenné zmluvy	Plní sa / neplní sa
4.2.3. Pravidelne organizovať stretnutia s miestnymi farmármi za účelom predstavenia možností podpory a vhodných nástrojov na zabezpečenie hospodárenia v súlade s požiadavkami ochrany prírody	Počet stretnutí	Prezenčné listiny	Plní sa / neplní sa
4.3.1. Vybudovať a udržiavať pozorovateľne vtáctva na vhodných lokalitách	Počet postavených pozorovateľní	Záverečná správa z realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
4.3.2. Vybudovať a udržiavať informačné tabule o význame lokalít pre vtáctva na vhodných lokalitách	Počet inštalovaných infopanelov	Záverečná správa z realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
4.3.3. Vybudovať fotokryty na fotografovanie vtáctva na vhodných lokalitách bez možného negatívneho dopadu na predmety ochrany	Počet postavených fotokrytov	Záverečná správa z realizačného projektu	Plní sa / neplní sa
4.4.1. Zhodnotiť bariéry brániace vytváraniu a dlhodobému užívaniu trvalých trávnych porastov a presadzovať zmeny týchto bariér	Počet štúdií	Zhotovené štúdie	Plní sa / neplní sa
4.4.2. Aktualizovať zoznam zakázaných činností vo vyhláške MŽP SR č. 593/2006 Z. z. tak, aby kopíroval relevantné usmernenia a zásady hospodárenia vychádzajúce z programu starostlivosti o CHVÚ Dolné Považie a doplniť relevantné predmety ochrany	Schválená úprava vyhlášky (nariadenia vlády) v prípade potreby	Zmeny zákazov vo vyhláške (nariadení vlády) v prípade potreby	Plní sa / neplní sa

5. POUŽITÉ PODKLADY A ZDROJE INFORMÁCIÍ

- Aymí, R., Gargallo, G. & de Juana, E. (2015). Barred Warbler. In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2015). Handbook of the Birds of the World Alive. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/58954> on 24 September 2015).
- Collar, N. (2005). Common Stonechat (*Saxicola torquatus*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). Handbook of the Birds of the World Alive. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/58515> on 16 September 2015).
- Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska, Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica, 2009-2013 dostupné na <http://www.beiss.sk/>
- Danko, Š. (2002). Ľabtuška poľná. In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Databáza hydrogeologických a geotermálnych vrto, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/hgvrty/>
- de Juana, E. & Suárez, F. (2004). Crested Lark. In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). Handbook of the Birds of the World Alive. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/57674> on 17 September 2015).
- Demko, M. (2002). Prepelica poľná. In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Ferianc, O. (1979). Vtáky Slovenska 2. Veda, Bratislava.
- Fry, H., Boesman, P. & Kirwan, G.M. (2014). European Roller. In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). Handbook of the Birds of the World Alive. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/55859> on 23 September 2015).
- Gúgh, J. a Lengyel, J. (2014). Chránené vtáčie územie Dolné Považie. SOS/BirdLife Slovensko, Bratislava.
- Hraško, J., Linkeš, V., Šály, R., Šurina, B., 1993. Pôdna mapa Slovenska, Bratislava: Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy
- Hrdina, V., 2012. Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, Bratislava: Aurex s.r.o.
- Hudec, K., Šťastný, K. (2005). Falco vespertinus – Poštoľka rudonohá. In: Ptáci – Aves, Fauna ČR. Díl II/1. Academia, Praha.
- Hudec, K. a Šťastný, K. (2005). Coturnix coturnix – Křepelka poľní. In: Ptáci – Aves. Fauna ČR, díl 2/I. Academia, Praha.

- Hudec, K. a Šťastný, K. (2005). *Coracias garrulus* – Mandelík hájní. In: Ptáci – Aves. Fauna ČR, díl 2/II. Academia, Praha.
- Hudec, K. a Šťastný, K. (2005). *Alcedo atthis* – Ledňáček říční. In: Ptáci – Aves. Fauna ČR, díl 2/II. Academia, Praha.
- Karaska, D. a Cichocki, W. (eds.), 2014: Hniezdne rozšírenie vtáctva Oravy. SOS/BirdLife Slovensko, Bratislava, 434 pp.
- Karaska, D. a Slobodník, V. (2002). Rybárik obyčajný. In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Karaska, D., Trnka, A., Danko, Š. (2002). Kaňa močiarna. In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Krištín, A. (2002a). Strakoš kolesár. In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Krištín, A. (2002). Penica jarabá. In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Krištín, A. 2002b. Pipíška chochlatá. In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Krištín, A. 2002c. Pŕhľaviar čiernohlavý (*Saxicola torquata*). In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.
- Mapový portál Štátnej ochrany prírody a krajiny, Banská Bystrica, 2014 dostupné na <http://maps.sopsr.sk/mapy/map.html>
- McGowan, P.J.K., de Juana, E. & Boesman, P. (2013). Common Quail. In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2013). Handbook of the Birds of the World Alive. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/53434> on 16 September 2015).
- Miklós, L., 2002. Atlas krajiny Slovenskej republiky. I. vyd., Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR; Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia
- Orta, J., Boesman, P., Marks, J.S., Garcia, E.F.J. & Kirwan, G.M. (2015). Western Marsh-harrier. In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2015). Handbook of the Birds of the World Alive. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/53021> on 15 September 2015).
- Orta, J. & Kirwan, G.M. (2014). Red-footed Falcon. In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). Handbook of the Birds of the World Alive. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/53226> on 17 September 2015).
- Pavlík, Š. (2002). Ďateľ hnedkavý. In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.

Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií pre územie SR v znení zmien a doplnkov č. 2, Ministerstvo životného prostredia SR, 2008

Prehľad výhradných ložísk a ložísk nevyhradených nerastov, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/loziska/>

Register evidencie navrhovaných, určených, blokových a zrušených prieskumných území, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/pu/>

Register zaevidovaných skládok odpadov na území SR, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/skladky/>

Register zdokumentovaných svahových deformácií na území SR, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/zosuvy/>

Slobodník V. (2002). Krakľa belasá. In: Danko, Š., Darolová, A., Krištín, T. (eds.) (2002). Rozšírenie vtákov na Slovensku. Veda, Bratislava.

SOS/BirdLife Slovensko: Metodika systematického dlhodobého monitoringu výberových druhov vtákov v CHVÚ. ŠOP SR, Banská Bystrica.

Šťastný, K. a Hudec, K. a (2011). *Sylvia nisoria* – Penice vlašská. In: Ptáci – Aves. Fauna ČR, díl 3/I. Academia, Praha.

Šťastný, K. a Hudec, K. (2011). *Saxicola torquatus* – Bramborníček černohlavý. Academia, Praha. In: Ptáci – Aves. Fauna ČR, díl 3/I. Academia, Praha.

Šťastný, K., Hudec, K. (2011). *Lanius minor* – Ťuhýk menší. In: Ptáci – Aves, Fauna ČR. Díl III/2. Academia, Praha.

Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny dostupný na <http://uzemia.enviroportal.sk/>

Tyler, S. & Christie, D.A. (2012). Tawny Pipit. In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2012). Handbook of the Birds of the World Alive. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/57777> on 16 September 2015).

Vass, D., 1988. Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR, Bratislava: Geologický ústav Dionýza Štúra

Vyhľadávka MŽP SR č. 593/2006 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Dolné Považie

Výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu

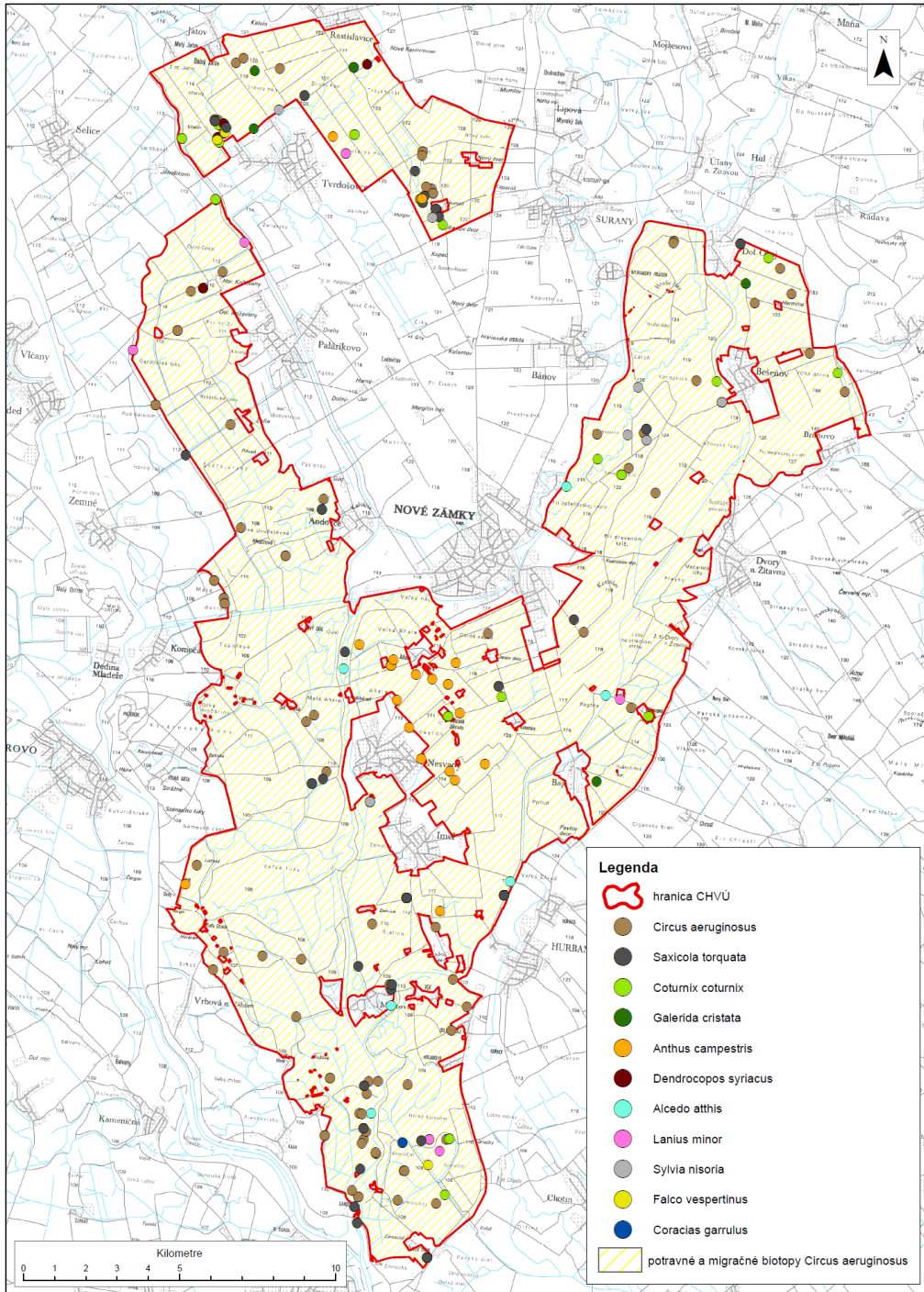
Winkler, H., Christie, D.A. & de Juana, E. (2014). Syrian Woodpecker. In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). Handbook of the Birds of the World Alive. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/56226> on 16 September 2015).

Woodall, P.F. (2001). Common Kingfisher. In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). Handbook of the Birds of the World Alive. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/55801> on 16 September 2015).

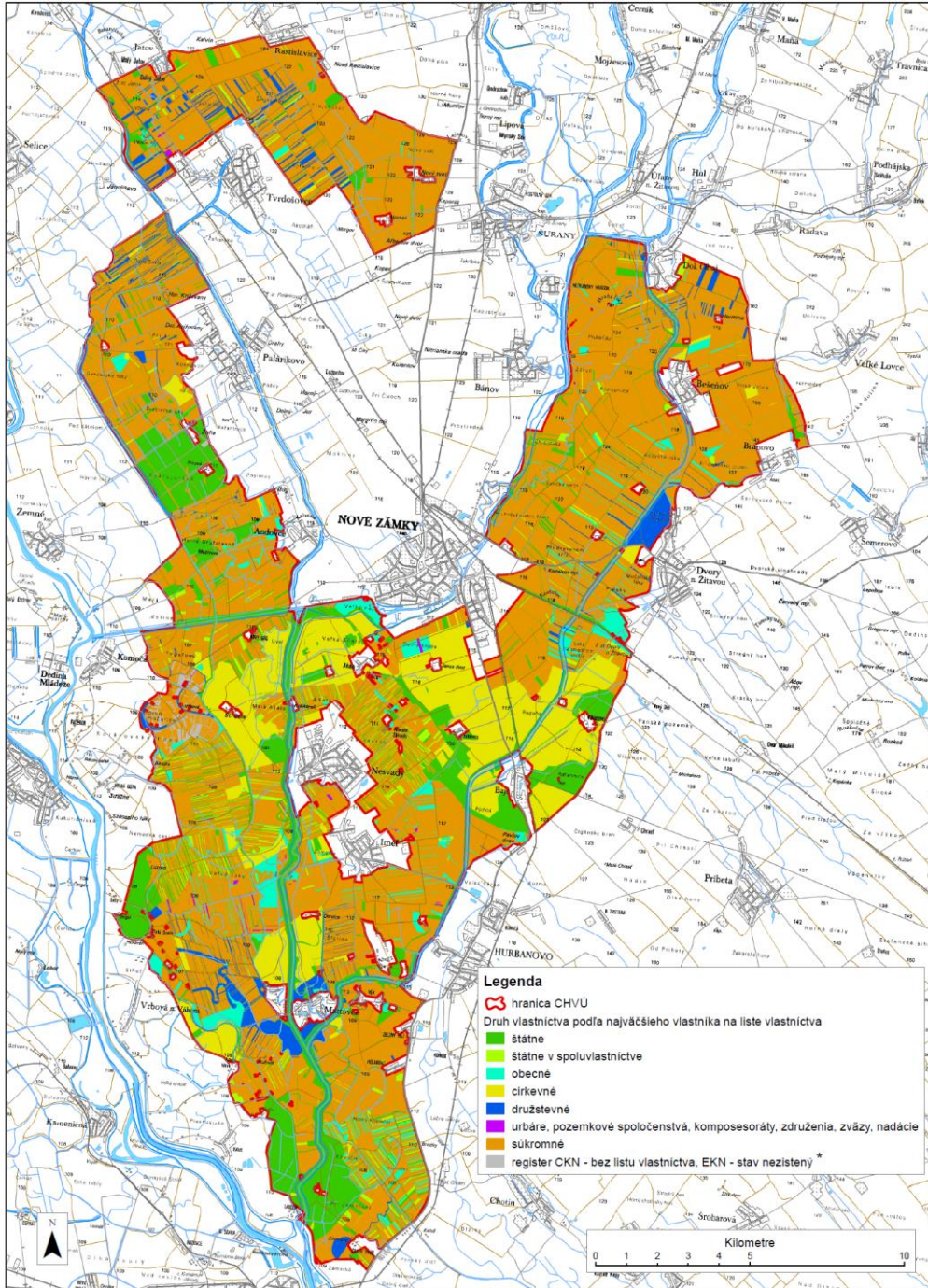
Yosef, R. & International Shrike Working Group (2008). Lesser Grey Shrike. In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2014). Handbook of the Birds of the World Alive. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/60480> on 20 September 2015).

6. PRÍLOHY

6.1. Mapa predmetov ochrany

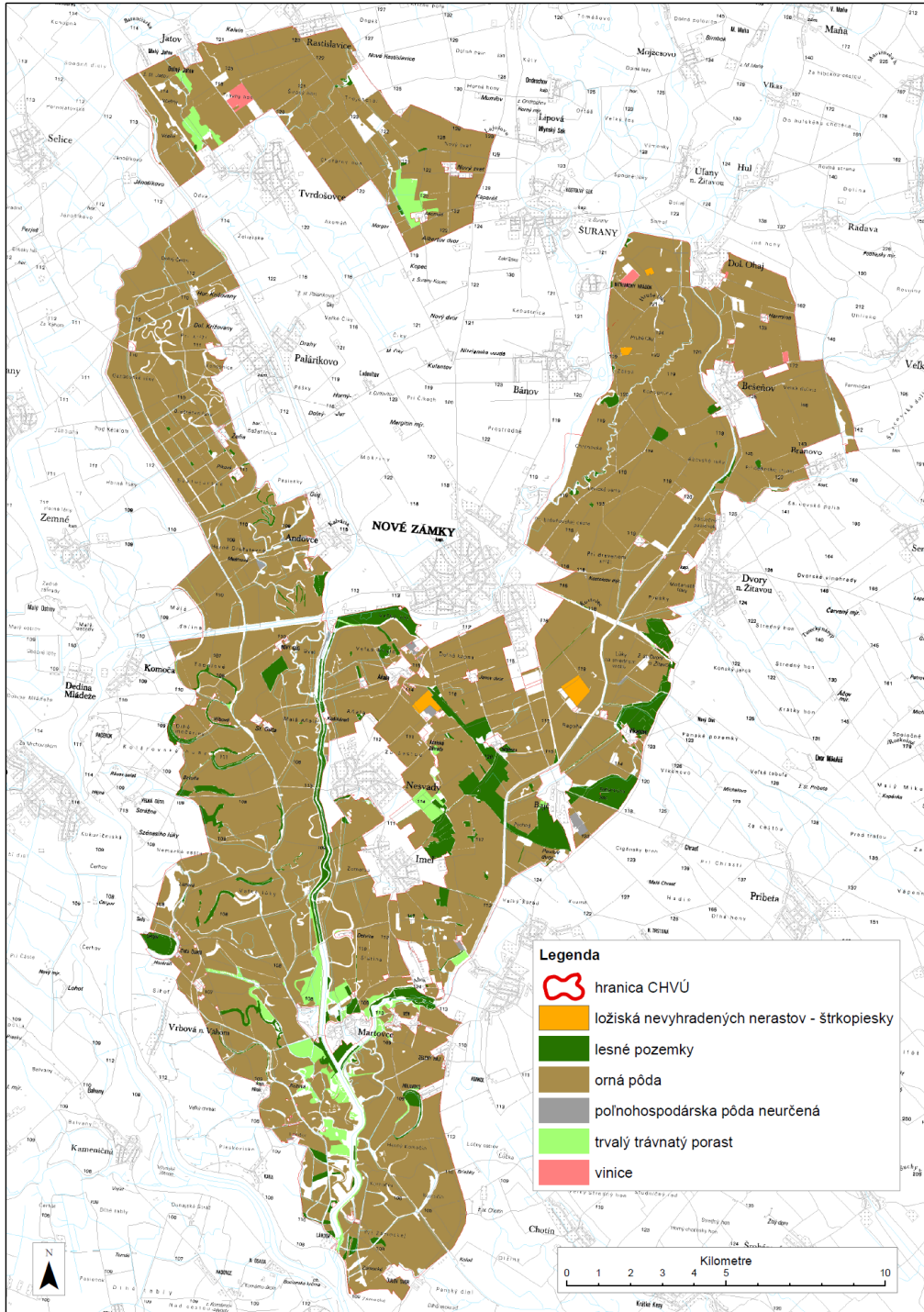

6.2. Mapa identifikácie vlastnícko-užívateľských vzťahov

* - register CKN – bez listu vlastníka, t. j. bez zaradenia (nedá sa zaradiť podľa najväčšieho vlastníka na liste vlastníctva), EKN – nezistený vlastník

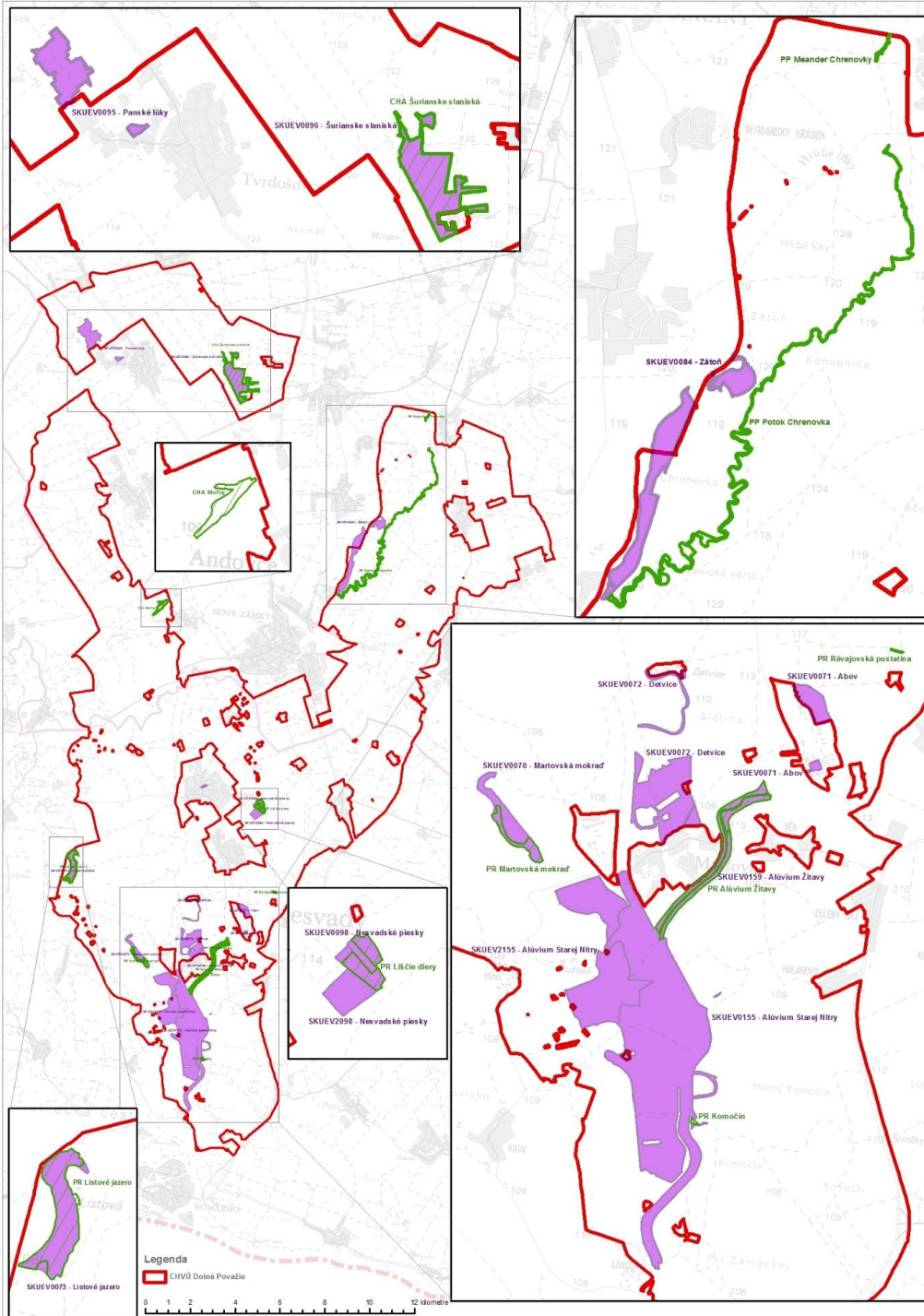
6.3. Mapa využitia územia

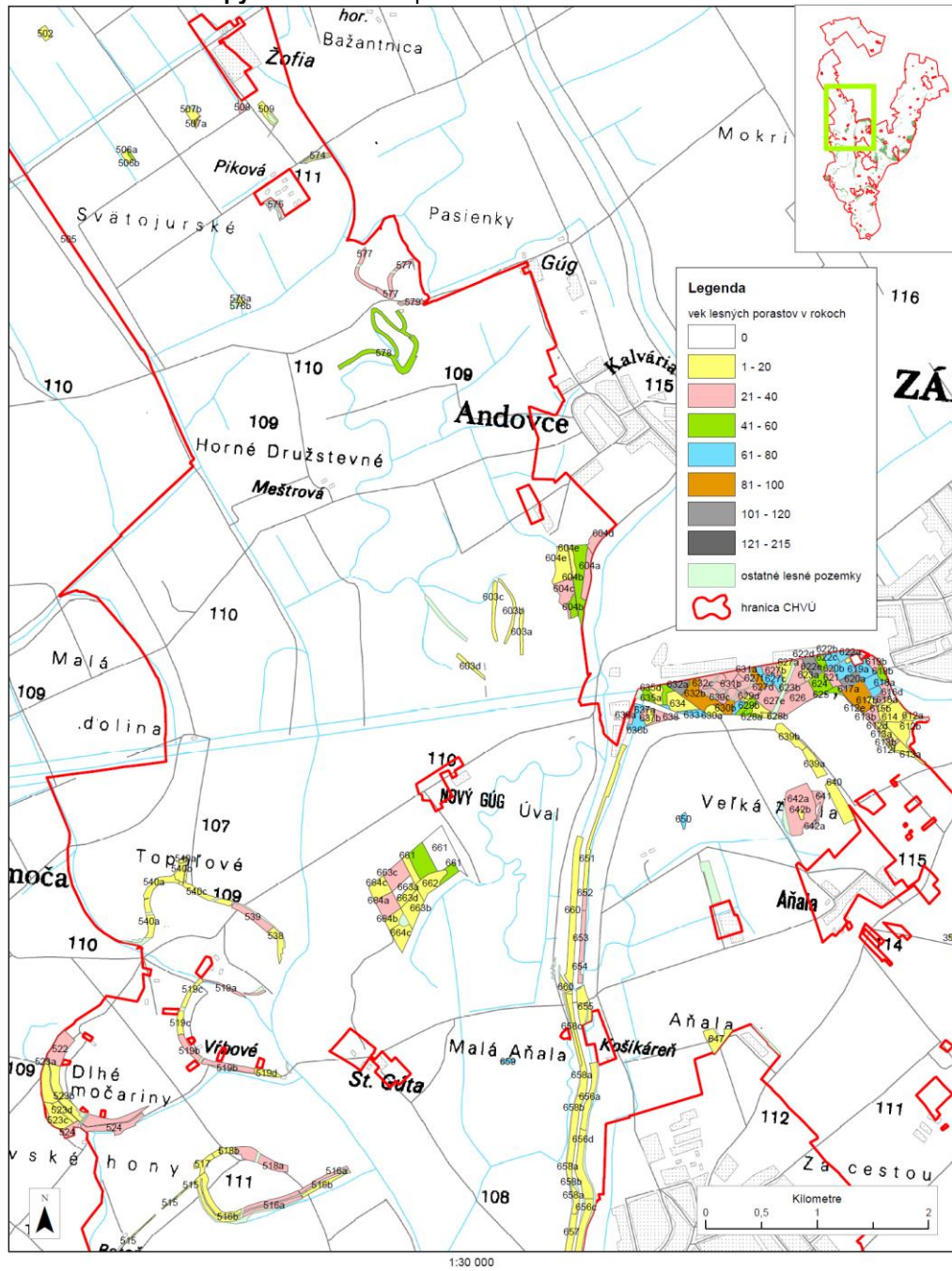
1:110 000

6.4. Iná dokumentácia

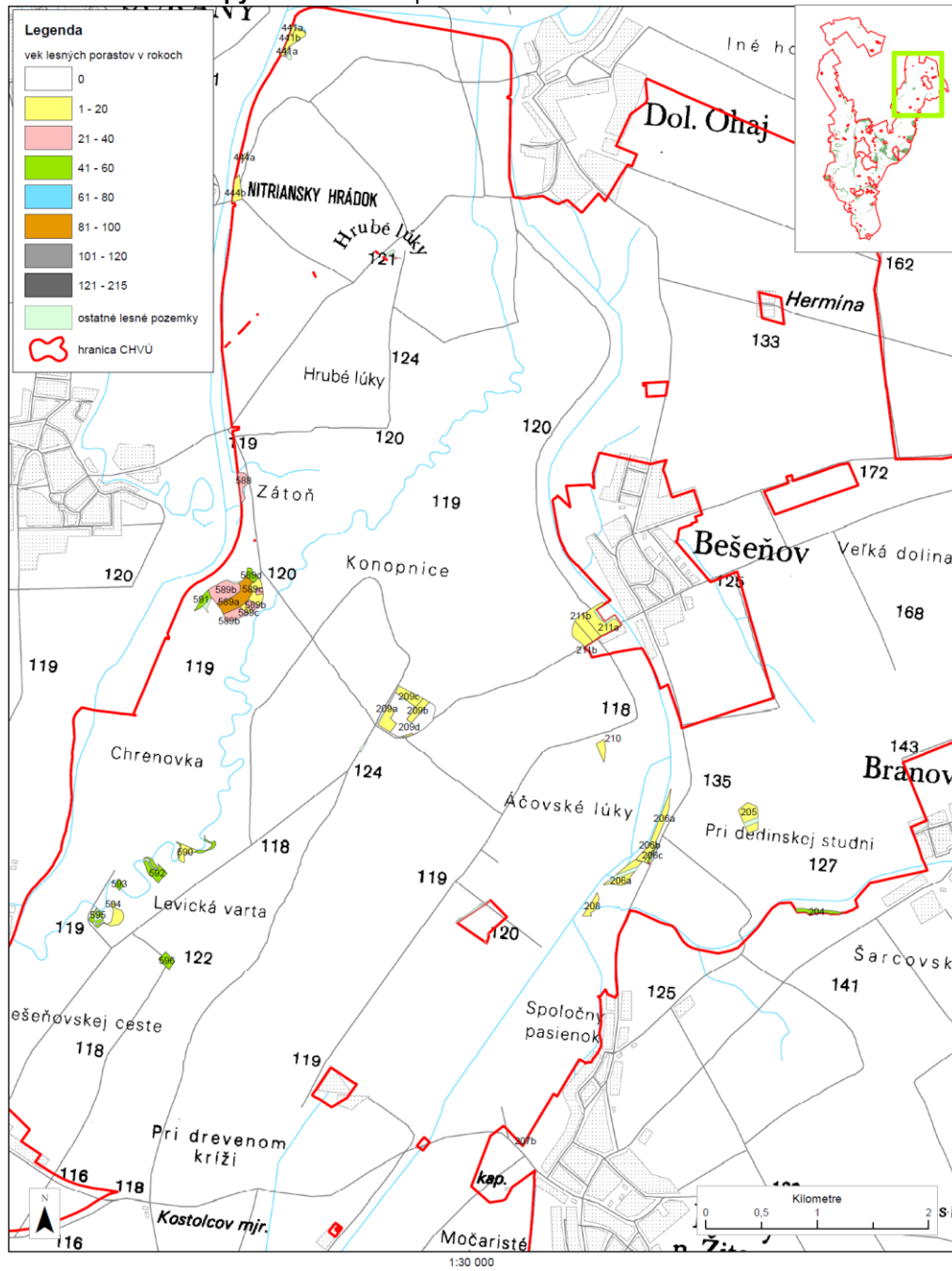
6.4.1. Mapa prekryvu Chráneného vtáčieho územia Dolné Považie s územiami európskeho významu

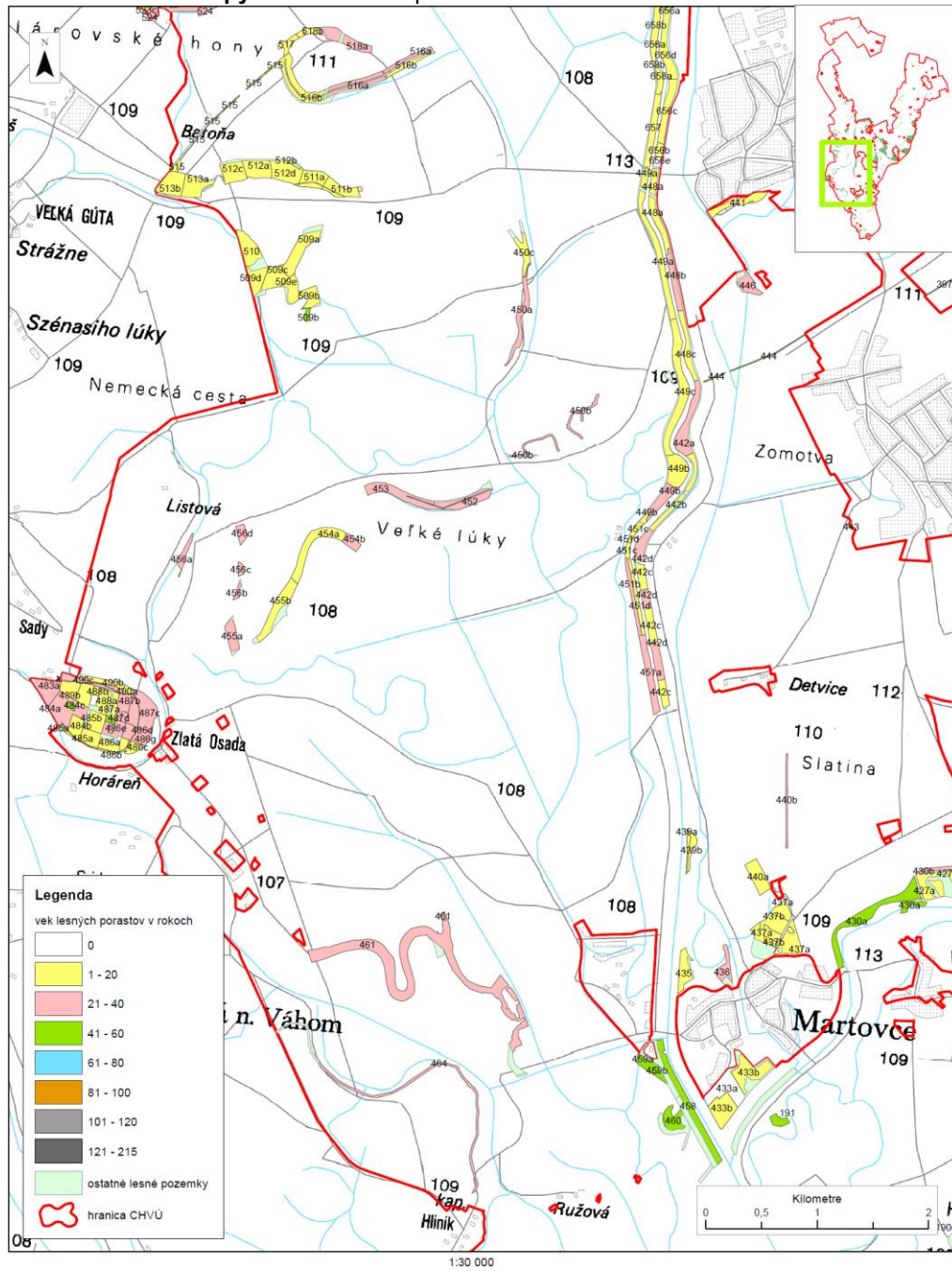
6.4.2. Porastové mapy - Porastová mapa 2

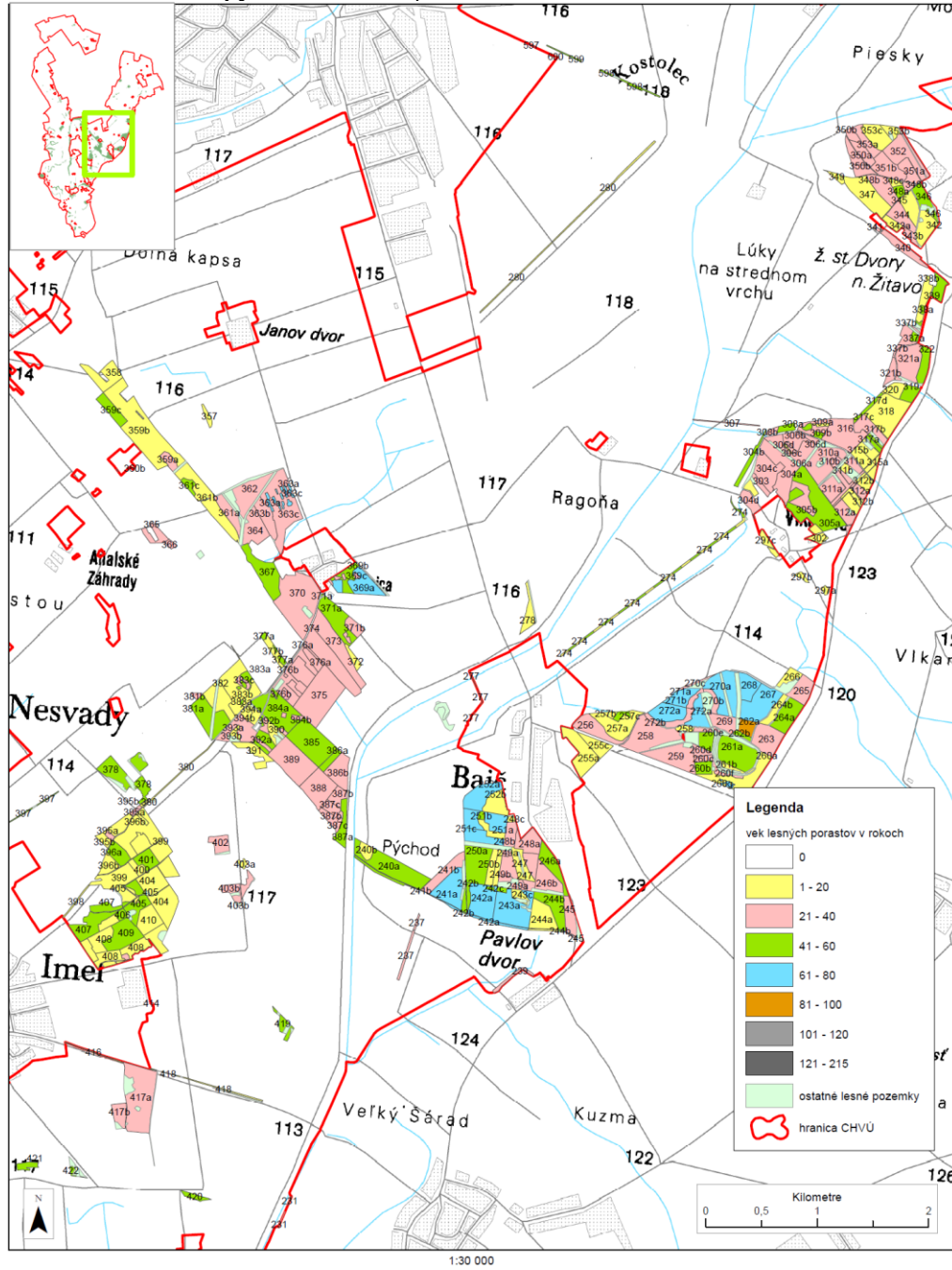
6.4.2. Porastové mapy - Porastová mapa 3

6.4.2. Porastové mapy - Porastová mapa 4

6.4.2. Porastové mapy - Porastová mapa 5

6.4.2. Porastové mapy - Porastová mapa 6

